

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

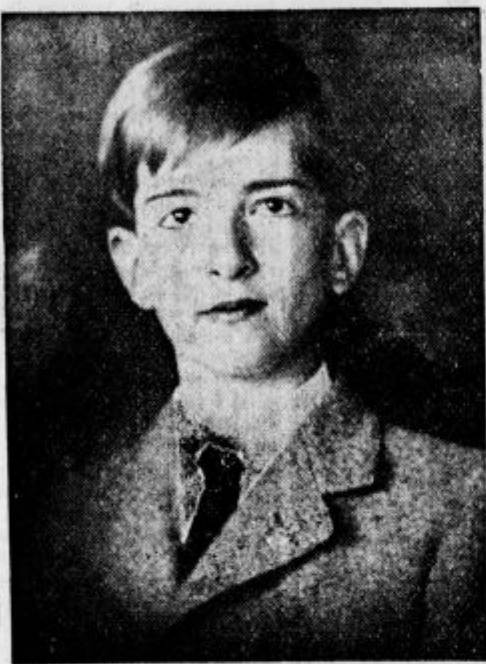
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6,

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Dvajset let naše svobode in državne samostojnosti

1918

1938

Odkar je bilo razglašeno danes pred dvajsetimi leti osvobodjenje in zedinjenje slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda v eno državo, je Jugoslavija prebredla veliko notranjih in zunanjih težav, doživela marsikatero politično krizo in se nahajala časih v hudih gospodarskih stiskah, je pa vse s svojo jekleno odpornostjo, moralnim zdravjem svojega tesno z rodno grudo povezanega ljudstva ter po modrem vodstvu svoje vladarske rodovine srečno premagala, ne da bi se bili le enkrat omajali temeljni stebri državnega obstoja in reda.

Malokatera država, ki je na ruševinah minule svetovne vojne nastala na novo ali pa se povečala in preoblikovala, je bila tako srečna kakor Jugoslavija, ki kljub hudi zapletenosti mnogih notranjopolitičnih vprašanj, nastalih zaradi potrebne ureditve medsebojnih odnosov treh jugoslovanskih rodov različne duševnosti, zgodovine in kulture, ni bila resno ogrožena v življenjski povezanosti in prirodnosti vzajemnosti svojih državljanov in nima zaznamovati nobenih prevratov, državnih udarov ali globljih pretresljajev ustavnega ali socialnega značaja, kakor mnogi naši bližnji in daljni sosedji. Tudi naši odnosi do raznih velikih in malih sil, ki so v raznih razdobjih bili več ali manj napeti, niso nikoli prišli do skrajnega in smo vselej ohranili za naš narodni razvoj in napredek v svobodi nujno potrebni mir in koristne gospodarske stike celó v najbolj kočljivih trenutkih. Vedno je bila na višku tudi naša junaška armada, ki je, daleč od vsakih trenj, prask in borb politikov, skrbela le za svojo čedalje večjo okrepitev in izpolnitev ter za svojo obrambno sposobnost in višino, tako da je spoštovanje pred njeno močjo in neprekinjeno pripravljenostjo vsakega, ki bi nam ne želel dobro, odvrčalo od kakšnega nepremišljenega koraka ali neprijaznega dejanja. Naj so se udeležencem večjih ali manjših težav, ki po strašni vojni in revoluciji vsega sveta niso prizanesli prav nobenemu narodu in državi na svetu in so samo po sebi umevno nastale tudi med nami ter se reševale v več ali manj globoko segajočih medsebojnih razpravah, zdeli ti naši spori še tako burni — dejanski potek in iztek ter razvoj našega notranjopolitičnega državnega življenja in podoba, ki jo po dveh desetletjih naše zgodovine kaže Jugoslavija, je dokaz, kako je resnično edina, močna in zdrava in kakšna velika bodočnost jo čaka ter kako bo mogla odoliti še večjim težavam, oviram in zapletljajem, kakor so bili dosedanj, preden se bo svet popolnoma uredil in pomiril.

Bili so trenutki, ko se je zdelo, da kompas pri krmilu države ne more najti prave smeri, ko je ljudstvo izgubilo vero v moč in stranke, ki jim je usoda zaupala vodstvo državnih po-

Bog pravice

Rešil si nas, Bog pravice,
iz pogube že poprej,
sliši vdane naše klice,
bodi varuh nam še slej!

Za krmilom Tvojim plovi
ladja varno nam povsod,
Bog, ohrani, blagoslovi
kralja Petra in naš rod!

Sinil iz temin je grobnih
naše krone nov sijaj,
v svitu zarij novodobnih
srečo novo, Bog nam daj!

Kraljevino našo brani,
bojev petstoletnih plod:
kralja Petra, Bog, ohrani,
prosi vroče ves naš rod!

Za prvi december podajemo nov prevod državne himne »Bože pravde«, ki bolj odgovarja duhu našega jezika kot prejšnji.

slov, in ni bilo videti izhoda iz razdirjanosti in brezpotja strankarskih strasti, osebnih pohleпов in koristolubja, ki mu ni mar občega blagra, marveč le oblasti, da državo izkorišča zase. Toda tudi iz te zmede, ki sta v nji vladali združena sebičnost in nezmožnost, se je po zaslugi naše dinastije kmalu našla pot k ozdravitvi in obnovi ter združitvi vseh ustvarjajočih narodnih sil, da se izločijo iz našega skupnega javnega življenja vsi zastrupljajoči in razdirajoči elementi. To delo se je po pobudi pokojnega junaškega kralja pa po vestnem, korektnem in daljnovidnem prizadevanju kneza namestnika Pavla posrečilo in danes ve in čuti vse ljudstvo v Jugoslaviji, da je država in njena oblast za vse, da v njej ni in ne sme biti privilegiranih narodov, strank in posameznikov, ki bi drugim diktirali svojo voljo, da smo v Jugoslaviji mladega kralja Petra II. vsi enaki in enakovredni ter enakopravni ter da imamo vsi le eno najvišjo dolžnost: da vsi prispevamo, naj smo tega ali onega rodu, jezika, kulture, svetovnega prepričanja ali stanu,

za splošno blagostanje države, za okrepitev naše skupnosti in sloge, za našo notranjo vzajemnost, ki se ne more roditi iz nasilja, na povelje in prezirajoč ljudstvo ter njega prirodne pravice in potrebe, marveč je le sad modrega, skrbnega in pravičnega vladanja.

Tako vlado imamo danes po zaslugi takih odkritih, sposobnih in globokih rodoljubov, kakor so dr. Stojadinović, Korošec in Spaho, ki so pod začasno vlado kneza namestnika v smislu politične oporoke pokojnega kralja začeli v naši državi novo razdobje popolnega pomirjenja, vsem enako pravičnega in obenem svobodoljubnega režima, ki je državno moč postavil v službo občin koristi, predvsem za obnovo in povzdigo narodnega blagostanja in gospodarstva, ter so Jugoslaviji v enem najbolj kritičnih trenutkov poveljne svetovne zgodovine ohranili mir ter so ugled in vpliv naše države tako utrdili, da še nikoli ni toliko pomenila v občestvu evropskih narodov in držav, kakor pomeni danes, ko je naše prijateljstvo vsem velikim in malim silam, naj so v tem ali onem bloku, enako dragoceno in iskano. Tega tudi največja diplomatska zmožnost in spretnost ne bi bila zmogla, če ne bi bila vlada, ki je Jugoslaviji na čelu v dvajsetem letu njenega obstoja, utrdila države tudi naznotraj, če ne bi bila državljanom vrnila zavesti in jo poglobila, da so vsi v državi enako dragoceni, in če se ne bi bila lotila ogromnega dela in naloge, da odpre vse bogate gospodarske vire in zaklade Jugoslavije, da dvigne življenjsko raven vseh stanov našega prebivalstva. Razdolžila je kmeta, zaposlila našega delavca, mu zagotovila dostojno mezdno in ga zavarovala za starost, oživila obrt in industrijo ter po načrtu začela dograditev in izpolnitev našega cestnega, motornega in železniškega prometa v največkopoteznejši izmeri, tako da kmalu ne bomo zaostali v tem oziru za najmodernejšimi državami Evrope. In tudi za povzdigo kulturne ravni prebivalstva Jugoslavije je vlada Stojadinovića, Korošca in Spaha storila in izdala več ko katerikoli režim pred njo.

Ob tej slovesni priliki, ko bo ves naš narod s svojimi brati praznoval rojstvo Jugoslavije pred dvajsetimi leti in dajal obenem duška svoji radosti, da smo srečno prestali vse začetne težave državne rasti in se danes nahajamo v položaju, za katerega nas morejo zavidati večji in starejši narodi naše celine, bi ne storili svoje dolžnosti, če se ne bi spomnili moči, ki imajo največ zasluge, da smo se Slovenci osvobodili in zedinili s svojimi brati v eno državo pa da moremo v njej s svojimi najboljšimi močmi sodelovati za njeno okrepitev in procvit: Kreka, škofa Jegliča in Korošca. Njihova imena so za večno zapisana v naši zgodovini.

20 let zunanje politike

20 let ni dolga doba za staro državo. Za mlado državo pa pomenijo najvažnejše razdobje, ko se je morala uveljaviti v družini narodov in tamkaj zasesti pripadajoče ji mesto. V to dobo 20-letnega zunanje-političnega snovanja spada važno poglavje, ko se je morala komaj ustanovljena država boriti za svoje priznanje od strani drugih držav, kateri borbi je sledila borba za stališče meje, nakar je prišla doba urejevanja odnošajev s sosednjimi državami in nato doba, ko se je začela uveljavljati sploh v politiki evropskih narodov in tamkaj zastopati in do zmage voditi svoje življenjske koristi. Pri pregledu zunanje-političnega delovanja Jugoslavije v zadnjih dvajsetih letih se bomo morali držati razdelitve snovi, ker nam tudi naj-najboljše prilik, da primerjamo uspehe zadnjih treh let z uspehi prejšnjih političnih rodov.

Prvi temelji Jugoslavije

Jugoslavija, kot skupna država Srbov, Hrvatov in Slovencev temelji na važnih sklepih vseh treh narodov, ki so zapisani v zgodovinskih listinah. K tem spada izjava zastopnikov vseh treh narodov v Nišu jeseni l. 1914, ki govori o potrebi, da »izpolnimo veliko nalogo, da se osvobodimo bratje Srbi, Hrvati in Slovenci«. Druga važna listina je **proglas »Jugoslovanskega odbora«** v začetku l. 1915, ki je izrazil isto misel in tudi isto voljo — Za tem pride slovita **Kriska izjava** z dne 20. junija 1917, ko je prihajala že zarja svobode in ko je bilo težnjam Srbov, Hrvatov in Slovencev po lastni skupni državi treba dati pravno obliko. Dne 14. septembra 1918 je srbska vojska prebila solonsko fronto in začela svoj zmagoslaven pohod proti Beogradu. Istočasno je zavalovalo sveže življenje tudi med narodi v bivši Avstro-Ogrski, ki se je sesula in so na njenih razvalinah vstali osvobodjeni slovanski narodi. V Zagrebu je bilo pod predsedstvom dr. Antona Korošca ustanovljeno **Narodno veče** kot suverena vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev na ozemlju

goriško, tržaško in istrsko pokrajino ter večje število dalmatinskih otokov, vključno s hrvatsko luko Zadar. O meji pri Reki je odločil šele nov sporazum, ki je bil podpisan dne 27. januarja 1924, ko smo obdržali samo Sušak, ostalo pa pustili Italiji, ki je od svoje strani tudi izpraznila zasedeno srednjo Dalmacijo. — **Albanska meja** je bila dejansko začrtana že s sevrsko mirovno pogodbo (s Turčijo), podpisano dne 10. avgusta 1920. Na nekaterih krajih so mejo popravili s sporazumom dne 9. novembra 1921. Končnoveljavno in trajno pa je bila meja obojestransko priznana šele v protokolu o razmejitvi l. 1926. Z **Romunijo** je bila državna meja po daljšem prepiranju, ki je veljalo posesti mesta Temišvar, začrtana in od obeh priznana s sporazumom z dne 24. novembra 1923, ki pa jo je Romunija, kljub temu da je bila že leta in leta zaveznica naše države, uzakonila šele dne 4. junija 1927. **Madžarsko** mejo je začrtala mirovna pogodba podpisa l. 1919 v Trianonu.

Ko smo zaključili borbo za svoje meje, se je izkazalo, da je ostalo naših narodnih manjšin še v Italiji 600.000, v Avstriji 150.000 (z gradiščanskimi Hrvati vred), na Madžarskem 165.000, v Romuniji 60.000 in v Grčiji 100.000, medtem ko smo sprejeli v meje naše države 460.000 Nemcev, 430.000 Madžarov, Romunov 60.000, 2000 Italijanov in 440.000 Albancev.

Urejevanje odnošajev s sosedi

Ko smo imeli natančno določene in mednarodno-pravno priznane državne meje, je bilo treba misliti na to, da svojo državo organsko včlenimo v življenje narodov, začeti z ureditvijo političnih in gospodarskih odnošajev s svojimi sosedi. Tudi tukaj je morala naša država hoditi trudopolna pota in šele od l. 1935 dalje smemo reči, da se je pod vodstvom vlade dr. Stojadinovića posrečilo posaditi našo državo v okvir sosedov, s katerimi vsemi imamo dobre sosedne odnose. Z Avstrijo smo najprej uredili sosedstvo. Že l. 1919 smo bili v rednih odnošajih z njo in dne 17. februarja 1922 smo podpisali pogodbo o obmejnem prometu. Težave je delalo edino vprašanje Habsburžanov, ki se jim Avstrija ni hotela odreči in je to svojo trmo plačala tudi s priključitvijo k Nemčiji dne 13. marca 1938. Urejevanje odnošajev z Italijo je trajalo vse do l. 1925, ko se pričenja doba hudih napetosti, ki so se polegale šele po 10 letih, l. 1935. Najprej smo z Italijo podpisali slovit pogodbo v Santa Margarita dne 23. oktobra 1922, ki jim je sledila prva trgovska pogodba dne 14. julija 1924, nakar so prišli beograjski protokoli v avgustu istega leta in zloglasne nettunske pogodbe dne 20. julija 1925. Zaradi italijanske politike v Albaniji je prišlo do hudih napetosti, ki so se stopnjevale in so dosegle l. 1933 vrhunec. Umro kralja Aleksandra v Marseillu napetosti nikakor ni ublažili. Priti so morali veliki inozemski problemi, kakor na primer Abesinija, ki so Italijo drugod zaposlili in ki so šele omogočili, da smo svoje odnose z njo postavili na prijateljske temelje s prijateljskim paktom podpisanim v Beogradu dne 25. marca 1937. Tudi z Grčijo se sosedni odnosi niso gladko razvijali. Šele majnika 1923 smo sklenili z Grčijo pogodbo glede svobodnega prevoza do Soluna, svobodno luko pa smo dobili komaj s pogodbo dne 17. oktobra 1928, ki jo je izpolnila pogodba podpisa v Zenevi naslednje leto dne 17. marca. Tudi z Madžarsko stvar ni bila lahka. Poskus obnove Habsburžanov l. 1921 je povzročil hudo napetost, ki pa je počasi začela pomirati, tako da smo dne 24. julija 1926 — torej dosti pozno — tudi z njo mogli podpisati prvo trgovsko pogodbo. Najbolj nerodno so se razvijali odnosi z Bolgarijo, kjer je delovanje komitov in macedonskih teroristov ureditev zavlačevalo in za daljšo dobo let sploh vsak stik med nami in Bolgarijo onemogočilo. S tem ni rečeno, da obe vladi nista poskušali priti do pametnih zaključkov. L. 1923 je bil v Sofiji podpisan prvi sporazum o obmejnem prometu in o izmenjavi blaga, toda pravega sosedstva ni bilo. Medsebojno razmerje je bilo bolešno in šele v l. 1929, 1930 in 1933 smo z Bolgarijo podpisali niz pogodb, ki so nekoliko zrahlele medsebojno mejo in jo napravile bolj popustljivo. Preobrat je prišel z odločitvijo kralja Aleksandra, ki je dne 30. septembra obiskal bolgarskega kralja in s tem uvedel popolnoma nov duh v medsebojne odnose, duh, iz katerega se je izcimil pakt o večnem prijateljstvu, ki smo ga z Bolgarijo podpisali pod sedanjim dr. Stojadinovičevim režimom dne 27. januarja 1937. Tudi z Albanijo so bili prvi sosedni odnosi precej hromi. V Albaniji sta se križali italijanska in naša politika. Temu primerni so bili tudi naši trgovski odnosi z Albanijo, s katero smo šele l. 1926 sklenili prvo trgovsko pogodbo, ki pa jo je Albanija uzakonila šele l. 1929. To je kratka podoba o težavah, ki smo jih imeli, da smo svoje odnose s sosednjimi državami uredili, kolikor so se urediti dale, vsaj na gospodarskem polju, ko marsikje ni bilo mogoče urediti jih v prijateljskem duhu tudi na političnem polju.

Naša država v mednarodni politiki

Po svoji legi, po svojem obsegu in po svojih naravnih bogastvih je naša država poklicana, da igra tudi v evropski politiki važno vlogo. Zato si je morala polskati tudi svojo lastno zunanjo politično smer, ki jo je popeljala čez neposredne sode tudi v družino ostale Evrope. Za svoj zunanje-politični okvir si je naša država najprej izbrala Francijo in se tudi vključila v francoski zunanje-politični tok kot zvesta podpornica v srednji in južnovzhodni Evropi. V ta veliki okvir je treba tudi položiti Malo zvezo in Balkanski sporazum, ki sta prav do zadnjih let bili dve veliki sredstvi, s katerima smo se v zunanji politiki uveljavljali, dokler niso nastopile nove nujnosti, ki so nam narekovala nova pota.

Malá zveza je bila ustanovljena s tremi dvostranskimi pogodbnimi in sicer s pogodbo z dne 12. avgusta 1920 med Jugoslavijo in Češkoslovaško, z dne 7. julija 1921 med Jugoslavijo in Romunijo in z dne 23. junija 1921 med Češkoslovaško in Romunijo. Pomen Male zveze je bil v njenem skupnem odporu proti madžarskim težnjam po spremembi meja in proti avstrijskim težnjam za obnovo Habsburžanov. 27. junija 1930 so države Male zveze medsebojno povezanost še bolj utrdile s pogodbo, podpisano na konferenci v Strpskem Plesu, ki je naložila 3 zaveznicam obvezno dolžnost mirnega razsodišča za urejevanje sporov. Dne 16. februarja 1933 je dobila Mala zveza svoj pravilnik in svoj pakt ter je postala stalna mednarodno-pravna ustanova. Od takrat naprej je začela izgubljati svojo učno in je postala brezpredmetna, ko je nastop dveh novih velesil, Italije in Nemčije, spreminil ravnotežje sil v srednji in vzhodni Evropi. Mala zveza je imela mnogo nasprotnikov. Posebno Italija in Madžarska sta se borili proti njej. Zato je prijateljski pakt, ki smo ga sklenili z Italijo na koncu l. 1926 ostal votla beseda in ni mogel zaživeti. Za življenje bi bil potreboval razsulo Male zveze, ki pa je takrat bila neporušljiva. Mala zveza je dobila v rimski zvezi med Italijo, Avstrijo in Madžarsko svojega protivnika (marec 1933). Da bi Malo zvezo še bolj utrdili, smo svojo državo še posebej naslonili na Francijo s prijateljskim paktom z dne 11. novembra 1927, kar pa je le še povečalo naše težave z Italijo. Vsa prizadevanja, da bi Mali zvezi poleg politične vsebine — ki je koristila v prvi vrsti samo Češkoslovaški — dali tudi gospodarsko vsebino, so se izjalovili. Zato je bilo skoraj neizbežno, da mora ta izključno politična tvorba izhiti, kakor hitro se bi pojavila nova politična ravnotežja med velikimi državami. Poskušali smo potegniti Poljsko v okoliš Male zveze, ko smo z njo dne 18. septembra 1926 podpisali prijateljski pakt, toda poljski interes je bil drugod in tudi ta prijateljski pakt nikdar ni prav zadiral.

Balkanski sporazum — drugi okvir našega zunanje-političnega udejstvovanja — je rasel le počasi. Nastal je iz sodelovanja med nami in Romuni, iz naših odnošajev do Turčije, ki so dobili zelo podprt prijateljski izraz z obiskom kralja Aleksandra pri Ataturku v Carigradu v oktobru 1933, iz prijateljskih odnošajev med nami in Grčijo, slonečih na prijateljskem paktu iz l. 1929 ter iz dobrih odnošajev, ki so se razvili med Grčijo in Turčijo. Dne 9. februarja 1934 je bil v Atenah podpisan. Obsegal je vse balkanske države, razen Bolgarije, proti kateri je bil takrat naravnost naprten, in Albanije, ki je živela pod ostrim italijanskim zunanje politike in ni smela sodelovati pri Balkanskem sporazumu. Balkanski sporazum se je lepo razvijal. Njegov prečit padel že v dobo vlade dr. Stojadinovića, ki mu je dal pravo vsebino in trajno zaledje. Prav njegova zasluga je, da je Balkanskemu sporazumu odvzel protibolgarski značaj in celo dosegel, da se je Bolgarija v solunskem paktu z dne 31. julija 1938 Balkanskemu sporazumu tako rekoč pridružila, ko je vsem njegovim članicam slovesno obljubila, da jih ne bo nikoli z orožjem napadla. Tako se je Balkanski sporazum, ki je bil v početku napadalen vsebine, pod vplivom jugoslovanske vlade »moderniziral«, ker je bivšega protivnika potegnil v prijateljski krog, v nasprotju z Malo zvezo, ki te sreče ni doživela in je do zadnjega zdihljaja imela proti sebi protivnika, proti kateremu je bila zasnovana.

Posebno poglavje naše zunanje politike tvori naš spor z Madžarsko takoj po umoru našega kralja Aleksandra, ko smo morali Madžarsko poklicati pred sodni dvor Zveze narodov in jo tamkaj obtožili terorističnega delovanja proti naši državi. Spor se je končno zgledil in ni zapustil za seboj prepričljivih spominov, kakor to dokazuje prijateljski razvoj medsebojnih odnošajev posebno v zadnjih letih.

Ločeno poglavje tvori tudi **Sovjetska Rusija**. Naša država je edina v Evropi, ki Sovjetske Rusije niti priznala ni, kaj se da bi z njo imela kakršnekolikoli odnose. Težko okoliščine se imamo zahvaliti, da smo bili obvarovani pred razočaranji, ki so jih doživeli druge države. V našo državo strup komunističnega razkroja ni mogel. V našo državo zastrupljeno delo moskovske vlade ni dobilo vhoda. Obvarovani smo bili pred notranjimi nemiri, obvarovani tudi pred usodepolnimi zunanji zavezništvi, ki bi jih bili sicer morali dražjo plačati. Kakor je velika ljubezen do ruskega naroda, tako globok je pri nas odpor proti režimu, ki je ruski narod podjarmil in uničil in je uničil še vsako državo, ki se je z njim pečala.

Jugoslavija v dvajsetih letih

Ker današnji dan obhajamo 20-letnico zedinjenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno skupno narodno jugoslovansko državo, je vsekakor potrebno in prav, če se danes spomnimo vseh tistih važnih zgodovinskih dogodkov, ki so pred 20 leti privedli do zgodovinske združitve južnih Slovanov. So ljudje, ki bi zgodovinski dogodkom tedanjega časa hoteli dati svoje obeležje, da bi iz tega sklepali na sodobne politične naloge Jugoslovancev. Kakor eri trde, da je Jugoslavija nastala zgolj samo po zmagovitih bojih Srbije in njenih zaveznikov, tako drugi od svoje strani naglašajo, da je Jugoslavija nastala samo po izraženji volji Slovencev in Hrvatov ter Srbov. Vendar pa so zgodovinska dejstva tale:

Kakor hitro je v svetovno vojno stopila Amerika z vso svojo vojaško in gospodarsko silo, je bilo jasno, da sta osrednji velesili: Avstrija in Nemčija, izgubili vojno. Amerika je namreč v svoje vojskovanje vrgla še težko moralno orožje, ko je napovedala, da se vojskuje za samoodlobo zatiranih avstrijskih nemških narodov. S tem

Tri leta vlade dr. Stojadinovića

Prisli smo v najnovejšo dobo naše zunanje politične zgodovine. Lahko jo nazivamo doba preporoda, ko se je Jugoslavija prikazala v novi, privlačni vlogi v novi Evropi. Vključ vsem prijateljskim paktom, ki smo jih vsestransko sklepali, vključ vsem političnim zavezništvom, ki smo jih imeli in nanje obešali svojo usodo, kljub pomembnim ureditvam, kot sta bili Mala zveza in Balkanski sporazum, je bil naš zunanje-politični položaj sredi 1935 obupen. Na vseh mejah smo imeli nasprotnike, ki so kovali načrte, da nas poderejo in si naše ozemlje med seboj razdele. Ko je prišla nova vlada na oblast, je bila njena prva življenjska dolžnost, da razbije obroč, ki je bil skovan okrog in okrog našega državnega ozemlja, in da pusti nekaj osvežujočega zraka skozi do takrat strogo zaprte državne meje. To nalogo je v dobi našega preporoda vlada sijajno izvedla in Jugoslaviji v zunanje-političnem pogledu dala ugled, kot ga v vseh 20 letih nikdar imela ni. Korak za korakom je padalo sovražno obdobje okrog naših mej. Druga za drugo so nam naše sode začele ponujati prijateljske roke. Prva je bila **Bolgarija**, s katero smo dne 27. januarja 1937 podpisali pakt o večnem prijateljstvu. Svež zrak je zavel po Jugoslaviji. Obroč je bil strti, okovi so popustili. Za Bolgarijo je prišla Italija, s katero smo sklenili jadranski mir s beograjsko pogodbo z dne 25. marca 1937, ko je bil grof Ciano naš gost. Zatem je sledila **Nemčija**. Z Avstrijo se po tolikih brezuspešnih poskusih nismo marali meniti. Slučaj bližajočo priključitev smo šli iskat stikov z Nemčijo in že junija 1937 je prišel v Beograd na obisk nemški zunanji minister von Neurath in januarja 1938 je naš ministri predsednik nemški vladi vrnil obisk v Berlinu ter tamkaj tudi dobil jamstva za naše meje. Razvoj dogodkov v letu 1938 je pokazal, kako srečna je bila naša zunanja politika na tem področju. Bodočnost bo pokazala, kako velikega pomena je bil za nas tudi »Jadranski mir«, ki ga je dr. Stojadinović še podkrepil s svojim obiskom v Rimu v decembru 1937. Ko je dne 13. marca 1938 Nemčija postala naša neposredna sode, smo svoje zunanje-politične utrjevanje že končali in smo bili lahko brez skrbi v pogledu politike »osi Rim-Berlin«, ki je po drugih predelih Evrope povzročala tako veliko zaskrbljenost. Ostala je še **Madžarska**, toda tudi s to so se že lani avgusta meseca 1937 na konferenci Male zveze v Sinaji v Romuniji pričela prijateljska pogajanja, ki so na letošnji konferenci na Bledu tudi v avgustu mesecu dozorela v popoln sporazum, vsaj v kolikor se je tikalo naše države. Ko so izbruhnili septembrski in oktobrski dogodki, ki so razkosali Češkoslovaško, Jugoslavija ni bila prizadeta, Jugoslavija ni mobilizirala, Jugoslavija ni bila v skrbeh, Jugoslavija je lahko mirno nadaljevala svoje delo, kajti na vseh mejah je imela prijateljske sode, z nobeno vesele ni bila tako povešana, da bi morala z njo proti kakšni drugi.

Vsa velika tajna naše zunanje politike zadnjih treh let in njenih uspehov leži v spoznanju, da nismo velika država, ki ima pravico voditi svetovno politiko, marveč da smo srednja sila, ki naj se zadovolji z veljavno na svojem lastnem prostoru po načelu, da se ne meša v spore med velikimi državami, da bi ob teh sporih sama največ ne trpela. Zunanje-politični položaj naše države je danes zavidno vredn. Stara prijateljstva smo vsa ohranili, novih mnogo pridobili, sovražnike vse razorožili. To so dobri pogoji za nadaljnjo rast države same in njene veljave.

Ko zaključujemo ta bežni pregled 20 let naše zunanje politike, ne smemo pozabiti dveh velikih državnih likov, ki sta prispevala k današnjemu ugledu. To je **kralj Aleksander**, ki je z njemu lastnim pogumom l. 1934 preokrenil našo zunanjo politiko in ji dal za smoter prijateljstvo z vsemi sosedi. Sredi pota ga je podrla sovražnikova krogla. Toda njegovo započeto delo je nadaljeval modri knez **namestnik Pavel**, ki je v zakladnico naše zunanje politike prinesel svoje uravnovešeno ter prijateljsko Anglije, ki je prej vedno stala daleč daleč za našimi obzorji. Teda dvema velikanima bomo ob 20 letnici tako uspešnega uveljavljanja naše države v mednarodni politiki izrekli besedo zahvale, a tudi mozem, ki so, oslanjajoč se na njihovo zaupanje, vodili usodo naše države. Naš pregled ne bi bil popoln, če bi ga ne zaključili s posebno hvaležnim spominom na sedanje tvorce velike Jugoslavije, na trojico državnikov: — **dr. Stojadinovića, dr. Korošca in dr. Spaha**, ki vodijo usodo naše domovine v sedanjem trenutku in katerih dosedanje delo je jamstvo, da druga 20-letnica glede uspehov ne bo zaostajala za prvo.

Ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović

bivše monarhije, ki je dne 25. novembra proglasilo zedinjenje s kraljevino Srbijo v eno skupno državo pod vlado kraljevske družine Karadžorđevićev. Svoj sklep je dne 1. decembra 1918 Narodno veče v posebnem poslanstvu javilo takratnemu regentu Aleksandru, ki ga je sprejel in ustanovitev države tudi slovesno proglasil.

Borba za priznanje od strani tujih držav

V Parizu se je zbirala mirovna konferenca, ki naj bi mirovni pogodbi zaključil svetovno vojno. Ali bo na mirovni konferenci sprejeta kot članica že nova Jugoslavija, ali bodo tamkaj priznali samo še staro kraljevino Srbijo. To je bilo veliko vprašanje, ki je s skrbjo navdajalo takratne državnike. Naša delegacija je prišla v Pariz z voljo, da doseže priznanje kot zastopstvo nove države. V Parizu so se nekaj časa obnavljali. Toda led je prebila **Severna Amerika**, ki je dne 15. februarja 1919 priznala novo državo in beograjsko vlado kot predstavnico kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vladi je predsedoval Nikola Pašić, zunanje ministristvo je vodil dr. Ante Trumbić. V majniku sta ameriškem zgledu sledili tudi **Francija in Anglija**, ki sta — Anglija dne 2. junija in Francija dne 6. junija — tudi z uradnimi listinami priznali novo državo in njene predstavnike na mirovni konferenci. Le Italija tega ni hotela in so se dogajali mučni prizori, ko na primer italijanski delegat Orlando ni hotel govoriti z dr. Trumbićem, marveč je moral med njima od sebe do sebe posredovati poseben diplomatski sel. Dne 20. majnika je bila naša država povabljena, da podpise versajsko mirovno pogodbo in je bila s tem posredno priznana od vseh držav, ki so to pogodbo tudi podpisale. Tiste pa, ki versajškega mira niso podpisale, kot na primer **Turčija, Grčija in Bolgarija**, so našo državo na isti način priznale, ko so skupaj z njo podpisale mirovno pogodbo s Turčijo dne 10. avgusta 1919. S tem dnevom je bila država Srbov, Hrvatov in Slovencev pravno priznana od vseh držav. Toda sedaj je zanjo nastopila še hujša doba, namreč borba za meje.

Borba za državne meje

Pri borbi za meje nove države Srbov, Hrvatov in Slovencev je levi del brez dvoma nosila srbska diplomacija, ki ji je treba izkazati čast, da se je z vso južnovzhodno spretnostjo in trmo zagrizla v cilj, da hoče čim več južnih Slovanov rešiti za skupno narodno državo. Borba je bila huda, čestokrat neenaka, mnogokrat ovirana po računih zmagoslavih velesil, dostikrat tudi zaradi neizkušenosti članov naše mirovne delegacije. Svoje severno mejo smo uredili: večidel na mirovni konferenci, le na **Koroškem** je bil dovoljen plebiscit, ki pa smo ga dne 10. oktobra 1920 izgubili, ko je 22.025 ljudi glasovalo za Avstrijo, 16.278 pa za Jugoslavijo. Ta izguba je zapustila trpek spomin pri naši diplomaciji, ker je to bil dejansko prvi diplomatski poraz, ki ga je diplomacija nove države doživela na mednarodnem področju. Meja z **Bolgarijo** je bila določena dne 24. februarja 1921, ko je konferenca veleposlanikov velikih zaveznikov sil končnoveljavno potegnila mejo med Bolgarijo in našo državo. Meja z **Italijo** pa je dolgo, dolgo čakala na končnoveljavno obliko. Italija je v ta in pogodbu dne 26. aprila 1915, ki je bila podpisana v Londonu in je Italijo odločila, da se je pridružila zapadnim velesilam, dobila sijajne obljube glede njene bodoče jadranske meje. Londonska pogodba je ležala med Italijo in novo jugoslovansko državo kot temna senca, ki je skoraj ni bilo mogoče odstraniti. Po dolgem prepiranju je bila naša država prisiljena, da v Rapallu dne 12. novembra 1921 podpiše sporazum, s katerim je Italiji priznala vsq

Člani Narodnega veča ob priliki izročitve spomenice o zedinjenju takratnemu regentu Aleksandru dne 1. decembra 1918 na dvoru v Beogradu

Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavlo

Jugoslovanov. Dogovorjeno je tudi bilo, kako naj se razmere pozneje uredi.

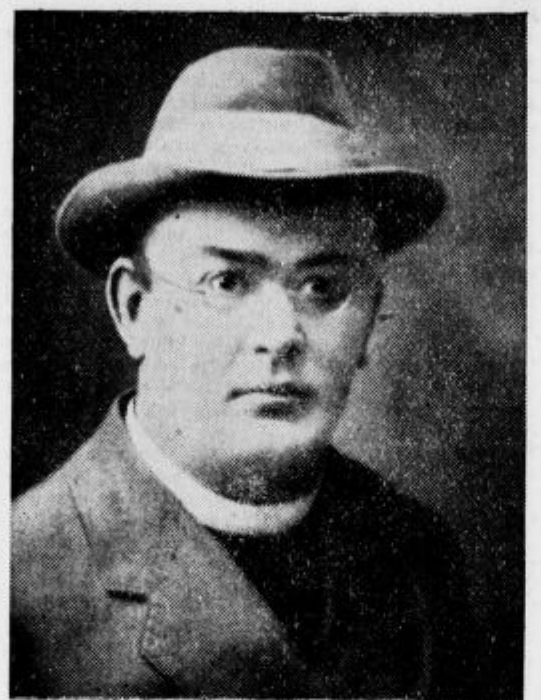
Medtem pa, ko se je dr. Korošec kot priznani zastopnik Narodnega veča mudil v Parizu ter tamkaj deloval pri zaveznikih za svoje dežele, je Pašič kot zunanji minister Srbije odstopil, nakar je »ženevska deklaracija« ostala brezpredmetna. Istočasno pa so zagrebški politiki hrvaško-srbske kalice, ki so do zadnjega oklevali, stopili brez dr. Korošca v stike s srbsko vlado na Rfu ter se z njo dogovorili za nadaljnje postopanje. To akcijo je vodil Svetozar Pribičević, ki je imel močno zaslombo tudi med svojimi političnimi prijatelji v Ljubljani. Ko je dr. Korošec zvedel, kaj se je zgodilo, se je brž vrnil domov. Toda več dni ni mogel dobiti potnega lista. Ko ga je nazadnje dobil, so ga italijanske oblasti zadržale v Veroni še dva dni. Tako je dr. Korošec prišel za dva dni prepozno domov. Narodno zedinjenje se je namreč medtem izvršilo brez njega dne 1. decembra 1918 v Belgradu. Zastopniki Narodnega veča iz Zagreba so namreč prinesli v Belgrad svojo listino, katero so v slovesni avdienci prebrali tedanjemu princu regentu Aleksandru, ki je nato odgovoril in razglasil zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Ko je bilo tako 1. decembra 1918 razglašeno zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno državo, je bilo obenem razglašeno, da do nove ustave ostane v veljavi dosedanja oblika notranje uprave. Formalno so potem ta slovesni akt potrdili dne 16. decembra, ko so se zbrali zastopniki narodnega veča in srbske narodne skupščine. Istega dne je odposlanstvo Črne gore izročilo re-

boju za notranjo ureditev Jugoslavije. Ta ustava je bila v veljavi do 6. januarja 1929, ko je bila razveljavljena, nakar smo 3. septembra 1931 dobili sedanjo ustavo.

Zlo pa je bilo ne le v centralistični ustavi sami, marveč tudi v tem, ker niti te ustave nobena vlada ni hotela izvesti, da bi bila ljudstvu dala vsaj nekaj samouprave, čeprav bi bila ta samouprava še tako krajevna in majhna. Šele na koncu se je vladi, v kateri so bili zopet možje SLS, posrečilo, da so dosegli oblastno samoupravo, ki je v Sloveniji po toliko letih znova začela sveže gospodarsko in tudi kulturno življenje. Kakor hitro pa je bila leta 1929 ustava ukinjena, so z njo padle še tiste majhne oblastne samouprave, ki so pri nas še danes v dobrem spominu, ker so vkljub vsemu mnogo dobrega naredile.

Zato danes ob 20-letnici ne stojimo le pred zgodovinskimi dogodki v zunanji politiki, marveč upravičeno tudi upamo ter pričakujemo, da se bodo posledje razmere tudi doma bolj naglo in ugodneje razvijale. To seveda bo odvisno od novih poslancev in od izida volitev. Paziti pa bomo morali, da se za Slovence ne ponovi leto 1920. Tudi takrat so radikalna gesla prihajala od onkraj Sotle in Kolpe, zraven pa so jih netili tudi domači levitarski elementi. Ko pa so bile volitve končane, se je videlo, da je dr. Korošec s svojim programom doma ostal v manjšini ter da so dobili večino tisti, ki so ljudem na Slovenskem ob-

Dr. Jan. Ev. Krek, prerok narodnega vstajenja

ljubljali zlate gradove, kakor to delajo zopet danes. Radič je dobil takrat 59 hrvaških poslancev. Toda z njimi ni šel v Belgrad, temveč je ostal lepo doma ter boji prepustil dr. Korošcu. Slovenski glasniki radikalnih idej pa so v Belgradu takoj šli s centralisti ter tako pripomogli, da je bila s 13 slovenskimi glasovi sprejeta centralistična ustava. Demagogija je bila v teh 20 letih tisto zlo, ki je ljudstvu in državi, zlasti pa Slovincem in Hrvatom, največ škodovala.

Kakor smo rekli, obhajamo 20-letnico Jugoslavije v docela drugačnem vzdušju. To je oзраčje, ki je razčiščeno. Sedaj vemo, kam gremo. Vemo, da je sedanja vlada v gospodarskem oziru storila za ljudstvo več, kakor so poprej v 20 letih storile vse vlade skupaj. Sedanja vlada je voljna in hoče urediti tudi notranje razmere tako, da bodo ustrezale Slovincem, Hrvatom in Srhom ter hoče s tem dati najkrepkejši temelj močni Jugoslaviji.

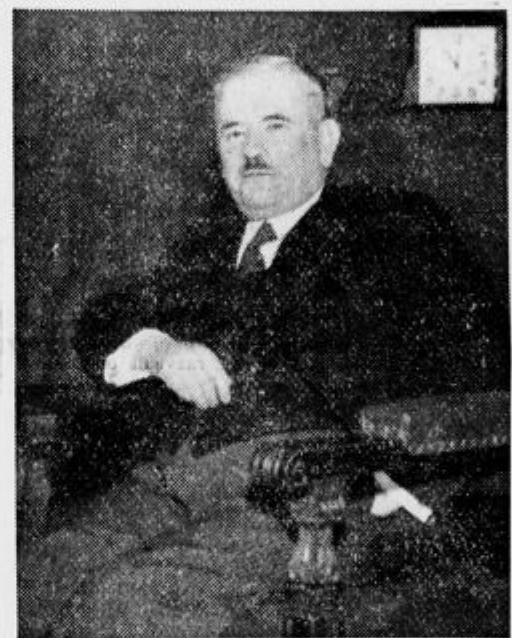
Dvajset let bojev, dela, trpljenja, razočaranj in preganjanj je za nami. Danes ob 20-letnici naše države lahko rečemo: Mnogo, kar se je zgodilo v teh časih, je bilo narejeno brez nas in

Dr. Anton Korošec, predsednik Narodnega veča v Zagrebu

celo zoper nas. Vendar se v teh zgodovinskih časih prav ob 20-letnici svoje države zavedamo, da bi brez Jugoslavije slovenski narod danes trpel najhujšo usodo. Vseh 20 let smo naglašali: Biti hočemo dobri državljani in sinovi te svoje narodne države, nočemo pa nikomur biti hlapi in ne nakovali za razne strankarske politike, ki so državo ter državno misel izkoriščali v svoje osebne interese. Zaradi tega smo bili deležni s svojimi voditelji vred mnogo trpljenja. Danes pa lahko rečemo, da smo zmagali! In z nami je zmaga državnega misel v srečo slovenskega naroda, ki prav te dni doživlja svoje veliko zadoščenje. Blizu se namreč čas, ko bo v Jugoslaviji, po zaslugi te vlade, zavladal bratski mir in sporazum. In v tistem sporazumu ne more biti prostora za politične stremuške, kateri so 20 let noli državo na jeziku, v rokah pa pendrek za ljudstvo. Tam, kjer je svoboda, ni prostora za valpte. Da slovensko ljudstvo res tako misli, bo dokazalo 11. decembra.

In slovenski narod bo za 20-letnico Jugoslavije dobil zgodovinsko zadoščenje!

Prometni minister dr. Mehmed Spaho

Nekaj misli ob 20 letnici zedinjenja

Danes ob 20-letnici zedinjenja je nam dobro ob srečo, ko vidimo, da imamo svojo Akademijo znanosti in umetnosti, da je prenehala borba, ki se je toliko let vodila za obstoj naše univerze ter da izhajajo slovenski učbeniki v duhu, ki smo ga hoteli in terjali že zdavnaj za našo mladino. V vseh dvajsetih letih je šla borba za ohranitev samostojnosti slovenskega naroda, ne toliko za politično v najširšem smislu, v kolikor predvsem za kulturno, in reči moramo, da smo že omahovali in nas je skrbel njegov obstoj, dasi smo verovali v večno vrednoto Naroda tudi, če ga nismo smeli pisati in tiskati. Spominjamo se, da je še za balkanskih vojsk, pa tudi ob svetovni vojni, bilo važno vprašanje pri nas — problem jezika: ali naj se zedinimo — ne samo politično, temveč tudi kulturno in jezikovno? Vraz-Prešeren! Tako je bilo predstavljeno jezikovno vprašanje z imeni največjih predstavnikov nasprotnih tokov: slovenstvo, jugoslovanstvo! Prešeren ga je rešil v slovenstvo. Vraz — v jugoslovanstvo. Ob prevratu je ta boj še vedno trajal in reči moramo, da se je rešitev skoraj bolj nagibala na Vrazovo stran. O Kreku vemo, da je bil tega mnenja, da bo politično zedinjenje imelo za posledico tudi kulturno in jezikovno ter da se mu ni zoperstavili, ker je nujno. Da bo slovenski knjižni jezik srbsko-hrvaški, pa je bilo skorajda splošno mnenje. Taka je bila naša dola, ki smo jo prinesli v novo državo, vzeta iz prejšnjih romantičnih generacij. Toda s seboj smo prinesli tudi oporoko Prešerenovo in še mlajšo in bolj svežo besedo Cankarja, ki jo je govoril na svojem predavanju leta 1913. Politično zedinjenje, da! — toda jezikovnega — ne! In obe ti dve smeri smo prenesli v našo novo življenje, ki sta dobivali tudi svojo politično barvo. In tako smo doživljali še v boju za ustavo izjave naših kulturnih delavcev, ki so jo podpisovali, pa ne izdali, in s katero so se zavzemali za samobitnost slovenske kulture in jezika; nasprotno pa so politični ljudje začeli metati polena pod noge našim največjim znanstvenikom in sami univerzi, ki jim je bila prav zaradi slovenskosti na poti. Pričujoči smo bili sramotnim očitkom »avstrijskantske« ljudem, ki so bili čisti kot kristal in so ljubili naš narod in našo lepo besedo nad vse. Te razmere so zagrenile marsikomu življenjsko radost in ga ubile. In tako se je vnela dolga borba proti slovenski univerzi, ki je bila v vedni nevarnosti, da ji podžagajo korenine. Na Akademijo sploh misliti ni bilo. In v tej največji nevarnosti je zavrel strupen veter na rast slovenskih školskih knjig in uničil s svojo sapo domovinske članske Cankarja, Trdine itd., naših klasikov in največjih Slovencev. Vrazovstvo je zmagało Prešerna —

Prešeren pa je rasel sam vase, da stopi v življenje, ko se poleže burja.

In zdaj ob dvajsetletnici zedinjenja vidimo, kako je zrastle iz tal Vseučiliška knjižnica, kakor trdno stoji naša alma mater, kakor rastejo instituti naši tehniški, kemični in strojni oddelki, kakor se je dvignila prav za jubilej naša Akademija znanosti in umetnosti, naše najvišje potrdilo kulturne samobitnosti! Slovenščina se je razvila za popolno znanstveno delo, izdelana je v vseh panogah ter lahko tekmuje z vsemi! Umetnost se osvobaja tujih šol in Ljubljana terja zase umetnostno akademijo, kakor ji je obljubljena glasbena. Knjižna produkcija, o kateri se je svoj čas govorilo, da bi bila vsaj v prevodih lahko samo enojezična, se je prav v slovenščini neizmerno razmaknila in potrdila našo kulturnost in našo potrebo po slovenski lepi knjigi! Razstava ob letošnjem jubileju je pokazala naš velik uspeh in našo voljo za bodočnost. Slovenska kulturna samobitnost je zdaj trdno postavljena v temeljih in mislimo, da se nikdar več ne bodo povrnil časi, ko bi je zopet kdo spravil v problem: ali, ali! In to je za nas najbolj razveseljav kulturni rezultat ob dvajsetletnem jubileju političnega zedinjenja: kulturna samobitnost slovenskega naroda je priznana in zagotovljena! Zato gremo lahko z velikim upom v novo desetletje!

Dr. Ante Pavelić here v imenu narodnega veča spomenico o zedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev ob priliki slovesnega sprejema dne 1. decembra 1918 pri takratnem regentu, poznejšem kralju Aleksandru I., ki ga obdajajo člani takratne srbske vlade

Artin

Zaprte, lenivost črev sta vzrok mnogih bolezni. 1-2 Artin dražejo dr. Wanderja zavžite zvečer, omogočajo zjutraj lahko izpraznjenje.

2 kom Din 1'50, 12 kom. Din 8'—, 60 kom. Din 27'—, Reg. S. br. 7724/34.

Dvajset let

Leto dvajsetletnic je letos. Vsi pišejo spomine na tiste dni, ki so začrtali v našo zgodovino brazdo in ločili z njo dva svetova, dni, ki so pečatili našo usodo. Bojevnik in politiki, možje in žene, narodni boritelji in tudi oni, ki so skrbeli »za narodov blagor«, jih pišejo. — Kaj če bi jaz, izmed tistih eden, ki smo bili takrat najmlajši, napisal, kako smo mi takrat gledali na svet — kot gledalci z galerije, ko nas nihče ni vprašal, kaj mislimo, ko se nihče ni zmenil za to, ali ploskamo ali žvižgamo. In vendar je usoda tudi o nas odločala takrat, nam so črtali nove poti, stavili nove mejnike, razpenjali nova obzorja!

Pri nas v Dravski dolini so bile takrat »utrakvistične« dvojzračne šole. Zakaj so jih tako imenovali, ne vem; morda zato, ker so nam gospod učitelj največ po nemško ubijali v glavo nemško kulturo in ker so gospod »fajmošter« po slovensko učili moliti Boga. Takrat so bili baje hudi časi; kruha smo stradali in mehkih besed. Za dobro jutro! je bilo grmenje topov od zapada, za lahko noč! smo sanjali o pogrnjeni mizi. Sicer pa so »naši« zmagovali na vseh frontah. Zdi se mi, da smo od same slave živeli in od bojnega navdušenja. Saj je razlagal gospod učitelj, da sta Srbija in Črna gora »kapute«, »Polentarije« pa da so zbežali globoko v Benečijo. Rus je na kolenih in prosi za mir. Velike so bile te besede in verjeli smo jim, bolj kot danes evangeliju verujemo. Kako bi jim ne? Zakaj bi jim ne? Saj so vseli po stenah v šoli zemljevidi z zelenimi in rdečimi črtami, ki so prikazovale, kje stojijo »naše« baterije, kam sekajo granate in kje so si očete in bratje skupali strelske järke. In s front so prihajale karte domov s slikami, kako huzarji ruske kozake pretepajo, kako Bošnjaki daviijo Lahe. Ob slavnostnih dneih so vsele cesarske zastave od streh, gospod učitelj pa je izvelel iz omare gosli in intoniral, da smo mi stoji zapeli »Gott erhalte...«

Gospod župnik so učili slovenske molitvice — in nič več, kajti preblizu so bile graške ječe za slovenske izdajalce.

Čez noč pa se je zgodil čudež. Nemško grmenje gospoda učitelja je utihnilo in pred poukom smo molili slovenski očenáš. — Vlak za vlakom se je vlekel po dolini, čete so se vozile od zapada na vzhod bogvedi kam, vozovi so bili okrašeni z vejami in zastavami, ljudje so se zgirjali na postaje in kupovali, kar se je kupiti dalo, saj je manjkalo vsega doma. Očetje so se vračali domov, metali vojaške čepice v kot in lezli pod klobuke. »Vojne je konec! Kot da izrekaajo pobožno molitev z odpušči.« »Vojne je konec! Kot da je pesem, ki omamlja dolino. In vas je bila polna zgodba o daljnih krajih, ki so v grozi porojene dobivale že kar vesel obraz.« »Saj smo doma!«

»Kje pa je puška, oče?« — »V Tirolih! — Na Piavi!« — »Škoda!« — Vojaške čepice smo si natikali na glave, da so štrlela ušesa od njih kot Pavlihi. In čudo prečudno! Kot da se je svet razklal na dvoje: razdelili smo se v Slovence in Nemce. (Bog ve zakaj; saj smo bili vsi le »Avstrijci.«) — Očetje so vojno končali in sedli za peč, mi smo vojno začeli. Po gozdovih, za šolo, pred šolo, okrog šole in po cestah smo se sprijemali v kopice in pretepali se prav kot veliki in zares, da je tekla kri iz rdečih nosov in zabuhlih obrazov. »Živeli Slovinci!« Kaj so bile tisočletne nedosanjane sanje petintridesetih rodov, ki so nam odprle oči in nam povedale, kaj smo?

Zgodilo pa se je nekega dne, da je bil eden »Slovenec« od »Nemca« tepen in je jokal. Tisto uro pa je imel gospod župnik verouk. Nagovoril je ranjenca, ko ga je videl v grenkih solzah: »Cajnko, kaj se pa kisaš?«

Cajnko se je dvignil v klopi, obrisal solze z rokavom, posmrkal in iztisnil iz sebe: »Strgar me je tepel, ker sem Slovenec.« Boječje je pogledal Strgarja, češ kaj pa zdaj?

Ze je zablistalo izpod očal in zagrmelo od mize: »Strgar, pridi sem!« Gospod župnik s šibo v rokah — jo, kaj bo pa zdaj?!

Strgar je vstal, ostrmel. Velik, zdrav fant je bil; v gumbnici je imel »cesarski« znak. — Počasi je pobledel in pristopil k hudemu sodniku.

»Strgar, molí deset zapovedí!«

Strgar je začel: »Veruj v enega samega...«

»Ni prav; po nemško molí!« je vsekaj gospod, Strgar je gledal, rdel in blede. »Ne znam,« je tiho dahnil.

»Moli po nemško, saj si Nemec!« je župnik prbil.

Kar sam je stegnil fant roko, da dobi plačilo, saj je predobro poznal navado in tarifo hudega gospoda...

Nato je pokazal župnik s šibo črnožolti znak: »Tole v peč, ti pa poleg poklekni in premišluj, zakaj si jih dobil!«

Od tistega dne smo bili v šoli sami Slovinci, kajti naša vojna se je končala pri diplomatski mizi šolskega katedra. In prav letos je dvajset let!

Kje je danes tisti župnik in njemu podobni, da bi delili potrebnim svoje modrosti?!

D. Z.

† Nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, prvoboritelj za Jugoslavijo

gentu Aleksandru sklep narodne skupščine v Podgorici, da se tudi Črna gora zedini v novi državi s Srbi, Hrvati in Slovenci.

Nova država je dobila takoj novo vlado, v kateri je bil predsednik rajni Stojan Protić, ministrski podpredsednik pa dr. Anton Korošec. Prva je novo državo priznala Amerika, nakar so sledile še druge države, dasi je bilo treba premagati mnogo ovir v tem pogledu. Preden pa je nova država dobila sedanje meje, je preteklo še nekaj let. Za nas Slovence je bil silno nesrečen plebiscit 10. oktobra 1920 na Koroškem, kjer smo izgubili zibelko Slovencev. Tudi meje z Italijo niso dolgo bile določene, šele rapalska pogodba je to vprašanje rešila, dasi le začasno, ker je kmalu potem na Reki nastala nova meja.

Medtem ko je nova država imela mnogo težav zunaj, jih je bilo pa še več znotraj. V ospreddje je namreč stopilo kmalu vprašanje, kako naj bo nova država znotraj urejena. Za prva vlada je v tem pogledu pripravljala načrte, kateri naj bi pozneje bili predloženi ustavotvorni narodni skupščini. Pokazalo pa se je, da so že v tedanji prvi vladi, ki pa je vladala vsega skupaj le dobrih 8 mesecev, mišljenja bila deljena in precej različna. Eni so se zavzemali za gospodarski, politični in upravni centralizem; drugi pa so zavzemali docela nasprotno stališče. Zaradi teh nesoglasij je nazadnje morala odstopiti tudi prva Protičeva vlada. Protić sam je stal na stališču, da je centralizem v novo ustanovljeni državi nemogoč in škodljiv. Izdelal je svoj ustavni načrt, ki se je v marsičem močno približal ustavnemu načrtu SLS, kakršnega je zastopal v vladi in v začasnem narodnem predstavništvu dr. Korošec. Vendar ni obveljal niti Korošev niti Protičev načrt, niti se niso ozirali na zahteve Hrvatske zajednice, ki je predlagala svojo rešitev. Veliki radikalni državnik Protić je prav zaradi tega umrl v popolni osamljenosti. Tako je bilo začasno narodno predstavništvo, ki se je bilo privikrat zbralo dne 1. marca 1919, razpuščeno dne 28. septembra 1920, ko so bile razpisane volitve v ustavodajno skupščino. Te volitve so bile dne 23. novembra 1920 ter je potem ta skupščina delala do 21. dec. 1922, ko je bila razpuščena.

Ta skupščina je na Vidov dan dne 28. junija 1921 sprejela novo ustavo, vidovdansko ustavo, ki je postala za 10 let temeljni zakon naše države, obenem pa je postala vzrok 20-letnemu

Pogovor o jubilejni izdaji zbornika »Slovenija«

Prvi december, dan našega zedinjenja v eno državo s Srbi in Hrvati, praznujemo Slovenci kot dan, ko se nam je zagotovil po razsulu Avstrije in po medvladnanju prve slovenske narodne vlade, evobodni narodni razvoj. Tako je 28. oktober dan, ki je razmaja v nas evobodo in nam raztrgal stoletne suženjske vezi. 1. december pa kot dan, ki je Slovincem zagotovil narodni obstoj v mejah narodne države Jugoslavije. Ko smo pred desetimi leti praznovali desetletnico zedinjenja, je Leonova družba izdala pod uredništvom ravnatelja dr. J. Mala lep zbornik »Slovinci«, dozdaj edinstveno knjigo o Slovincih, vsebujočo opise slovenske osvoboditve, prevzema oblasti po slovenski vladi in zedinjenja, ki so ga napisali ljudje, ki so aktivno sodelovali pri teh zgodovinskih dogodkih (dr. Brejč, dr. Jerič itd.), glavno pa pregled vsega dela na vseh poljih kulturnega in gospodarskega značaja v Sloveniji, pa tudi problem Slovincov v zamejstvu. Poleg Erjavčeve knjige o Slovincih, ki da v kratkem lepo zgodovinsko osnovo, je ta zbornik dozdaj najboljši informator o naših novejših razmerah za l. 1918—1928, ter ga še sedaj priporočamo ne samo tujcem, temveč tudi vsem našim ustanovam, pa tudi privatnikom, ki jim je poznavanje slovenskih zadev mar. Pred nekaj tedni pa smo v našem listu že naznanili, da se pripravljajo založniško društvo »Jubilej« s pomočjo banske uprave, pač najbolj poklicane za to, da izda monumentalno knjigo o razvoju in gospodarskega življenja v teh letih evobodnega narodnega izživljanja. Toda proglas smo sprejeli od založništva, ki si ga je nekoliko drugače zasnoval, kakor pa si je program osvojil uredniški odbor, ki ga predstavljajo ravnatelj dr. J. Mal, prof. dr. F. Stele ter gospodarstvenik dr. Jože Lavrič. Ker je dr. Mal svojo čas tako odlično uredil jubilejni zbornik ob desetletnici, sem se obrnil nanj tudi v tem primeru in ga prosil za pojasnitev vseh vprašanih, ki se tičejo izdaje tega jubilejnega zbornika, pač največjega knjižnega dela, s katerim bo v kulturnem slovenskem svetu proslavljen praznik zedinjenja v letu 1938.

»Gospod ravnatelj, ali bi mi mogli povedati kaj o pripravi za izdajo monumentalnega zbornika Slovenije, ki ga urejate Vi?«

»Urejujemo ga trije, kakor je vam znano, pišejo ga pa naši najbolj priznani strokovnjaki iz raznih strok. Mislim, da ste se obrnili za informacije k meni, ker sem uredil že svoj čas knjigo »Slovinci«, in takoj moram reči, da ste prišli kot naročeno. Prav premišljeval sem, kako bi napisal proglas za časopise in javnost — na, in zdaj ste Vi tukaj. Dobro mi de, da ste sami občutili potrebo in važnost prav na prvi december, ki je za tako delo najprimernejši. Zanima Vas, kaj mislim napisati v proglasu, ki ga šele koncipiram? Po udaril bi najprej dva velika mejnika, važna za našo osvoboditev, ki sta postavljena pred poslednjo vojno in pa takoj za njo, eden, ki gleda nazaj v preteklost, drugi pa v bodočnost. Tik pred izbruhom vojnih sovražnosti smo namreč praznovali Slovinci spomladi l. 1914. obletnico važnega državnopravnega akta iz svoje zgodovine: 500 letnico, odkar je bil na knežjem kamnu pod Krnskim gradom na Gosposvetskem polju 18. marca 1414 ustoličen zadnjičkrat karantanski vojvoda po etaroslavskem pravu in običaju. Ta spomin in to praznovanje je tedaj prevzelo ves slovenski narod, zlasti pa njegovo srednješolsko mladino. Odmevi tega razpoloženja po lastni državnosti se javljajo v Majski deklaraciji slovenskih poslancev v dunajskem parlamentu. Drugi mejnik pa je postavila svetovna vojna sama, ki je izrekla svojo obsodbo nad avstrijsko jeitnišnost narodov. Dne 29. oktobra 1918 smo se tudi Slovenci na manifestativnem način odrekli stoletne podložnosti Habsburžanom. Pred vsem svetom in na ves glas smo izjavili, da hočemo — prosti vsake tuje nadoblasti — s Hrvati in Srbi živeti v skupni državi Jugoslaviji.

Tako smo prišli do zedinjenja, ki je mejnik za bodočnost in na katerega moramo vedno misliti, kadar hočemo razlagati današnji podoba slovenskega kulturnega, političnega in gospodarskega življenja.

In tu moramo obstati ter se ozreti nazaj, še bolj pa naprej ter ugotoviti, kaj smo v tem času naredili, kakšno pot prehodili, kaj dosegli, pa tudi kaj zanemarili. Tudi iz napak se učimo za bodočnost, in če se jih nam bo posrečilo točno ugotoviti, ima tudi to za bodočnost velik pomen, da se jih varujemo. Vse to nas opravičuje, da pregledamo svoj razvoj zadnjih 20 let v zborniku, ki bo z vso natančnostjo in vestnostjo, pa obenem s primerno, po malenkostnih posameznostih neobremenjeno preglednostjo nudil jasen vpogled v to, kako smo »prosto volili vero in postavje«, kakor pravi lepo naš Prešeren. In to bo vsebina našega zbornika.

»Gospod ravnatelj, ali bi mi lahko natančneje povedali razpredelilo in snov te vsebine, kar bo javnost gotovo zelo zanimalo?«

»Prav zaradi ogromnosti snovi — podati hočemo celotni narodni razvoj zadnjih dvajsetih let — smo si delo razdelili trije uredniki po treh panogah: upravno zgodovinsko jaz, kulturno dr. Stele, gospodarsko pa dr. Lavrič, ki smo izdelali tudi že podrobni program. Sicer se ni do podrobnosti vse trdo postavljeno — nekatere gospode smo naprosili, pa še nismo dobili odgovora, drugih ni v Ljubljani, pa jih nameravamo naprositi — toda v glavnem vam lahko že postrežem tudi z načrtom. Uvodno besedo bo napisal ban dr. Natlačen. Ljubljani bi nam bilo in delu bi dala poseben sijaj, če bi se nam posrečilo pridobiti za sotrudištvo tudi g. ministra dr. Korošca, ki je glavni junak naše prevatne dobe in glavni oblikovalec našega narodnega življenja. Preslasi smo ga za članek o današnjem svetovnem političnem položaju in

razmerju Slovincov do njega, morda kakšen memoarni donešek ali kar si že bode. Vemo sicer, da ga državniška delo čez moč zaposluje, toda na tihem upamo, da se nam bo odzval in potrdil še bolj monumentalnost našega zbornika. Ostalo gradivo pa bo razdeljeno po zgoraj označenih glavnih panogah. Za temelj bo napisal g. doc. dr. V. Bohinc statistični opis Slovenije, v katerem bo podal oznaka geografske lege in zemljepisnih pogojev, ter nje strukturo po antropološki, socialni, kulturni, geografski in verski plati. Odgovarjajočo zgodovinsko osnovno študijo bo napisal prof. Silvo Kranjec, ki bo posegel nazaj v zgodovinske priprave našega osvobodjenja, ter v dogodke ob majski deklaraciji in narodnih taborih, ob Narodnem večju, narodni vladi, utrditvi meja na Primorskem, zvezani z boji v Prekmurju in na Koroškem ter natančno politično življenje v državi, stranke in vlade. Za opis državne uprave in ustave smo naprosili takega upravnega strokovnjaka, kakor je podban g. dr. Stanko Majcen, ki gotovo najbolje pozna naloge uprave ter ima popoln pogled v to panogo javnega življenja. G. inspektor Terstenjak bo orisal deložno in pokrajinsko vlogo v Sloveniji, boji za ustavo v skupščini, dela velikega županstva v Ljubljani in Mariboru, oblastne samouprave ter ureditev po banovinah na podlagi nove ustave. Za ureditev sodestva bomo naprosili predsednika apelacije g. dr. V. Gollo. G. Viktor Steska pa bo opisal krevno in stanovsko upravo, kjer bo prikazano poleg dela Cerkve tudi delo v raznih stanovskih ustanovah kot na pr. v odvetniški zbornici, kmetijski zbornici, lekarniški, zdravniški, delavski itd. To bi bil načrt za upravno politični oddelek.

Kulturni oddelek pa bi upeljal z lepim načelnim člankom o slovenski kulturi in njeni usmeritvi prof. dr. Fr. Lukman. Prosvetni načelnik dr. Lovro Sušnik pa bi orisal stanje in podoba našega šolstva, ljudskega, srednjega in strokovnega, dalje delo naših mladinskih in športnih organizacij, (Sokol, Orla, Slovenskih fantov, Skavtov, itd.) na podlagi banske prosvetne uprave ter delo posameznih prosvetnih organizacij: Prosvetne zveze, Ljudske univerze, Zveze kulturnih društev, knjižnice itd. Cene Kranjec, urednik licejske oz. univerzitetne knjižnice bo dal pregled tiskarstva, knjižnic, knjižnih društev, revij, strokovnih glasil, dr. M. Pivec-Stoletova bo prispevala strofika našega tiska in gradivo za grafikone. Prof. F. Koblar bo napisal sintetičen pregled slovenskega leposlovja v dvajsetih letih ter delovanje ljubljanske radio postaje, prof. dr. Lukman ustanovitve in rast naše univerze. Akademija znanosti in umetnosti bo posebej prikazana, njena zasnova in borba zanj ter njena ustanovitve. O glasbi bo pisal Vilko Umkar, o znanosti prof. Lukman, o likovni umetnosti dr. Stele, o muzejih, galerijah in arhivih prof. Baš, o strokovnih društvih referent banske uprave.

Poseben poudarek bomo dali tudi gospodarskim vprašanjem. Tako bo industrije Ivan Avsenek opisal naš podjetniški stan, Meister Hrvoj narodno gospodarske dohodke Slovenije, dr. Golia industrijo Slovincij, Janez Traven razvoj naše obrti, gostilništva in domače obrti eplah, Sv. Bro-

zovič Trgovsko obrtno industrijsko zbornico, F. Sink trgovništvo, Ivan Lah gibanje zaposlitve pri OUZD zavarovalnega delavstva.

Inž. Lambert Muri bo s pomočjo kmetijskega oddelka na banovini opisal celokupno slovensko kmetijstvo ter njega probleme. Prav tako inž. Silvic gozdarstvo, inž. Zumer rudarstvo, inž. Nagode, promet (železnice, pošto, telegraf, ceste, avtomobila), inž. Porenta javne zgradbe in regulacije, inž. Rueh elektrifikacijo, dr. Marn tujski promet, Drago Potočnik denarništvo, Martelanc zavarovalnice, dr. Valentič zadružništvo, dr. Sušec davčno zakonodajo in svetnik Božič državne in samoupravne finance.

Pod oddelkom socialna in zdravstvena politika bo predstavil prof. dr. Gosar naloge socialne politike in izpolnitve skrbstva, Filip Uratnik bo sintetično podal delo na polju socialne politike, dr. Kuhar vprašanje izselencev in diaspore. Obdelani bosta še poglavji o dobrotelnih ustanovah in društvih ter o gospodarski in socialni literaturi. Dr. Meršol bo podal sklopi zdravstvene zakonodaje, dr. Ivo Pirc pa delo Higienkega zavoda in ostalih zdravstvenih ustanov.

Končno bo podal dr. Kodre pregled slovenskega gasilstva.

Za eam konec pa bo dr. Fr. Stele povzel sintezo vseh teh razprav ter napisal zaključno besedo kot sintetičen pogled na napredek Slovenije v zadnjih 20 letih. To bi bila podobna vsebina velikega zbornika, ki naj dostojno pokaže vse naše delo v tem razdobju.

»Kdaj pa bo knjiga izšla, gospod ravnatelj in v kakem formatu in obsegu?«

»Kot se že iz vsebine vidi, bo ta velika knjiga, ki se sama po sebi terja velik format, da bo resnično reprezentativna, kot se spodobi. Razume se, da bo tudi gotovo ilustrirana, kar na pr. knjiga »Slovinci« v desetletju 1918—1928 ni bila. Preračunamo imamo, da bo vsega okoli 130 kilešev, ter nad 60 grafikonov in 10 zemljevidov, ki bodo ponazarjali sestavke. Knjiga bo imela od 320 do 350 strani. Kljub tej razkošni obliki in bogati vsebini ter pomembnosti gradiva bo vendarle razmeroma zelo poceni, saj bo v prednaročbi veljala samo 150 dinarjev. Seveda se bo ta cena pri poznejših naročilih znatno povečala, kljub temu, da je bo tudi sicer težko dobiti, ker naklada ne bo mnogo višja od naročnikov. Zato bi bilo želeli, da jo naši uradi, občine, ustanove, šole, podjetja in privatniki naroče čimprej pri založbi »Jubilej«, Ljubljana, Bleiweisova cesta 10. Prav zato sem vam tudi hvalježen, da ste se oglašili pri meni ter vprašali za naš načrt, ter vidite, da je delo v najlepšem redu in je stvar že toliko dozorela, da lahko obvestite javnost o knjigi, ki bo, upam, v čast našemu delu v zadnjem dvajsetletju. Tudi če knjiga ne bo izšla še za današnji dan, kakor bi sicer morala, bodo vendar ljudje na današnji praznik o njej podrobneje poučeni, ter bodo laže pričakali mesec januar, v katerem bo pa knjiga že v rokah naročnikov.«

Ko sem se g. ravnatelju še jaz zahvalil za naklonjenost in njegovo pojasnilo, sem se poslovil z željo, da bi popolnoma uspela ta lepa zasnova, ki bo v najlepši luči pokazala pomen današnjega dne za slovensko kulturno rast, napredek in samobitnost.

Prvi meceni

slovenske Akademije znanosti in umetnosti

Tovarnar Marko Rosner v Mariboru daroval za Akademije 100.000 din.

Z velikim veseljem smo danes prejeli vest, ki jo še z večjo radostjo javljamo slovenski javnosti, da je mariborski tekstilni tovarnar g. Marko Rosner daroval ob priliki našega državnega praznika 1. decembra najvišjemu slovenskemu kulturnemu zavodu znesek 100.000 din. S tem se je pridružil redki vrsti slovenskih kulturnih mecenov, ki jih tako potrebujemo. Posebno Akademije znanosti in umetnosti, ki delajo resnično samo za napredek znanosti in raznih umetnosti brez ozira na njihovo materialno korist, so takih darov naravnost nujno potrebne, saj jim drugače ni mogoče izdajati znanstvenih publikacij. Vse akademije po svetu so nastale iz privatne darežljivosti in iz javnih podpor; epomnimo se samo na zagrebško akademijo, ki jo je omogočil škof Strossmajer, ali srbsko, ki šteje obilno mecenov, da ne imenujemo še krakovske in praške, katerim bogati posestniki darujejo poslopja in volila v obči kulturni blagor. Pri nas je naša slovenska akademija znanosti in umetnosti vstala šele ob dvajsetletnici naše državne samobitnosti s podporo države, toda njena redna letna dotacija še zdavnaj ne zadostuje za izdajanje knjig in gradiva, ki ga take akademije morajo izdajati. Kaj šele, da bi mislila na svojo lastno hišo, ki jo kot naša reprezentativna najvišja kulturna ustanova mora čimprej dobiti. Zato pozdravljamo volilo g. tovarnarja Rosnerja, ki je prvi prihitel naši mladi akademiji na pomoč, iz vsega srca pa se javno zahvaljujemo tudi vsem, ki so preskrbeli tako odlično podporo ter želimo, da bi ta zgled vplival tudi na druge naše denarjke, da se ovekovečijo kot mecenji slovenske kulture. Ob dvajsetletnici države taka podpora najlepše potrdi našo narodno zavest in težnjo, podpreti slovensko samobitnost v njenem kulturnem vrhu.

Emanuel Kolman:

Za 1. december

Nam zgodovina pesem je, sijaj in jek in krik, spet težka kakor krik, spomin je ran, spet svetla kakor maj in svit v snu neizbrisnih, večnih slik.

Na naši sveti zemlji bdi sijaj rok božjih in lepote večne mik, zapusti kdaj njen dobri, krotki kraj, spet se boš vrnil, želen, kot bolnik!

O domovina, v srečo zatopljena, o domovina, sinja kakor cvet v pomladnih roсах, lepa kakor žena

z nasmehom božjim, živi v svitu let, kot večna radost nam, blagoslovljena, kot luč sij nemiljiva, čista v sveti

Dvajset let naše industrije

Med vsemi gospodarskimi panogami v naši državi je gotovo bil največji napredek v industrializaciji države. L 1918 smo prevzeli iz prejšnjih pokrajin razne vrste industriji, ki so bile dotlej organizirane vezane na svoje področje in so večinoma v njem živele samo pod težkimi pogoji, ker se niso nahajale v izrazitih industrijskih središčih in jih tudi vladna gospodarska politika, ki je zelo, zelo meročajna, ni favorizirala. Posebno v naših krajih so živele industrije bolj skromno življenje, ki je bilo zlasti razvidno iz tega, da so bili dobički naših industrij manjši kot dobički industrij dotične stroke za vso državo. Nekatere panoge so le s težavo vzdrževale obratovanje, temelje na tradiciji in surovinskih podlagah, in so živele v senci kartelov, ki so ščitile tudi one proizvajalce, katerih proizvodni stroški so bili višji kot pri drugih, ki so imeli ugodnejše predpogoje za gospodarski razvoj. Imelo pa so pri nas industrije znaten trg, na katerem so se morale uveljavljati le v težki konkurenčni borbi z veliko industrijo severnih pokrajin bivše Avstrije.

S prevratom leta 1918 se je znašla industrija na slovenskih tleh v novih gospodarskih razmerah, ki so imele še nekaj let po vojni pečat neustaljenosti in počasne prilagoditve. Predvsem je bilo potrebno ugotoviti, katere industrijske panoge so v izpremenjenih razmerah lahko računale na nadaljnjo rentabilnost. Šlo je pri tem za novi trg v novi državi, ki je postal slovenski industriji dostopen v novih razmerah. Kajti naša industrija ni proizvajala svojih izdelkov samo za potrebe ožjega slovenskega trga, ampak tudi za neslovenski trg v območju bivše monarhije, izven meja prejšnje avstroogrske monarhije pa se je izvažalo le malo izdelkov. Tudi lastniške razmere v naši industriji so dobile nove smernice. Kakor na vseh ostalih poljih, tako smo se tudi na gospodarskem polju skušali otresti tujega lastništva in to v prvih letih z večjim uspehom. Pri tem delu so odlično sodelovale tudi banke, ki so prešle v slovenske roke, nastale so tudi nove banke, ki so v nestalnih inflacijskih letih izdatno kreditirale industrije in se tudi v njej udeleževale.

V povojnem razmahu naše industrije lahko

ločimo tri stopnje. Prva stopnja je bila takoj po vojni v inflacijskih letih, ko so se ustanovile številne nove industrije z znatnim sodelovanjem bank na našem ozemlju. Ta razvojna doba je trajala vse do leta 1925, ko je prenehala inflacija in ko je deflacijska politika dosegala prve uspehe na polju dvigovanja dinarja. V tej dobi je bila industrijska politika v veliki meri nesistematična in gradila so se nove industrije vseprek. Naše so te industrije kmalu dober odjem, vendar je zašla industrija od leta 1923 dalje v krizo, ker ji niso bili na razpolago tako izdatni kreditni viri kot v povojnih letih.

Druga stopnja industrializacije je bila dana z uveljavljenjem novega carinskega zakona, ozir. tarife iz leta 1924, ki je postavil naši industriji druge konkurenčne pogoje v primeri z inozemsko konkurenco. Tedaj so začele v senci carinske zaštite rasti pri nas nove industrijske panoge, ki so bile pri nas poprej bolj redko zastopane. Tu mislimo predvsem na tekstilno industrijo, ki se je tako razmahnila, da je postala danes naša najvažnejša industrijska panoga, dočim je bila vse do krize leta 1930 naša lesna industrija na prvem mestu.

Tretja stopnja industrializacije pa je bila v naši državi dana s krizo leta 1931 in dalje. V tej stopnji industrializacije pa Slovenija ni bila več tako aktivno udeležena, ker je medtem nastopilo mnogo faktorjev, ki niso bili baš najugodnejši razvoju slovenske industrije. V teh letih so nastale v nekaterih krajih naše države nove industrijske panoge, ki so temeljile na velikem rudnem bogastvu južnih krajev naše države, na bogastvu, kakor ga slovenska zemlja ni imela in ni mogla dati industriji kot podlago. Vendar pa se je kakovostno delo slovenske industrije tudi v teh časih lepo uveljavilo, za kar je najboljši zgled železarska stroka. Še je prostora za mnogo industrij v naši državi in tudi slovenska industrijska delavnost ima mnogo možnosti za razvoj in napredek.

3054 industrij imamo v državi

Po statistiki ministrstva trgovine in industrije je bilo v vsej državi dne 31. decembra 1937 3054 industrijskih podjetij, od tega največ v donavski banovini: 699, v Belgradu 661, v savski 609 in v Sloveniji 403. Če pa vzamemo relativne številke, potem je razvidno, da je bila industrializacija na najvišji stopnji v Sloveniji.

Ce pogledamo industrijska podjetja po strokah, vidimo, da je najbolj zastopana kmetijska industrija ter industrija hranil, kar je z ozirom na kmetijski značaj države razumljivo. Takih podjetij je 884, sledi lesna industrija s 403 podjetji, tekstilna s 399, stavbna s 369 in električna industrija z 234 podjetji.

Produksijska vrednost vse jugoslovanske industrije znaša nad 14,5 milijard dinarjev. Po posameznih strokah se razdeli produktijska vrednost takole: hranila 4210, tekstilna 2230, lesna 1690, rudarstvo in plavzarstvo 1560, železo in kovine 1500, usnje in guma 1020, kemična 960, stavbni material 430, električna energija in elektro tehnika 410, alkoholna 240, papirna in celulozna 180, steklarska industrija 90 milij. dinarjev.

Z industrijske statistiko v naši državi je težko, ker imamo prve podatke šele iz leta 1935. Za nazaj je na razpolago vedno manj podatkov. Iz te dni objavljenih pregledov je razvidno, da smo imeli leta 1918 in 1935 naslednja industrijska podjetja:

	1918	1935
Število podjetij	1.527	3.054
zaposlene delavstvo	191.636	336.310
glavnica	11.898 milij.	18.845
konjskih sil	544.128	744.832

ZA MIKLAVŽA

zelo prikladna darila nudi trdka

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Iz tega pregleda je razvidno, da je število industrij naraslo za skoraj 100%, število delavstva se je povečalo v nekoliko manjšem obsegu in podobno kažejo tudi ostali podatki.

Za nekatere stroke so na razpolago naslednji podatki:

	1918	1935
mlini in žage	609	1053
elektrotehnika	8	20
farmaceutika	5	22
tekstilna	87	319
kemična	65	147
hranila	104	233
papirna	13	32
keramična	32	56
izdelki iz lesa	6	13
elektr. centrale	100	251

V posameznih letih po vojni je bilo vloženih v industrijo: 1919—1921 novih podjetij 302, kapital 1.788,4 milij. din. 1922—1924 170 in 1.087,9, 1925—1928 492 in 1.761,8, 1930—1934 272 novih podjetij z glavnico 1.106,6 milij. din.

Primerjava z drugimi državami

V naslednjem smo zbrali nekaj podatkov za primerjavo naše industrije z industrijami drugih držav, ki nam kažejo pomen naše industrije. Podatki med seboj niso popolnoma primerljivi, ker datirajo iz raznih let, vendar izpremembe od leta do leta niso bile velike.

	Število delavcev	prod. vredn.	konj. sil v val. tisočih
Jugoslavija 1937	3.054	414	14.500
USA 1933	142.000	6.060	31.360
Nemčija 1936	254.000	8.421	—
Avstrija 1936	4.423	272	—
Madžarska 1936	3.700	230	2.582

Nismo pa v pregled privzeli tudi drugih držav z znatno industrio kot: n. pr. Anglijo in Francijo. Iz pregleda se pa vidi, da se sicer v industrijski delavnosti ne moremo primerjati z velikimi industrijskimi kolosi, da pa je naša industrija tudi že postala velika in da bomo na tem polju kmalu presegli vse naše sosedne razen dveh velikih industrijskih zahodnih sosed: Nemčije in Italije.

Nova sezija

nove tipe

nove cene!

Izdajamo celo vrsto novih tipov. ●
Körting ● Blaupunkt ● Sachsenwerk
Z najvišjo popolnostjo ● najboljšo izdelavo ● najnižjimi cenami!

RADIO BIRKE
Mestni trg 9 Telefon 24-56

Stavka Kominterne v Franciji zlomljena

Le majhen del delavstva je sledil pozivu moskovskih agentov — Daladierova vlada je izvojevala zmago reda nad revolucijo

Pariz, 30. nov. b. Tako zelo pričakovana splošna stavka v Franciji se je pričela na vse zgodaj zjutraj. Ob 6.30 zjutraj je državna radijska postaja pričela poročati o dogodkih v državi. Napovedovalec je sporočil, da povsod vlada vzoren red in mir. Podzemna železnica in avtobusi so obratovali kot po navadi in ni bilo vzbujala pozornost le mobilna garda, ki je napravila mučen vtis na prebivalstvo. Nekatere lokalne železnice so snoči objavile, da se ne bodo priključile splošni stavki. Na glavni pariški pošti se je promet razvijal povsem normalno in ni bilo opaziti prav nobenega zastoja.

Ker so se angleški častniki bali, da ne bodo mogli dobiti za časa splošne stavke zveze s svojimi listi, so zasedli vsa razpoložljiva letala, ki so bila pripravljena na letališčih, da jih odpeljejo v London, kjer bi poročali svojim listom. Vse to pa je bilo preuranjeno, kajti telefonska zveza je obratovala prav tako kakor pretekli dnevi in ni bilo niti najmanjšega zastoja v poslovanju.

Vsi znaki kažejo na to, da je Daladierova vlada v celoti dosegla svoj namen. Ni pa se še moglo ugotoviti, kako se razvijajo dogodki v posameznih tovarnah, in ni še jasno, ali bodo imeli delavski voditelji tukaj več uspeha.

Posebno ostre ukrepe je Daladierova vlada storila v in okrog borznega posloja, kjer se nahajajo važne telefonske proge in poštne urad. Poleg mobilne garde je stražilo to poslopje še 50 vojakov s puškami in strojnimi, tako da je bila zagotovljena popolna varnost telefonskih in poštne naprav.

V nekaterih delih Francije je bila splošna stavka v zadnjem trenutku odpovedana. Tako je bila odpovedana splošna stavka za vse francosko alpsko področje, vključno Grenoble. Razen tega ni bilo izdano nobeno geslo za stavko v področju Tunisa in za Alžir.

Najbolj so bili prizadeti zaradi stavke le dnevniki, ki so izšli v zelo omejenem številu in v zmanjšanih izdajah in ki se v splošnem bavijo le s stavko in pa z notranje-političnimi problemi ter s posledicami te stavke. Skoraj vsi listi z izjemo levičarskih zelo neugodno komentirajo vtis, ki ga je stavka izzvala v inozemstvu.

Uradno poročilo opoldne: Stavka je propadla

Daladier je izdal opoldne uradno sporočilo, da je splošna stavka, ki jo je proglasila splošna delavska zveza, v glavnem propadla. Od železničarjev je prišlo danes na delo 99%. V rudnikih je stavkalo komaj 10–30% delavcev, ostalih 70–90% pa je prišlo na delo, tako da obrati niso mnogo trpeli. Stavka se je posrečila le v težki industriji in v lukah, kjer je odstotek stavkajočih precej velik in je prišlo na delo le minimalno število delavcev.

Vlada je sestavila podatke o stavkajočih ter trdi, da se je udeležilo stavke vsega skupaj okrog dva milijona delavcev, torej globoko izpod onega števila članov splošne

delavske zveze, ki bi se morali stavke udeležiti. Vlada dalje sporoča, da se od popoldneva že opazno zmanjšuje število stavkajočih. V Roubaixu so železničarji sklenili, da se ne udeležijo stavke. V Dunquerque so avtobusni in tramvajski nameštenci izjavili, da bodo delali, nastavljeni v plinskih in električnih podjetjih pa stavkajo. Najbrž bodo delali tudi pristaniški delavci in bančni nameštenci. V okolici Haserouka ni bila napovedana nobena stavka. V Grenoblu se železničarji še niso odločili, če bodo stavkali. V Bordeauxu in okolici stavka tramvajsko osebje. Ni še znano, če stavkajo tudi občinski nameštenci. Po vestih iz Lilla delajo normalno v tamošnjih tiskarnah. V Lyonu je izšlo samo nekaj listov, v Clermont-Ferrandu in Rouenu pa ni izšel noben list. Delavci v arzenalih v Toulonu in Cherbourg stavkajo. Iz številnih krajev poročajo, da delavstvo v elektrarnah ne stavka. Učitelji v pokrajini Vaucluse tudi ne stavkajo. Iz Lyona poročajo, da normalno poteka vsa potniška, blagovna in druga železniška služba. V Belfordu delo v občinskih uradih in na mnogih podjetjih poteka kot običajno. V tovarne je prišlo na delo okrog 85% delavcev. Železničarji so se pokorili povelju in prišli na delo. Povelju za stavko se večina delavcev ni pokorila. V Clermont Ferrandu je stopilo v stavko tramvajsko osebje. Listi niso izšli. V Nancyju niso stopili v stavko občinski nameštenci ter tramvajski uslužbenci. V Parizu ni posebnega.

Po Franciji večidel red

Opoldne je bil položaj v Franciji naslednji:

V Montpellieru stavkajo samo delno po tiskarnah. Listi so zato izšli v manjši obliki. V Roubaixu so železničarji sklenili, da se ne udeležijo stavke. V Dunquerque so avtobusni in tramvajski nameštenci izjavili, da bodo delali, nastavljeni v plinskih in električnih podjetjih pa stavkajo. Najbrž bodo delali tudi pristaniški delavci in bančni nameštenci. V okolici Haserouka ni bila napovedana nobena stavka. V Grenoblu se železničarji še niso odločili, če bodo stavkali. V Bordeauxu in okolici stavka tramvajsko osebje. Ni še znano, če stavkajo tudi občinski nameštenci. Po vestih iz Lilla delajo normalno v tamošnjih tiskarnah. V Lyonu je izšlo samo nekaj listov, v Clermont-Ferrandu in Rouenu pa ni izšel noben list. Delavci v arzenalih v Toulonu in Cherbourg stavkajo. Iz številnih krajev poročajo, da delavstvo v elektrarnah ne stavka. Učitelji v pokrajini Vaucluse tudi ne stavkajo. Iz Lyona poročajo, da normalno poteka vsa potniška, blagovna in druga železniška služba. V Belfordu delo v občinskih uradih in na mnogih podjetjih poteka kot običajno. V tovarne je prišlo na delo okrog 85% delavcev. Železničarji so se pokorili povelju in prišli na delo. Povelju za stavko se večina delavcev ni pokorila. V Clermont Ferrandu je stopilo v stavko tramvajsko osebje. Listi niso izšli. V Nancyju niso stopili v stavko občinski nameštenci ter tramvajski uslužbenci. V Parizu ni posebnega.

Poročilo zvečer:

Splošna stavka je propadla

Pariz, 30. nov. c. Večerno poročilo se glasi: Splošna stavka, ki je bila oklicana za danes, je popolnoma propadla. Delavstvo ni sledilo agitatorjem skrajne leve in je Daladierova vlada zmaga na celi črti.

V Parizu so razne družbe, ki vzdržujejo promet, zjutraj za dve uri ustavile delo, ker so misle, da delavstvo in nameštenci ne bo prišlo na delo. Toda odziv je bil tolik, da so dve uri

nato redno vozile vse podzemne železnice, vse tramvaje in skoraj vse avtobusne zveze. Tudi dovoz živeža v Pariz je bil popolnoma normalen.

Najbolj zanimivo je bilo, ali bodo železničarji prišli na delo. V pariški oblastni direkciji so prišli na delo vsi železničarji in notranje ministrstvo je opoldne objavilo, da v Parizu samo železničar, po imenu Senard, ni prišel na delo.

Dopolodne ob 10.30 je notranji minister Sarraut sprejel častnike in jim izjavil, da je položaj tak, da ne more biti boljši. V Parizu in njegovi okolici je policija do tedaj aretirala 487 oseb, ki so razgrajale po ulicah ali pa svoje tovarne avirale oditi na delo. Opoldne je poštni minister Julien izjavil častnikom, da poštne osebe povsod v redu opravljajo svoje delo. Kmalu po 12 je minister de Monzie, pod čigar resor spada železnice, razposlal nameščencem in delavcem brzojavno okoliščino, v kateri se jim zahvaljuje za požrtvovalnost in zavezo odgovornosti.

Vljudno sporočamo, da smo današnji nakladi »Slovenca« priložili položnice. — Obenem prosimo, da bi s to položnico plačali tudi naročnino za »Pond. Slovenca«. Na položnico napišite — »naročnina za Pond. Slovenec«.

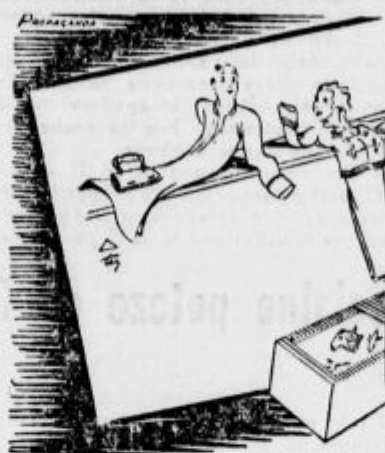
Uprava »Slovenca«.

Knez-namestnik v Londonu

London, 30. nov. AA. Reuter: Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga bosta jutri v tukajšnji pravoslavni ruski cerkvi prisostvovala svečani službi božji ob proslavi jugoslovanskega državnega praznika 1. decembra.

Mussolini obišče London

Rim, 30. nov. AA. Havas: Ze zdaj proučujejo v Rimu možnost Mussolinijevega obiska v Londonu. Mussolini naj bi obiskal London takoj po Chamberlainovem obisku v Rimu. Mussolinija bi spremljal zunanji minister grof Ciano.

Vse, kar je prav...

govoril perilo drug drugemu po pranju s terpentinovim milom »Oven«; da pa je tako lepo čisto in sveže ter prijetno dišeče, je zasluga mila »Oven«

OVEN
terpentinsko milo

Dr. Emil Hacha – novi predsednik češkoslovaške države

Praga, 30. novembra. AA. ČTK: Skupna seja parlamenta in senata se je začela ob 10.30. Prisotni so bili vsi člani vlade s predsednikom generalom Syrovim na čelu. Prisotna pa sta bila tudi predsednik slovaške vlade dr. Tiso in karpatskoruski minister Revay kot zastopnik predsednika vlade Volosina ki je bolan. Navzočih je bilo 208 narodnih poslancev in 104 senatorji. Predsednik narodne skupščine Malypetr je ugotovil, da prisotnost seji zadostno število poslancev in senatorjev, ter zato seja lahko začne voliti predsednika republike. Na galerijah je bilo opaziti vse diplomatske zastopnike, ki so akreditirani v Pragi. Glasovanje se je začelo ob 11.

Predsednik narodne skupščine Malypetr je opoldne objavil izid glasovanja. Glasovalo je 332 senatorjev in poslancev. Dr. Emil Hacha je bil izvoljen za predsednika republike z 272 glasovi, a 37 poslancev in senatorjev se je glasovanja vzdržalo (komunisti in Nemci). Ker znaša število glasov, ki jih je dobil Emil Hacha, več kot tri petine prisotnih glasovalcev, kolikor je potrebno za izvolitev predsednika republike, je Malypetr proglasil, da je dr. Emil Hacha izvoljen za predsednika češkoslovaške republike. Proglasitev so prisotni pozdravili z dolгим in navdušenim ploskanjem in vzklikanjem. Seja je bila nato prekinjena.

njena. Ta čas pa je predsednik vlade general Syrov odšel v palačo vrhovnega upravnega sodišča in sporočil dr. Hachi izid volitev.

Po izvolitvi je novi predsednik prisegel ter se je nato odpeljal v svojo novo rezidenco Hradčane. Na poti v Hradčane mu je ljudstvo prirejalo burne pozdrave. Dr. Hacha je takoj sprejel člane vlade na čelu z ministrskim predsednikom generalom Syrovim ki je podal ostavko svojega kabineta. Predsednik republike je ostavko sprejel, začasnou vodstvo vlade pa je poveril do sestave nove sedanjemu kabinetu pod vodstvom generala Syrova.

Novi predsednik republike je popoldne ob 5 začel s posvetovanji in je najprej sprejel zastopstvo vodstva stranke narodne edinosti. Ob času, ko to poročamo, še niko ni dobil mandata za sestavo nove vlade. Govora pa največ o Beranu in Chvalkovskem, ki naj bi bila bodoča predsednika vlade.

Praga, 30. nov. c. Poučeni krogi trdijo, da bo Rudolf Beran novi predsednik vlade, Chvalkovsky pa še naprej zunanji minister.

20 letnica države v Belgradu

Belgrad, 30. nov. m. Jugoslovanski državni praznik zedinjenja bo prestolnica proslavila zelo slovesno. Mesto je že danes vse okrašeno. Z vseh poslopj vise državne zastave. Vse trgovine so svoje izlozbe okrasile s slikami članov kraljevske družine, okrašenimi z državnimi zastavami. Mesto samo je razkošno razsvetljeno. Jutri dopoldne bodo po vseh cerkvah in molitnicah zahvalne službe božje, katerim bodo prisostvovali člani vlade, generaliteta, zastopniki posameznih ministrstev, poslanstva vseh kulturnih in narodno-obrambnih organizacij in ljudstvo. Po mestu bo tudi velik sprevoz, ki ga bodo priredile narodno-obrambne in kulturne organizacije. Jutri zvečer priredi vojaštvo veliko baklado z vojaško godbo na čelu. Jutrišnjemu državnemu prazniku današnje časopisje posveča večino svojih člankov ter omenja vse važne trenutke iz borbe za osvoboditev in zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupno državo Jugoslavijo in ogromne zasluge, ki si jih je za to pridobil naš kraljevski dom.

Sprejem pri g. banu

Na predvečer državnega praznika zedinjenja sta g. ban dravske banovine in ga. M. Natlačen priredila ob 17. uri v banski palači čajanko. Zastopane so bile vse panoge našega javnega življenja, cerkveni krogi z prevz. knezoškofom dr. Rožmanom, univerza z g. rektorjem dr. Kušejem, generaliteta in višji častniki z divizionarjem g. Lukičem, člani slovenske akademije, banska uprava z g. podbanom dr. Majencom, predsednik apelacije dr. V. Golia, ljubljanski konzularni zbor, dalje zastopniki naših kulturnih, prosvetnih, gospodarskih in upravnih ustanov z damami v zelo animirani in pristrni družbi, ki jo je pozivljala gostoljubnost in prijaznost obeh gostiteljev. Družabni večer je potekel v najlepši harmoniji.

Belgrajske novice

Belgrad, 30. nov. m. Na posredovanje slovenskih ministrov je kmetijski minister pripravil za nov finančni zakon tekst naslednjega amandmana: Vinogradniki, katerim se podeli banovinsko brezobrestno posojilo za obnovo vinogradov, se oproščajo vseh državnih taks za zadolžnico, poroštvo in vključbo v zemljiško knjigo, v kolikor je to v zvezi s poselitvijo posojila.

Belgrad, 30. nov. m. Z odlokom finančnega ministra je postavljena za računovodkinjo 10. skupine pri podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani Marija Tavrez; z odlokom pomočnika prometnega ministra je upokojen Ivan Bodrik, vlakovodja v Ljubljani.

Belgrad, 30. nov. m. Z odlokom prosvetnega ministra sta prestavljena učitelja Bogomir Vodopivec iz Znojil v Ljubljano in Peter Golobič z Jelenice v Ljubljano. Sprejeta je ostavka, ki jo je podala na drž. službo Marija Ivane v Skomarju.

Zemunska vremenska napoved: Ohladilo se bo. Pretežno megleno vreme po vsej državi. Od časa do časa bo dež, v planinskih predelih utegne padati sneg.

Zagrebska vremenska napoved: Hladno, lokalne padavine.

Codreanu ubit

Bivši voditelj »Železne garde« v Romuniji ustreljen, ko je hotel pobegniti iz ječe

Bukarešta, 30. nov. TG. Policija je izdala uradno poročilo, da je bil voditelj razpuščene »Železne garde« Codreanu ubit. Hotel je namreč pobegniti iz ječe, pa so ga pri poskusu straže pozvali, naj stoji. Codreanu se na pozive straže ni oziral, naker je morala straža po predpisih ostro streljati. Pri prvem strelu je Codreanu padel. Bil je takoj mrtev. Vest o žalostni usodi nekdanjega voditelja »Železne garde« se je z bliskovito naglico raznesla po prestolnici in izzvala javna razmotrivanja na ulicah. Ponokod je morala posredovati prometna policija, da je vzpostavila zopet red. Codreanu je imel v najvišjih krogih mnogo privrženec in vsi sočustvujejo z njegovo usodo. Preiskava bo dognala, zakaj je hotel Codreanu pobegniti in če njegov poskus bega ni v zvezi z atentati, ki

so se zadnje dni pripetili na več krajih Romunije in ki so pričali, da se je teroristično gibanje pod nekimi novimi tajnim vodstvom zopet zelo razpaslo. Policijske oblasti so se dni že razkrinkale obstoj tajne organizacije, ki se je imenovala »Bataljoni smrti«. Pri pregledu listin o članstvu te organizacije je policija ugotovila, da so ji pripadali po veliki večini člani razpuščene »Železne garde«. Preiskava utegne zavzeti širok obseg, ker hoče vlada na vsak način ugotoviti, če je bilo delovanje »Bataljonov smrti« omejeno samo na Romunijo in če morda ta organizacija ni imela poslovnih zvez z inozemstvom. Codreanova smrt bo imela velike notranjepolitične posledice, ker ima vlada trdno voljo, da potlači nekdanjo »Železno gardo« v vseh njenih odtokih.

Spletke okrog Karpatske Ukrajine

Poljska je razočarana, ker Karpatski Ukrajinci niso prišli pod Madžare
Zanimive vesti o vlogi Italije in Nemčije

Budimpešta, 30. nov. TG. Tukajšnji dopisnik švicarske »Neue Zürcher Zeitung« je na podlagi verodostojnih virov za svoj list napisal članek o Karpatski Ukrajini, ki je vzbudil veliko zanimanje. Clankar pravi, da sta zadnje dni morali tako Poljska kakor Madžarska ustaviti svoje časopisno in radijsko propagando za oцепitev Karpatske Ukrajine od Češkoslovaške. V preteklem tednu je italijanski poslanik v Budimpešti trikrat v tem smislu nastopil, nemški poslanik pa enkrat. Sprva je Italija dajala Madžarski in Poljski poguma, naj nadaljujejo to propagando in je bila stvar že tako resna, da se je celo praška vlada bala, da bo prihodnje potovanje italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Varšavo končovalo v zapletu zaradi usoda Karpatske Ukrajine, ki bo odtrgana od Češkoslovaške, tako da bosta Poljska in Madžarska dobili svoje skupne meje. Italijanska politika se je torej enkrat preusmerila, kar naj služi kot dokaz za to, da ji za enkrat ni bilo mogoče uresničiti svojega načrta v svoji lastni »Čezpodoonavski osi«, ki bi vezala Rim, Belgrad, Budimpešto in Varšavo. Nova nemška »vzhodna os«, ki se šele polagoma pojavlja in jo diplomacija tako rekoč šele pripravlja, se je izkazala močnejša. V ostalem pa je tudi nerazumljivo, kako so nekatere države mogle misliti na to, da je mogoče nekaj tednov po dunajski odločitvi zopet trgati češko-slovaško ozemlje. Saj so dunajski spis podpisali štirje zunanji ministri, namreč italijanski, nemški, madžarski in češkoslovaški. Borbo za oцепitev Karpatske Ukrajine je sprožila in vodila Madžarska. Poljska jo je z vsemi močmi podpirala in Italija ji je dala svojo zaslombo. Toda propaganda je morala prav tako naglo, kakor je nastala, tudi usahnuti. K temu je pripomogla tudi preusmeritev češkoslovaške zunanje politike, ki se sedaj močno oslanja na nemško vlado in je zmaga praške vlade v vprašanju Karpatske Ukrajine prav za prav prva diplomatska zmaga nove čl. države. Vprašanje je sedaj, kako bo Poljska na ta dogodek odgovorila, kajti na Poljskem so prepričani, da je

mala deželica Karpatska Ukrajina postala odskočna deska za razne načrte, ki imajo pred seboj cilj, da se ustanovi velika ukrajinska država iz 7 milijonov Ukrajincev, ki žive pod Poljsko, in 32 milijonov Ukrajincev, ki združujejo pod Sovjetijo. Poljska vlada je pravilno razumela, da ima Nemčija s tem, da je Karpatsko Rusijo zaščitila proti madžarski grabežljivosti, v rokah dragoceno sredstvo, s katerim zmeraj lahko pritiska na poljske zunanje-politične odločitve.

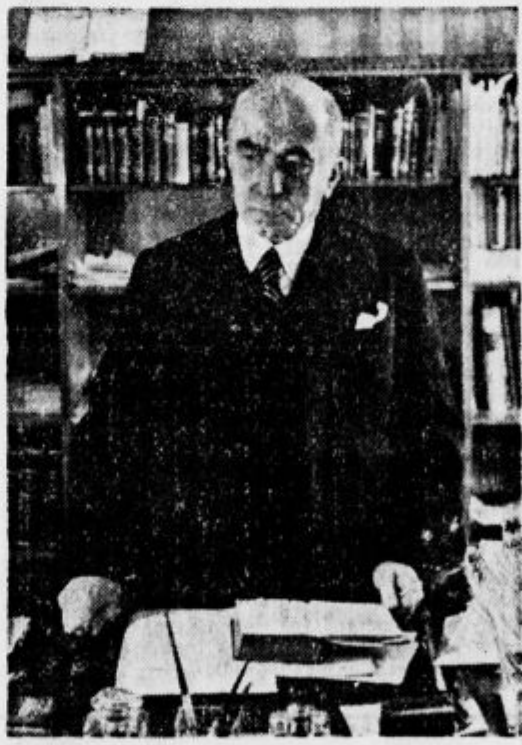
Poljski odgovor Nemčiji: Zbližanje s Sovjetijo

Varšava, 30. nov. TG. Tukajšnji dopisnik »United Press« poroča, da smatrajo v poljskih političnih krogih najnovejšo sovjetsko-poljsko izjavo kot najbolj pristni odraz sedanjega smeri poljske zunanje politike. V političnih krogih to izjavo pozdravljajo, ker zopet dokazuje, da je poljska zunanja politika ohranila svojo neodvisnost. S tem, da hoče poljska vlada to izjavo prav v sedanjem trenutku objaviti, je hotela poudariti, kakor tukaj menijo, da Poljska ni pripravljena, da bi se udeležila kakšnega protisovjetskega bloka držav. Poljska ima druge cilje. Poučeni krogi zatrjujejo, da hoče poljska zunanja politika doseči, da se ustvari ravnotežje med sovjetsko Rusijo in Nemčijo — in s tem prepreči, da bi se nasprotje med Nemčijo in Sovjetijo lomilo na poljskem ozemlju. Poljski vladi je bilo mnogo na tem ležeče, da svojo zunanje-politično smer brez ovinkov poudari prav sedaj, ker neče prikrivati, da je bila poljska vlada nad zadržanjem Nemčije v vprašanju skupnih meja z Madžarsko, torej s priključitvijo Karpatske Ukrajine k Madžarski, globoko razočarana.

Francija:

Poljska pobira sad svoje setve

Pariz, 30. nov. TG. »Temp« je napisal vrednik o ukrajinskem vprašanju. V članku pravi, da

se počasi že kaže posledice delitve Češkoslovaške. Nemčija je zavzela postojanke, ki ji odpirajo pot gospodarskemu in političnemu vplivu proti vzhodu. Poljska sedaj pa pobira sadove svoje dosedanje politike. Iskala je zaslombo za svojo varnost pri Nemčiji. Zadnji dogodki so to prepričanje nekoliko omajali. Zadnje čase je mislila z ustanovitvijo bloka, ki bi segal od Baltika do Črnega morja, zajemati razvoj nemškega vpliva. Izkazalo se je, da je to prepozno. Dokler je bila še Mala zveza, dokler je bila še Češkoslovaška, je bil še čas misliti na takšne cilje. Danes je mnogo težje. Danes išče Poljska novih smeri. Kaj pomeni sovjetsko-poljska izjava, danes še ni mogoče povedati, verjetno pa je v ozadju obojestranska zaskrbljenost zaradi Ukrajincev. Če bi se tedaj postavilo to vprašanje, bi Poljska seveda ne mogla računati na pomoč zapadnih velesil. Zapadni velesili sta doživeli polom svoje srednjeevropske politike. To jima ne daje poguma, da bi se lotili na vzhodu kakšnih novih načrtov, ki bi ju spravili v težave z Nemčijo.

Užhorod bodo vrnili?

Praga, 30. nov. b. Iz Husta prihajajo vesti, da bo Užhorod v kratkem zopet dodeljen Podkarpatski Ukrajini. Madžarska bo pa dobila mesto Senj. Vest uradno še ni potrjena, pa tudi ne zanikana.

Velike pomilostitve za 20 letnico Jugoslavije

Belgrad, 30. novembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja so kraljevi namestniki na predlog pravosodnega ministra in na podlagi čl. 30 ustave kraljevine Jugoslavije smatrali za umestno, da izdajo splošno amnestijo in pomilostitev v sledečih mejah:

A. Splošna amnestija za vse tiskovne pregreške, ki se kaznujejo po tiskovnem zakonu in kateri so bili storjeni zaključno do 1. decembra 1938. leta brez ozira na to, če se je sodno postopanje začelo, ali je v teku, ali če postopanje še ni začelo s tem, da se postopanje niti ne začne, dalje velja amnestija za prestopke, o katerih je bila že izrečena sodba, pa naj bo pravomočna ali ne.

B. Splošna amnestija za prestopke po zakonu o gozdovih z dne 21. decembra 1929 leta, če so bili storjeni zaključno do 1. decembra 1938. leta brez ozira na to, če se je sodno postopanje že začelo ali če je v teku. Prav tako, če se postopanje še ni začelo. Amnestija določa, da naj se postopek ne začne. Prav tako obsega amnestija tudi vse obsojene, če so pravomočne ali ne.

C. Amnestija odpušča osebam, ki so bile obsojene s pravomočnimi razsodbami od strani civilnih sodišč do dne tega ukaza s kaznjivo odvzema svobode, ki ne traja več kot 12 mesecev, odnosno če ni bila vsa odsedna, kakor tudi denar- no kazni do 5.000 din, odnosno dosedaj še neizterjani ostanek, izveniški za žalitve in klevete, ki se kaznujejo samo na privatno tožbo, pod pogojem, da pomilostenev v roku 3 let od dne tega ukaza ne zagreši nobenega zločina sploh, prestopka ali prekrška iz koristoljublja.

D. Delno se oprošča in zmanjšuje kazni odvzema svobode osebam, ki so bile obsojene s pravomočnimi obsojilnimi civilnimi sodišči do dne ukaza, če znaša kazni več kot 12 mesecev in sicer: 1. obsojenec, kateri je bilo prisojenih več kot 12 mesecev do štirih let z enim letom, odnosno 6 mesecev, če prej niso bili obsojeni za kak zločin, ostalim pa za 6 mesecev, odnosno za 3 mesece.

2. Obsojenec, ki so bili obsojeni od 4 do 10 let — se kazni zmanjša za 18, odnosno 9 mesecev samo, če prej niso bili obsojeni za kak zločin, ostalim pa za 9 mesecev, odnosno za 5 mesecev.

3. Obsojenec, ki so bili obsojeni od 10 do 15 let — se zmanjšuje kazni za 2 leti, odnosno za eno leto samo v primeru, če prej niso bili obsojeni za kak zločin, ostalim pa za eno leto, odnosno za 6 mesecev.

4. Obsojenec, ki so bili obsojeni na 15 do 20 let ječe, se zmanjša kazni za tri leta, odnosno za 18 mesecev, samo v primeru, če prej niso bili obsojeni za kak zločin, sicer pa za 18 mesecev, odnosno za 9 mesecev.

Od amnestije pod A in B in pomilostitve pod C in D so izvzete: 1. osebe, ki so bile obsojene poleg glavne tudi na stransko kazni, ali drugi javni organi, ki so bili obsojeni poleg glavne kazni tudi na stransko kazni (izguba državne ali druge javne službe); 2. osebe, ki so bile obsojene zaradi tega, ker so kot državni, samoupravni ali drugi javni organi sprejeli podkupnino; 3. osebe, ki so zbežale v inozemstvo, ali ki prikrivajo svoje bivališče bodisi v notranjosti države ali pa v inozemstvu, pa se niti do dne, ko je bil izdan ta ukaz, niso prijavile oblatem, niti se vrnile v državo, da bi bila nad njimi izvršena kazni; 4. osebe, ki so bile obsojene za dela iz §§ 214., 215., 216., 218., 314., 316., 318., 326., 328., 334. do 337., 344., 354., 356., 359. in 397. II. kazenskega zakona; 5. osebe, ki so bile obsojene zaradi špionaže v korist kakor tuje države; 6. osebe, ki so bile obsojene po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi, kakor tudi zaradi dela iz §§ 307., 308., 309., 310. v zvezi s § 307. kaz. zak.; 7. osebe, ki so bile obsojene na kazni po razsodbi prvostopnega sodišča za mesto Belgrad, od 23. febr. 1922 leta, št. 5457, po razsodbi apelacijskega sodišča v Belgradu od 29. maja 1922, št. 2672, katere je postala pravomočna z odlokom kasacijskega sodišča v Belgradu od 16. junija 1922, št. 4841, po razsodbi prvostopnega sodišča za mesto Belgrad od 7. junija 1929, št. 41.120, po razsodbi apelacijskega sodišča v Belgradu od 15. oktobra 1929, št. 9076, katere je postala pravomočna z odlokom kasacijskega sodišča v Belgradu od 25. decembra 1929, št. 16.394; in 8. osebe, ki so bile obsojene kot vojak ali civilne osebe v službi vojske in mornarice.

D. Pri pomilostitvi pod B velja ista odredba glede izrečene kumulativne kazni, kakor tudi pri pomilostitvi pod D. Kjer je pod točkami 1., 2., 3. in 4. pod D navedeno kako večje ali manjše znižanje kazni, velja prvo znižanje za obsojene, ki jih ni zasedel ukaz od decembra leta 1935.

št. 120.800 in od 5. jan. 1937, št. 1350, drugo zmanjšanje pa na one, ki jih ni zasedel omenjeni ukaz. Pri delni oprostitvi ali znižanju kazni izgube svobode osebam pod D tega ukaza, katerim je bila s prejšnjimi ukazi kazni znižana, se bo računalo znižanje kazni po njeni strogosti v razsodbi, ki je bila označena, in se jim bo kazni zmanjšala v smislu tega zakona za oni ostanek kazni, ki ga še niso prestali.

F. Za osebe, nad katerimi je bila izrečena pravomočna sodba na kazni odvzema svobode, ali osebe, ki to kazni prestajajo zaradi dveh ali več kaznivih del, od katerih nekatere zaseže amnestija, druge pa pomilostitev, se mora za takšna kazenska dela dati amnestija ali pomilostitev v smislu tega ukaza brez ozira na to, če so bila ta kazenska dela takšna, ki spadajo pod § 62 kaz. zak., zaradi katerih so bile te osebe obsojene na skupno kazni izgube svobode.

G. Osebe, ki so bile obsojene na eno samo kazni izgube svobode zaradi več kaznivih del po § 42. kaz. zak., a jim je zdaj za nekatera dela podeljena pomilostitev, za druga pa ne, bodo pomilostene s tem, da se jim bo odbil ostanek gornje kazni v toliko, v kolikor jim je s to pomilostitvijo tudi kazni oproščeno.

H) Če so bile osebe pravomočno obsojene na kazni izgube svobode ter prestajajo kazni za več kaznivih del, od katerih nekatere zaseže amnestija, druge pa pomilostitev, se mora za takšna kazenska dela dati amnestija ali pomilostitev v smislu tega ukaza brez ozira na to, če so bila ta kazenska dela takšna, ki spadajo pod § 62 kaz. zak., zaradi katerih so bile te osebe obsojene na skupno kazni izgube svobode.

I) Pri amnestiji pod A in B in pomilostitvi pod C in D ostanejo v vseh primerih nedotaknjene pravice države in zasebnih oseb do povračila škoda, pri pomilostitvi pod C in D pa na plačilo osta-

lih že odmerjenih stroškov kazenskega postopka. Pri amnestiji pod A in B je plačana denarna kazni se ne bo vračala.

J) Pravosodni minister bo rešil vsa sporna vprašanja, ako nastane dvom glede izvrševanja tega ukaza.

Belgrad, 30. nov. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je bilo na predlog fin. ministra na podlagi čl. 30 ustave sklenjeno:

1. da se glede kaznivih dejanj iz § 101 točka 1 2 in 3 zakona o državnih monopolih, ki so bila izvršena začeti od 1. aprila 1936 pa do dneva objave tega ukaza: a) ukine vsako nadaljnjo postopanje, ako nedovoljeno zasajeni tobak znaša do vključno 300 sadik ali količina vtihotapljenega tobaka do vključno 15 kg, ali ugotavljen primanjkljaj tobaka do vključno 30 kg; b) zmanjša na eno tretjino denarna kazni in ostali stroški v pravomočni sodbi, ako nedovoljeno zasajeni tobak znaša nad 300 do vključno 600 sadik ali količina vtihotapljenega tobaka preko 15 do vključno 30 kg ali ugotovljeni primanjkljaj tobaka preko 30 do vključno 60 kg; c) zmanjša na eno polovico denarna kazni in ostali stroški v pravomočni sodbi, ako nedovoljeno zasajeni tobak znaša preko 600 do vključno tisoč stebel ali količina vtihotapljenega tobaka nad 300 do vključno 500 kg ali ugotovljeni primanjkljaj tobaka preko 60 do vključno 100 kg. Če so obsojeni za kaznivo dejanje pod točko a) na subsidiarno kazni zapora, bodo takoj spuščeni na svobodo, onim pa, ki so bili obsojeni za kazniva dejanja pod točko b) in c) se zmanjša subsidiarna kazni zapora za tretjino oziroma polovico, v kolikor pa so to kazni že prestali, bodo takoj spuščeni na svobodo.

Socialne poteze dr. Kramerja —

delavstvu v volivni premislek

Da je rodoljubarstvo dr. Kramerja in njegovih ožjih sam na jeziku, ne pa v dejanjih, kaže najbolj zgodovina zadnje velike grafične stavke leta 1935. Takrat je dr. Kramer za Narodno tiskarno zbral vse mogoče ljudi po Vojvodini in Banatu ter zaposlil Madžare in Nemce, da je lahko za stalno odstranil lažne ljudi, ki so mu tudi politično služili dolgo vrsto let.

In v Narodni tiskarni še danes ne dopusti uveljavljanja tiskarske kolektivne pogodbe, čeprav je to nešteto krat obljubil in trdil, da je za organizacijo delavstva. Organizacija svojih delavcev še nadalje zapira vrata, čeprav žive vsa druga podjetja z njo v najboljših prijateljskih razmerah in sodelovanju.

Da so besede dr. Kramerja vedno prazne in obljube samo obljube, bi mogla najbolje povedati prav grafična organizacija, saj so njeni takratni funkcionarji javno na sestankih tolažili grafično delavstvo, da imajo razgovore z dr. Kramerjem, ki jim je obljubil polno pomoč. Iz te pomoči do danes, po 3 letih, še ni bilo nič. Še danes Narodna tiskarna raje zaposluje tuje kot pa domače ljudi.

Po vseh prebrskih izkušnjah s socialnostjo dr. Kramerja je treba vsej javnosti povedati to zanimivo njegovo obljubkarstvo. Grafična organizacija letos proslavlja visoki jubilej 70 letnega plodnega in uspešnega delovanja in vsa javnost jo obhaja. Vsej javnosti pa bi moralo biti znano, da to organizacijo odklanja in ji škodi ravno dr. Kramer. Pri tem ga tudi njegova naprednost prav nič ne ovira. Mogli bi se oglašati tudi vsi oni, ki so desetletja delali zunaj in za njegovo politiko, pa so končno ostali na cesti in so mnoge sprejela naša tiskarska podjetja.

Kaj naj pravi k vsemu temu socialistično delavstvo, ko so se njegovi voditelji tako tesno zvezali s takim dr. Kramerjem, kakršni se je pokazal baš glede grafičnega delavstva? Ali se še zdaj zanašajo na kake izjave in obljube in zatrdila o socialnosti dr. Kramerja, ko so lahko v dejanjih opazovali in gledajo lahko še danes vsak dan to socialnost, kakšna je v praksi. In pri grafičnem delavstvu gotovo ne gre za kake revolucionarne ali pa politično enostranske usmerjene delavce, ker so v organizaciji prav vsi. Naj povedo ti socialistični voditelji, kaj bo storil dr. Kramer v do- kaz svoje socialne miselnosti? Kaj se mariborski delavski vodja Eržen ne spomni več, kaj je leta 1935 vse pisal o dr. Kramerju v »Delavski politiki o grafični stavki? Saj je še funkcionar te

organizacije, pa tako hitro pozablja na vse, kar je Narodna tiskarna v zvezi z dr. Kramerjem slo- rila grafičnemu delavstvu!

Ze samo ta dejstva jasno kažejo, da dr. Kramerju in tudi z njim povezanim »delavskim vo- diteljem ne more zaupati prav noben delavec in tudi prav noben namestečenec in mu tudi nihče zaupanja ne bo dal. Dovolj smo vsi razumeli, da lahko končno pomedemo z obljubkarstvom, z laž- naprednostjo, s protijudsko narodnostjo, ki izgubi vsako veljavo, če se lahko zaposli tuje namesto domačega človeka.

Grafičar.

Brezvestnost političnih tihotapcev na višku

Vsak dan si izmišljajo nove laži, da bi zbegali ljudstvo in se izmuznili njegovi sodbi

Kje naš narod stoji, vemo. Pozna svoje kandidate, pozna njihove nazore, njihovo dosedanje delo in še skoraj z nestrpnostjo pričakuje dneva, da nekaterim ponovno, nekaterim na novo poveri zastopstvo svojih potreb, skrb za svoje dobro ime in pravico. Narod s svojimi kandidati je tako trdna skupnost, da ni nobenega dvoma več, da bo iz volivne borbe izšla kot slaven zmagovalce.

Cisto nekaj drugega pa je na nasprotni strani. Tam se je zbralo vse, kar je po čudni zaslepljenosti vedno proti naši narodni celoti. Nekdanjih pristavev Jevtiča, Živkoviča, dr. Kramerja, dr. Mačka, Ljotiča in še drugih predstavnikov te pisa- ne družbe pač prav nič ne veže med seboj. In vendar so se zbrali na eni listi, da bi se vsaj kdo prignel v novi parlament, čeprav nobenemu od njih ni vseeno, koga bi doletela ta izjemna sreča. Zdržili so se, da poskusijo — narodna stvar pa naj gre kamor hoče. Te družbi je seveda silno težko z odkrito besedo potegovati se za zaupanje, ki naj bi ga ji narod izkazal na dan volitev. Nima namreč nič pokazati ne za preteklost, ne more nič resno obljubiti za bodočnost, praznih rok stoji pred narodom — volitve so pa že skoraj tu! Kdor od njih pa je že kaj bil v politiki, pa ima za seboj samo dela sovraštva, zatiranja, sramotenje, ki ga je nagradil na obraz svojega naroda. Nihče od nasprotnikov ne more iz svojega dosedanjega po- litičnega delovanja pokazati kaj priporočljivega.

Zato ni čudno, da nasprotniki z svojo kan- didatno listo, za zmago nič ne govorijo, da sebe nič ne priporočajo. Vedo namreč, da pri resnih volitvah gre za to, da si narod izbere najboljše zastopnike — vedo pa tudi, da oni gotovo to niso, ne tisti, ki so si svoje politično dobro ime že za- pravili z dosedanjim opletanjem, ne tisti, ki silijo v politiko na novo, za svoj šnorc. Za sebe torej nihče od teh ne more govoriti, ker bi bilo vse — prazna beseda. Kakor vedno doslej, jih je tudi to pot zaneslo na »prolje: proti narodni skupnosti, v kateri vidijo edinega in najmočnejšega nasprot- nika, edino trajno oviro, ki jim izpodmika njihove tihotapske naklepe. Proti tej skupnosti so se obr- nili, da bi jo kako razdrobili in potem iz poa- meznih delov izvalili kake glasove. Ker ne morejo govoriti, kaj so naredili, ker ne morejo obljubljati,

Odlikovanja

Belgrad, 30. nov. m. Na predlog finančnega ministra so odlikovali:

z redom sv. Save 3. stop. dr. Ljud. Vajljavec, višji svetnik v finančnem ministru;

z redom sv. Save 4. stop. dr. Martin Pavlič, svetnik finančnega ministarstva, Stanislav Brinšek, finančni svetnik dravskega finančnega ravateljstva, Dragoljub Ljubič, finančni svetnik dravskega fin. ravateljstva, dr. Anton Matelič, fin. svetnik v fin. ravateljstvu v Skopju, Janko Ravhekar, višji rač. inšpektor v fin. ministru, Ivan Hinderle, višji rač. inšpektor v fin. ravateljstvu v Ljubljani, Fe- dor Tomšič, višji rač. inšpektor v Ljubljani, dr. Ivan Kavac, svetnik drž. pravobranilstva v Ljub- ljani, Franc Golob, višji monopski inšpektor v Ljubljani;

z redom sv. Save 5. stop.: Franjo Kervina, višji carin. kontrolor pri glavni carinarnici v Ljub- ljani, Gliša Alešević, višji carin. kontrolor pri glav- ni carinarnici v Ljubljani, Ivan Torkar, podinšpek- tor glavne kontrole finančnega oddelka v Kranju; z redom Jugoslovanske krone 5. stop.: Viktor Damjan, davčni inšp. v Skofji Loki, Albert Primo, davčni inšpektor v Ptuj, Jože Sever, davčni in- špektor v Mariboru, Anton Vardijan, davčni in- špektor v Ljubljani, Lovrenc Novak, višji davčni kontrolor iz Ljubljane, Alojzij Drnovšek, davčni inšpektor v Murski Soboti, Viktor Traven, urad- nik Pošne hranilnice, podružnice v Ljubljani, Jo- sip Lavrič, uradnik podružnice Pošne hranilnice v Ljubljani, Srečko Bizjak, višji monopski kon- trolor tobačne tovarne v Zagrebu.

Kolonija barakarjev v Mariboru pogorela

Eno izmed največjih socialnih del, kar jih je bilo do sedaj v Mariboru izvršenih, je brez dvoma preselitev prebivalcev vagonov in barak v člo- veka dostojna stanovanja v novi občinski hiši. Ze včeraj so preselili zadnje stanovalec iz te kolonije, zastupili vsi golazen, miši in podgane z zastup- lenim mesom, danes pa so okrog 80 vagonov in 3 barake temeljito prepočili s katranom in jih nato zažgali. Žal niso mogli uporabiti tega lesa za kurivo, ker je obstajala nevarnost, da se zane- ze v mesto in novo občinsko stanovanjsko hišo steni- ce in druga golazen. Zato je bilo najbolje, da so vse skupaj zažgali. Pohištvo, obleko in razne dru- ge predmete bivših stanovalec so temeljito raz- kužili, preden so jim dovolili preselitev v stano- vanjsko hišo. Barake in vagoni so zažgali ob pol- šestih zvečer. Malo pred tem časom je četa vo- jastva obkolila vse prostor ter zaprla določene, da ne bi ljudje ovirali delo gasilcev, ki so varovali sosedne zgradbe. Barake so v dobrih dveh urah zorele in od žalostne kolonije je ostal le kup očrnelih in ožganih tramov in deska ter starega

Krona dr. Koroščeve zmage: Ljubljana

Glavno slovensko mesto je že danes v taboru JRZ

Kdor prebira naše časopise in se ne udele- žuje živahnega in razgibanega političnega dela JRZ v Ljubljani, bi mislil, da se Ljubljana na volitve pripravlja le z raznimi zakonitimi in gos- tilniškimi sestanki, ki jih prireja »preganjanec« opozicija. Kdor pa ima priliko od bliže zasledo- vati ogromno delo, ki ga je že izvršil naš stran- kin aparat v Ljubljani, ta se čudi skromnosti, s katero sto in sto neumornih delavcev pripravlja zmago Ljubljane za dr. Korošča. Samo bežen pog- led za kulise tega vrvenja je, če omenimo, da sta dnevno po dva ali celo trije shodi, na katerih govorijo naši ljubljanski kandidati ter predstavi- niki mestnega odbora JRZ, med slednjimi najmar- livjejši poslovodski podpredsednik ljubljanske JRZ dr. Juro Adlešič.

Tako so bili prejšnji teden javni shodi za območje frančiškanske in stolne organizacije JRZ v beli dvorani Uniona, za poljansko organizacijo JRZ na Poljanah, dalje v gostilni Keržič v Mest- nem logu, v gostilni »Balaunac« na Vodnikov cesti, v Rokodelskem domu v gostilni »Slovac« v Trnovem, v gostilni Zadnikar na Brdu, v gos- tilni Anžič v Štepanji vasi in v nedeljo zvečer v Prosvetnem domu v Dravljah. V tekočem tednu so zopet bili shodi na Mirju, v Rokodelskem domu, pri »Zorec« v Sv. Florijani ulici, v gostilni Pri Katrci v Rožni dolini ter v Ljudskem domu v Mostah. Vse to niso prireditve kakih maloštevilnih družb, temveč so to pravi manifestacijski zbori, ki se jih udeležuje 200 do 700 volivcev. Razpolo- ženje na vseh teh shodih je živahno, mladostno razgibano in borbeno. Stari veterani, ki se komaj še spominjajo zadnjih svobodnih volitev pred 11. leti in mladi fantje ter moške, ki niso še nikdar stopili na volišče, se družijo zbirajo, z navduše- njem poslušajo govornike in z dosej neznanu ži- vahnostjo pozdravljajo kandidate in predstavnike stranke. Zbrovalni prostori so redoma okrašeni z zelenjem, državnimi trobojnicami in s sliko Nj. Vel. kralja. Shod pričenja mladina z navdušenim petjem državne himne, ob koncu pa zazmi udar- no »Hej Slovenci, Takih shodov je bilo sedaj že

po Ljubljani vse polno, ne da bi se zanje delal kak tam-tam s časopisjem in plakati.

Na tisoče organiziranih ljubljanskih članov JRZ je že danes porok, da bo vsa trezno in res rodo- ljubno misleča Ljubljana 11. decembra govorila tako, kot bo govoril ves slovenski narod: dr. Ant. Korošcu bo dala najslajnejšo legitimacijo za na- daljnje vodstvo našega naroda.

ZA MIKLAVŽA
* BOŽIC *
NOVO LETO
ZA HTEVAJTE SEZNAM NASIH
73 L E P A 73
KNJIGA
KNJIŽNIH KOLEKCIJ
MLADINSKO SLOVSTVO * ZNANSTVENA DELA
L E P O S L O V J E * PRAKTIČNE KNJIGE
PRODAJNE CENE ZNIŽANE DO 80 %
OGLEJTE SI BREZOBVEZNO NAŠE KOLEKCIJE
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
V LJUBLJANI

Najnovejša laž

Ob zaključku lista smo izvedeli, da je skrupu- cana ljudska fronta razširila med slovenske volivce neko okrožnico, v kateri se govori o nekakem potovanju senatorja dr. Kulovca in še nekaterih drugih slovenskih zastopnikov k dr. Mačku v Za- greb. Okrožnica tudi pripoveduje, da je senator dr. Kulovec ob tej priliki dajal dr. Mačku neke politične izjave in da je dr. Maček na te izjave tudi odgovoril.

Od senatorja dr. Kulovca smo pooblašeni, da izjavimo in vsemu pametnemu slovenskemu svetu javno razglasimo, da je vse v okrožnici o po- tovanju, o izjavah, o dr. Mačkovem odgovoru, skrat- ka vsa vsebina od prve do zadnje besede iz trite izvida, na vsem lepem izmišljena laž.

Novinarski koncert

Opozarjamo, da se vstopnice za današnji novinarski koncert dobe še vse dopoldne v Matični knjižarni, zvečer pa pri blagajni. Važno je to, da je Novinarskemu društvu uspelo dobiti pri mestu popust na električni železnici v tej obliki, da vstopnica za novinarski koncert plačajo potniki od katerekoli postaje do Tabora samo 1 din, in enako tudi na povratku zvečer do izstopne postaje samo 1 dinar brez nočne takse! Kupite si torej vstopnice še danes dopoldne pri Matični knjižarni!

80 letnica smrti misijonarja Lavtizarja

Kranjska gora, 30. novembra.
Dne 3. decembra se bomo spominjali tukajšnjega rojaka in ameriškega misijonarja Lavtizarja Lovrenca, ki je umrl pred 80 leti. Rodil se je bil 11. decembra 1820 v Srednjem vrhu št. 10. Gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Ljubljani z odličnim uspehom. Prepis sprječal je na razpolago. Po novi maši v Kranjski gori je bil kaplan na Trebelnem in Dobrovi pri Ljubljani. L. 1854 je

Drobne novice

Koledar

Cetrtek, 1. decembra: Zedinjenje. Edmund in tovariši, mučenci; Natalija, spoznavalka. — Ta neseč je dan dolg od 8 ur 56 minut do 8 ur 42 minut. Dan se skrči do 22. t. m. za 16 minut in zopet naraste do 31. za dve minuti.

Petek, 2. decembra: Bibijana, devica, mučenica; Pavlina, mučenica.

Sobota, 3. decembra: Frančišek Ksaverij, spoznavalec.

Volite, volite! Lutz-peči, tovarna Ljubljana VII. Tel. 32-52

— Kakšne ugodnosti imajo sezonski delavci v Nemčiji? Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti javlja: Delavci, ki so odpotovali v Nemčijo na delo l. 1937, in oni, ki so v letih 1937 ali 1938 menjali gospodarja, imajo pravico do brezplačne vožnje samo do Passaua. Oni delavci, ki so šli v tekočem koledarskem letu na delo v Nemčijo in so ostali na delu do konca sezone pri prvem gospodarju, imajo pravico do brezplačne vožnje do št. II. na naši državni meji.

skoraj 300 strani velike osmerke, se dobi v vseh knjigarlah ali pri avtorju. Cena v elegantni vezavi z angleškim platnom znaša 130 din.

— Huda nesreča v gozdu. S Krvave peči so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 42letnega gozdnega delavca Janeza Ruparja. Rupar je v gozdu podiral drevo, ki se je nanj prevrnilo ter ga hudo poškodovalo po vsem telesu. Ruparjevo stanje je zelo resno.

Slaščičarna torte

PELICON piškoti, čajno pecivo
PELICON čokolada, bonboni, bonboniere

Wolfova, Miklošičeva, Kongresni trg, tel. 3147

Protituberkulozni dispanzer in zdravstveni dom v Slov. Gradcu

Po požrtvovalnem prizadevanju Krajevne protituberkulozne lige v Slovenjem Gradcu se je končno posrečilo sedanjemu odboru krajevnega lige, da je s pomočjo in sodelovanjem vseh krajevnih činitelj, to je Krajevne PTL, mestne občine Slovenj Gradec, vseh okoliških občin ter OUZD, Protituberkulozne zveze in Hig. zavoda v Ljubljani priredil priprave za otvoritev Protituberkuloznega dispanzera tako daleč, da se bo uresničenje tega načrta izvedlo že 4. decembra 1938.

Celje

e Proslava praznika zedinjenja Fantovskega odseka in Dekliškega krožka. Zaradi proslav narodnega zedinjenja, ki hosta drevi in jutri v mestnem gledališču, sta Fantovski odsek in Dekliški krožek priredila proslavo narodnega zedinjenja že v torek ob pol 9 zvečer. Proslave se je udeležilo vse članstvo Fantovskega odseka, Dekliškega krožka in Prosvetnega društva, udeležili pa so se proslave tudi okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobec s soprogo in mestni župan g. Alojzij Mihelič s soprogo ter policijski predstojnik g. Turner. Proslavo je pričel salonski orkester pod vodstvom g. Zvonka Lenardona, ki je zaigral korajčno. Takoj nato se je dvignila zavesa in na oder je stopil fant v narodni noši in deklamiral dr. Anton Debeljakovo »Ob dvajsetletnici Jugoslavije«. Po deklamaciji so stopile članice Dekliškega krožka in ob spremljevanju pevskega društva Celjski zvon izvajale lepo simbolično vajo »Gor čez izaroc«. Oder je bil okrašen z oleandri, na steni pa je visela, ovenčana z državnimi zastavami, slika Nj. Vel. kralja Petra II. Kot tretja točka proslave je bila zborna deklaracija članov Fantovskega odseka in članice Dekliškega krožka po Simon Gregorčičevi pesmi »Naš narodni dom«. Ko se je dvignila zavesa, je Celjski zvon zapel »Zvezda mila je migljala«. Ob prazniku narodnega zedinjenja je spregovoril predsednik Fantovskega odseka g. Vrabl Tone. Po govoru je orkester zaigral drž. himno. Člani Fantovskega odseka so za zaključek izvajali simbolično vajo »Naprej zastava slave«. Spremljal jih je orkester. Proslava narodnega zedinjenja, ki sta jo priredila Fantovski odsek in Dekliški krožek, je bila izraz veselja ob 20 letnici Jugoslavije.

Obstoji le en Arctic

odšel s škofom Barago v Ameriko. Deloval je najprej v Michiganu v Baragovi škofiji, potem je odšel k misijonarju Pircu v Minnesoto. Sredi svojega dela, pri izvrševanju poklica, je našel smrt, komaj 38 let star. Šel je v hudi zimi obhajati čez zamrzlo Rdeče jezero. Ko se je vračal, je zašel v snežni metej in pritisnil je na mraz. Drugo jutro so ga našli Indijanci smrznjenega. O njegovem življenju je letos pisal in bo še pisal list »Katoliški misijonir«. Prihodnje leto nameravajo vzidati v župno cerkev spominsko ploščo, njegov pranečak, sedanj lastnik rojstnega doma, pa v domačo hišo. Lavtizar Lovrenca je bil svet mož, ves navdušen za misijonsko delo. Blag mu spomin!

Ali že veste, da popolnoma odprodajamo
Velemanu-fakture **Lenasi & Gerkmann, Ljubljana**
Kamgarn, sukno, damsko blago in svila. Poslužite se ugodnosti.

Dr. Fr. Cukala — 60 letnik

Danes obhaja stolni dekan lavantinskega stolnega kapitlja g. dr. Franc Cukala šestdesetletnico svojega življenja. Rodil se je 1. decembra 1878 na Gomilskem v Savinjski dolini, po dovršenih gimnazijskih študijah je vstopil v celovško bogoslovje, kjer je bil 20. julija 1902 posvečen v mašnika. Služboval je kot kaplan dve leti v Železni Kapli, odkoder je odšel v Gradec nadaljevati svoje študije. Leta 1905 je postal kolegialni kanonik pri Gospe Sveti in je tukaj ostal do l. 1907. 27. julija tega leta je bil na graški univerzi promoviran za

školnik bogoslovja. Od l. 1907 do l. 1912 je opravljal službo prefekta v celovškem dijaškem samskišču »Marianum« in je bil obenem pridigar pri mestni župnijski cerkvi v Celovcu. L. 1912 je dobil župnijsko Podklošter, kjer je ostal do l. 1920.

Po prevratu je moral zapustiti Koroško, pribežal je v Guštanj, kjer je župnikoval do l. 1926, od l. decembra 1923 je bil obenem dekan Mežiške doline. L. 1926 ga je škof dr. Andrej Karlin imenoval za kanonika lavantinskega stolnega kapitlja. L. 1934 ga je papež Pij XI. postavil za stolnega dekana istega kapitlja. Od l. 1926 do 1936 je bil ravnatelj bogoslovnega samskišča v Mariboru. V stolnem kapitlju in škof. ordinariatu opravlja mnoge važne in odgovorne službe, vodi kapiteljsko gospodarstvo, je med drugim prodirektor lavantinskega bogosl. učilišča, škofov zastopnik v lavantinski Katoliški akciji, predsednik cenzurne komisije za tiskanje knjig, skrbi pod škofovim vodstvom za gradbo novega bogoslovnega samskišča, kar opravlja z veliko vno in spretnostjo. Izven osrednje škofijske službe se še udeležuje kot predsednik Družbe sv. Mohorja v Celju, pisal je mnogo člankov v razne časopise in revije, v lavantinsko škofijo je uvedel duhovniško družbo »Unio Apostolica«.

To so zunanji podatki o plodovitem in bogatem duhovniškem življenju g. jubilarja. Povsod, kamor ga je postavila loža Previdnosti, je goreče deloval, svoje velike zmožnosti je uporabljal le v čast božjo in blagor vernikov, do njegovih velikih uspehov sta mu še pomagala njegova močna, izrazito duhovniška osebnost in priključitev ter ugledni nastop. Za svoje zaščuge je bil g. dr. Cukala že v krški škofiji imenovan za kn. šk. duhovnega svetovalca, v mariborski škofiji je naglo napredoval do stolnega dekana. l. 1929 je bil odlikovan z redom sv. Save III. razreda. Še sedaj, ob šestdesetletnici, je g. jubilar poln zdravja in moči, kar nas potrjuje v upanju, da bo še dolgo let posvečal svoje lepe zmožnosti v prid Cerkv in slovenskemu narodu. G. jubilarju, vzornemu duhovniku, zaslužnemu kulturnemu delavcu, dragemu duhovnemu sobratu, kličemo vsi njegovi znanci in prijatelji: Bog Vas ohrani še na mnoga leta!

— Trojčke so dobili v nedeljo, 27. novembra v Frtravovi gostilni v Krašah pri Moravčah, ki obstoji že okrog 100 let. Krstili so jih na imena Franc, Marija in Katarina. Mladi ugledni botri so prinesli h krstnemu kamnu sv. Martina v Moravčah že nad 60 novorojenčkov. Bog jih živi z uvojenjenki vred!

— Slovenski misal si marsikdo želi. Kar dobro ga pa nadomešča molitvenik Kristus kralju, ki ima v lepem novem prevodu popolno mašno besedilo za vse nedelje in praznike in za vsak drugi količnik pomembnejši dan v cerkvenem letu. Še to prednost ima pred misalom, da je obenem molitvenik in cerkvena ljudska pesmarica (145 pesmi z notami!). Ni ga bogočastnega dejanja — od molitve, preko daritve, zakramentov, do raznih pobožnosti — ki bi Ti novi molitvenik ne bil v njem s svojim globokim poukom izvrstno molitvenik in bi Ti ne nudil zanj izbire najlepših molitev. Pri vsem tem se tesno naslanja na sv. pismo in liturgijo, pa daje vendar — brez pretirane čustvenosti — dovolj razmaha zasebni pobožnosti — odlika, zaradi katere zasluži, da pride v roke vsakega slovenskega izobraženca. — Naroča se pri založniku: Škofijskem ordinariatu v Ljubljani; dobi pa se tudi po vseh boljših knjigarlah.

Miklavž pravi: Še danes moram nakupiti za darove: Blago za moške suknje — ščurje, marenge duble, palmaston, avto-joden, Hubertus pri manufakturni trgovini
JANKO ČEŠNIK, Ljubljana
Lingarjeva

— Nezgodna šolarja zaradi neprevidnosti. Grdo navado imajo otroci, da se po cestah obesažo na vozove in se tako izpostavljajo nesrečam. Tako se je tudi 8letni učenec ljudske šole A. na poti iz Rakičana v Mursko Soboto obesil na voz, da bi se zastoj popeljal po cesti. Po neprevidnosti pa mu je zašla noga med kolo, ki mu jo je zdrobilo. Odpeljali so ga takoj v Mursko Soboto v bolnišnico, kjer se trudi, da mu ohranijo nogo.

Volite, volite! Lutz-peči, tovarna Ljubljana VII. Tel. 32-52

— Lepe božične razglednice je založila Prosvetna zveza v Ljubljani. Ena nam predstavlja sv. Tri kralje, kako polagajo darila božjemu Detetu. To lepa slika je naslikal Janez Šubic. Prosvetna zveza se je s tem oddolžila spomenu tako odličnega slikarja, kakor je bil Janez Šubic. Druga slika nam predstavlja božje Dete na zemeljski obli, v siju božične zvezde. Naslikala jo je gđca. Grafenauerjeva. Cena razglednicam je le 1 din, kljub temu, da so izšle v večbarvnem tisku. Tisk je prekrbela Jugoslovanska tiskarna. Naročite jih pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7.

— Pri zaprtju, molitvah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« gorenice.

— Opozorilo zdravnikom. Razpisano je 11 zdravniških služb (za specialiste in ne-specialiste) na ozemlju drinske banovine. Podrobne informacije se dobe v Zdravniški zbornici v Ljubljani.

— Poziv nesamostojnim zoboteknikom. Pozivamo vse nesamostojne zoboteknike, ki so vstopili v poklic pred letom 1930, da se gotovo udeležijo sestanka, ki bo v petek 2. decembra ob 8 zvečer v mali dvorani Delavske zbornice. — Društvo nesamostojnih zoboteknikov za dravsko banovino.

Kaj podari?

Dami — eleganten plašč in obleko, gospodu — dobro zimsko suknjo.

Svetujemo Vam, podarite praktično in poceni!

Bukič, pri Grimoslovju

— Kontroliran med z zaščitnim znakom »Medved« je zajamčeno pristen, brezhiben in zdravilen. Nudi vam ga edino **Društvo čebelarstva**, zaloga čebelarstva potrebščin, medu in voska, Ljubljana, Tyrševa 21.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 30. novembra t. l. je objavljena »Državna kandidatska lista dr. Milana Stojadinoviča (za dravsko banovino)«, dalje »Državna kandidatska lista Dimitrija V. Ljotiča (za dravsko banovino)«, »Državna kandidatska lista dr. Vladimira Mačka (za dravsko banovino)« in »Razglas državnega odbora o spremembah in popravkih v razporedi volišč in predstavnikov volivnih odborov za volitev narodnih poslancev v dravski banovini«.

— Opozorilo. Po bivšem Stajerskem, morda tudi po Kranjskem, nabira neko proti plačilu učenke za razne tečaje dr. Krekove gospodinjske šole. Vodstvo šole ne ve nič o teh težgih in tudi ni nikogar pooblastilo za kakršnokoli nabiranje priglasenk.

— Kovinarji, pa tudi obratovodje mehaničnih delavnic, najdejo odgovore na vsa pereča vprašanja sodobnega varjenja, lotanja, rezanja in segrevanja kovin v strokovni knjigi ing. Kneza: »Avtentilen in kisik v kovinarstvu«. Knjiga, ki vsebuje

Novo zavetišče za dijake

Ljubljana, 30. nov.

Mrzli in mokri dnevi so nas zopet spomnili tistih dijakov, ki morajo z vlakom v šolo, pa izgubijo toliko časa s čakanjem na postaji ali na ulicah. Njihovo telesno in dušno zdravje je v nevarnosti. Društvo »Dom in šola« na bežigradski gimnaziji je z velikodušno podporo banske uprave poskrbelo za take svoje dijake, ki jih je čez 200. V lokalnu za novo Mavričovo hišo v Terstenjakovi hiši je po posredovanju g. župnika Zakrjaka moglo odpreti zavetišče za svoje dijake, v katerem se v popoldanskih urah na toplem in pod vestnim nadzorstvom zbirajo tisti dijaki, ki so sicer tavalj kakor zgubljeni okrog. Vsi, ki zavetišče obiskujejo, so iz sra hvalažni njim, ki so jim do njega pomagali, saj morejo tako že v Ljubljani spisati naloge za bodoči dan, obenem pa se še učiti ali se tudi razvedriti po šolski utrjenosti. Zelo pa bi bili veseli, če bi se jih kdo spomnil z lepimi ilustriranimi listi ali primernimi zabavnimi igrami. Upamo, da bodo vsi, ki so doslej pokazali toliko razumevanja za to preprosto socialno ustanovo, ki se je že izvršno izkazala, tudi v nadalje ostali zvesti pomočniki potrebnega dijaštva.

»Dom in šola« na III. realni gimnaziji je imelo v ponedeljek, 28. t. m. svoj prvi letošnji roditeljski sestanek, ki se ga je udeležilo toliko staršev, da so bili celo vsi prostori okoli prostorne risalnice popolnoma zasedeni. Sicer pa so bili številni udeleženci s sestankom zelo zadovoljni. Gimnazijski ravnatelj g. K. Hočev var je imel zelo uspešno predavanje o pomoči, ki naj jo starši nudijo dijakom pri učenju, in še posebej o važnem vprašanju inštruktorjev. Predavanje je bilo polno praktičnih nasvetov o predmetu, ki je vsem staršem zelo blizu. Naravno je bilo, da se je po referatu razvil tudi živahen razgovor. Poleg prvega predavanja je bil na sporedu še važen govor predsednika društva g. prof. Stoparja o vplivu športa na dijake. Predavanje pa nikakor ni izvenelo odklonilno, marveč je nasprotno hotelo poudariti, kako naj bi se pozitivne strani športa, predvsem njegova vzgoja k tekmovalstvu, izrabile tudi pri šolskem delu. — Starši želijo, da bi se podobni stiki med domom in šolo večkrat omogočili.

Mobil FREEZONE

ZANESLJIVO ŠČITI PROTI ZMRZEVANJU V HLADILNIKU!

Navodilo za mešanje, potrjeno s strokovnim mnenjem Fizikalno-ke-mičnega Instituta v Zagrebu, pri preprodajalcih.

Brežice

Pri nas vlada veliko zanimanje za radio. Da si morejo interesi aparate ogledati in preizkusiti, je naša največja domača tržnica »RADIO«, dr. z. o. z. iz Ljubljane, Miklošičeva cesta 7, priredila v hotelu »Adamus« veliko razstavo radio aparatov. Razstavo vodi g. Guček Ivan. Cenj obširno vabimo, da to razstavo obišče. Kdor se zanima za nakup radio aparata, naj se obrne z zaupanjem na to našo domačo tržnico.

Kranjska gora

Kat. prosv. društvo priredi s svojim odsekom in krožkom drevi akademijo za 20 letnico in praznik zedinjenja Jugoslavije. Pevsko in glasbeno društvo »Cecilijski«, ki je zelo agilno, pa sodeluje. Zadnje se pripravljajo na Miklavžev večer. Pred svojim godom, tisti dan popoldne, nastopi Miklavž tudi v šoli in obdaruje revne otroke z obleko iz prispevkov letoviščarjev in drugih dobrih src.

e Marijansko akademijo priredi celjsko katoliško dijaštvo na praznik Brezmadežne dne 8. decembra ob pol 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice.

e Češenje presv. Rešnjega Telesa bo v soboto v kapelici Mestnega zavetišča v Medlogu, v mestni opatijski cerkvi pa v nedeljo in ponedeljek.

e Skupno sv. obhajilo apostolstva mož bo v nedeljo pri sv. maši ob 7.

Priznana lepa

trajna ondulacija z vodno itd.
samo 50 dinarjev!

Pariska in dunajska diploma!

Cene za dame in gospode zelo znižane.

R. GROBELNIK - CELJE

GLAVNI TRG in poleg HOTELA EVROPE.

e Ob 70 letnici g. prof. Antona Cestnika, predsednika Ljudske posojilnice, je bila v sejni dvorani palače slavnostna seja. Tu so presenetili svojega dolgoletnega predsednika g. prof. Cestnika vsi člani načelstva, da mu čestitajo. Prišli so tudi uradniki, da izrečejo svojemu šefu ob njegovi 70 letnici iskrene čestitke. Podpredsednik veletrgovca g. Jagodič Josip je imel lep govor. V imenu uradništva je čestital g. profesorju ravnatelj g. Jerič Franc. Vsi so mu izročili krasen šopek z rdečimi nageljni v vazi. K čestitkam se pridružuje vsa celjska javnost z željo, da Bog ohrani našega g. profesorja še dolgo let!

e Letošnji Andrejev sejem v Celju je bil izredno dobro obiskan. Letošnji sejem je že 405. Sejem sv. Andreja je bil namreč dovoljen 8. novembra 1533.

e V celjski bolnišnici je umrla 49 letna posestnica Petkovnik Terezija iz Brezja pri Mozirju. Naj v miru počiva!

Božično iznenadenje v frizerskem salonu

FRAILE - Kralja Petra cesta

Garantirane trajne kodre — 40 din.

Pravica — dunajska — pariska diploma.

Prodajam in posojujem lasulje.

e Iz masčevanja je zažgal. Čevljarji moister Plevčak Josip na Kralja Petra cesti v Celju je dobival zadnje čase grozilna pisma, v katerih mu je nekdo grozil, da mu bo zažgal vse, če ne odpusti s 1. vse pomočnike. G. Plevčak se za ta grozilna pisma ni zmenil. V nedeljo pa je opazila služkinja, da se kadi v drvarnici. Takoj je hitela pogledat. Zagovina je tlela in iskro so že vnele tudi smeti, vendar se ogenj ni mogel razširiti, ker je drvarnica v preveč zaprtih prostorih. Plevčak je zadelo prijavil policiji. Ta je aretirala tri pomočnike, dokler ni eden od njih, 22letni K. F. iz Čreta, priznal, da je on to storil iz masčevanja. Izročili so ga okrožnemu sodišču.

Vojnik pri Celju

Župnijska knjižnica je odprta vsako nedeljo po rani in deseti maši. Je dobro založena tudi s priznanimi novejšimi knjigami.

»Vojniški zvon«, glasilo naše fare. Prihodnja številka izide še pred božičem. Naročniki v fari jo dobe pri župnikih.

Okrog 50 delavcev so na novo zaposlili zadnji čas pri gradnji ceste Bezovica-Ljubecna. Sedaj je zaposlenih skupno 112 delavcev.

Ljubljanske novice

1. Proslava 20-letnice Jugoslavije 1. decembra v Ljubljani bodo lahko poslušali po vsej Sloveniji in tudi po vsem svetu, ker bo ljubljanska radio oddaja postaja pričela ob 18.30 oddajati poročila s slavnostnega sprejema, ko se ustavi pred magistratom in govori z balkona župan dr. Juro Adlešič ter po govoru položi pred spomenik kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja venec v imenu mesta Ljubljane kot glavnega mesta vse Slovenije. Na slavnostnem prostoru pred magistratom bodo nameščeni tudi zvočniki, da bo ljubljansko prebivalstvo lahko slišalo tudi vso slavnostno sejo mestnega sveta. Slavnostno sejo ob 17. uri Davorina Jenka uvertura »Kosovo«, za njo je slavnostni govor župana dr. Jura Adlešiča, dnevni red pa zaključijo narodna himna. Muzikalni okvir slavnostne seje preskrbi železničarsko glasbeno društvo »Sloga« pod osebnim vodstvom kapelnika, mestnega svetnika Heriberta Svetla. Častitljiva mestna hiša ljubljanska bo prvič okrašena z jubilejno preprogo, ki bo ljubljano trajno spominjala na letošnje obilnice osvoboditve in zedinjenja našega naroda. Na preprogi prepleta slovansko lipo in slovenske nagelne bršljan, znamenje kmečkih upornikov, zelenih kadrov in pristaev majske deklaracije, ki je naš narod vnela za svobodo in zedinjenje. Sredino preproge krasi ljubljanski grb z letnico »MCMXXXVIII« 20-letnice Jugoslavije. Krasno perzijsko preprogo je po narčni mestnega inž. arh. Borisa Kobeta »skala« tkalnica orientalskih preprog »Mekas« v Subotici prav odlično.

Dovolite, da Vas poselimo v Vašem domu?

Na Cine Kodak 8 kinoprojekcijskem aparatu nas imate za mal denar vedno doma! — Zahtevajte cenik v

Drugi GREGORIČ, LJUBLJANA, Prešernova 5

1. Slavnostna občinska seja. Danes ob petih popoldne bo v veliki sejni dvorani mestnega magistrata slavnostna seja občinskega sveta v proslavo 20-letnice zedinjenja in ustanovitve naše kraljevine. Pa slavnostni seji se občinski svet udeleži obhoda po mestu.

1. Prosvetna zveza v Ljubljani vabi na slavnostno prireditev, ki bo 2. decembra ob 8 zvečer v beli dvorani hotela Uniona. Prireditve je mišljena kot proslava praznika zedinjenja. Spored: 1. Slovesen aem, poje moški kvartet; 2. Zupanič: Duma (odlomke recitira g. akad. Röger); 3. Komur mar, poje kvartet; 4. Predavanje dr. Ivo Česenika: Nacionalna in mednarodna usoda Slovencev in Slovenije; 5. Državna himna, poje kvartet. Na ta prosvetni večer zopet toplo vabimo vse one, ki se zanimajo za naš narodno obrambni problem. Članstvo Slovenske straže, Sedejeve družine posebno dobrodošlo. Predprodaja vstopnic Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7.

KINO KODELJEVO Tel. 41-64

Poročnik indijske brigade (Errol Flynn, Olivia de Havilland)

Radi ogromne dolžine filma dvojni spored samo ob 19.30. Predstave: danes ob 19.30, 21.30, jutri in v soboto ob 8.

Utrgani cvet

1. Odbor FO sv. Peter poziva svoje člane, da se udeležijo slavnostnega obhoda na dan 1. decembra zvečer. V ta namen se zberemo pred šempetrskim župniščem ob 17. in sicer v civilu in z znaki.

1. Zdrženje bivših mornarjev poziva svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo manifestacijskega obhoda. Zbirališče na Vodnikovem trgu ob 17.30.

1. Prosvetno društvo Trnovo poziva vse člane in članice, da se udeležijo drevi ob pol 6 slavnostnega sprejema vsi polnoštevilni. Zbirališče je na Vodnikovem trgu ob 5, kjer se uvrstimo za Prosvetno zvezo. — Odbor.

1. Rezervne oficirje vabimo, da se udeležijo v čim večjem številu slavnostnega sprejema v proslavo 20-letnice zedinjenja. Zbirališče točno ob 17.30 na Vodnikovem trgu ob Jugoslovanski knjižnici. Pododbor Druženja rezervnih oficirjev — Ljubljana.

Oglejte si 1. decembra razstavo pri A. Sinkovec nasl. K. Soss Mestni trg 18.

1. Celonočno češčenje presv. Zakramenta v stolnici se prične drevi po skupni molitveni uri. Iz knjige Večna molitev se bo opravljala vsako nočno uro 21. ura: Za sveti adventni čas. Pridite, molimo! 1. Ban dr. Natlačen na Jakčevi razstavi. Te dni si je ogledal Jakčevo razstavo v Jakopičevem paviljonu ban dr. Marko Natlačen, ki ga je spremljal prelat univ. prof. dr. Slavič. Ban je kupil veliko sliko Ljubljane. Danes je zadnji dan te razstave, ki se drevi nepreklicno zaključuje.

1. Društvo »Naša skrinja« prične sedaj ob 20-letnici Jugoslavije izdajati redni tromesečnik »Naše noše, naše dečve, naši domovi, naši športniki«. Revija pride v promet prihodnji teden.

1. Vsem Hrvatim in Slovincem, spoštovalcem pok. dr. Ante Trumbića. V petek, dne 2. decembra ob 7 zjutraj bo v frančiškanski cerkvi sv. maša zadušnica za pokoj duše umrlega hrvaškega narodnega zastopnika in prvobitnega osvoboditelja svoje svojega naroda g. dr. Antona Trumbića. Vabijo se vsi Hrvati v Ljubljani in Slovenci, spoštovalci velikega pokojnika, da se polnoštevilno udeležijo maše zadušnice. — Istočasno se zahvaljujemo vsem Hrvatim in Slovincem, ki so s svojimi prispevki omogočili nakup in položitev krasnega venca na krsto velikega pokojnika — Pripravljalni odbor.

1. Otroci, prosite svoje ljube mame, da pojdete z vami k vsakoletni obdaritvi v belo dvorano (hotela) Uniona v ponedeljek, dne 5. t. m. ob pol 5. Naročila sprejema »Kršč. žensko društvo« istega dne od 11—14 v beli dvorani Uniona.

1. Sv. Miklavž v Drami. Sv. Miklavž je sporočil, da bo prišel letos s svojim lepim in velikim spremetvom dvakrat v naše dramske gledališče. Obiskal bo v nedeljo, dne 4. t. m. popoldne predstavo »Snežulčica«, da pozdravi vse navzače. Darih v nedeljo še ne bo delil. V ponedeljek, dne 5. t. m. popoldne ob 16 pa pride, da obdari vse male in odrasle. Darila bo delil na odr. Po podaritvi v gledališču bo obiskal tudi posamezne družine. Kdor želi, da ga sv. Miklavž obišče na domu, naj blagovoli to sporočiti g. Edvardu Gregorinu, članu Drame. Darila za obisk v gledališču sprejema vratar drame v ponedeljek, 5. t. m. popoldne, pa tudi že v nedeljo. Kdor želi, da bi sv. Miklavž nagovoril obdarovance posebej na odr, naj se blagovoli zglasiti pri g. Gregorinu v nedeljo, 4. t. m. med 11—12 v dramskem gledališču.

Kino Sloga Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri Telefon 27-30

Indijski nagrobni spomenik

nadaljevanje filma »Eknapski tiger« po znamenitem romani Toje v. Harbon

1. Primerna knjižna darila za Miklavža in božič dobite v knjižnici Akademike založbe (Šelenburgova 4, palača Croatia, dvorišče).

1. Trgovine bodo na Miklavžovo nedeljo, dne 4. decembra t. l., ves dan odprte. Kupujejo občinstvo izven Ljubljane lahko izkoristi za primeren nakup Miklavževih daril ugodnost polovične vožnje. — Združenje trgovcev.

1. Sveti Miklavž nas je že obiskal, da bo letos nakupil bonbone, bonboniere, južno sadje, likerje, Vermouth, itd. pri nas. Fr. Kham, Kongresni trg 8.

1. Zahvala. Vsem, ki so počastili spomin blagopokojne predsednice ruskega rdečega križa gospe Terezine Mihajlovne Jenko z darovi v dobrodelne namene ruskemu rdečemu križu, izrekam tem potom najtoplejšo zahvalo. 10 let podpira ruski rdeči križ najbogatije, bolnike in otroke. Vedno težja je ta pomoč. Usihajo viri, naj ne usahne ljubezen do bližnjega, do brata! — Predsednica dr. med. E. Jenko-Groyer.

1. Za mestne reveže je darovala trdka Franjo Novak & Komp. na Kongresnem trgu 15 500 din iz odobravanja, ker je mestna občina pripravila ljubljanskim revežem v stari cukrarni toplo zavetje z vso brezplačno oskrbo. Da tako popolnoma odpravi že skrajno nadležno beračenje. Velikodušnemu darovalcu se mestno poglavstvo najiskrenejše zahvaljuje z željo, da ugledni ljubljanski trgovci dobi čim več posamelecev.

1. Namočene polenovke vsak petek v gostilni pri »Bobenku«.

1. Gostilna Martine Zg. Šiška. Miklavž pride v nedeljo zvečer! Priporočite mu svoje drage!

1. Kupujte vedno le zares priznane najboljše čajno maslo »S rneec«, katerega dobite že v vseh boljših trgovinah dnevno svežega! — Naša kvaliteta je naša reklama.

1. Razne tatvine v Ljubljani. Cirilu Logarju je bila v Strelški ulici ukradena skoraj nova zimska suknja temnosive barve, vredna okoli 900 din. — Na Aleksandrovi cesti je bila ukradena perica Marija Aber iz Dobrunj. Nekdo je zmaknil z njenega vozička cel zavoj perila vrednega 830 din. Perilo je bilo last Alojzije Pišljernjeve, žene uradnika

Sijajen film italijanske produkcije! Film, ki je bil odlikovan na mednarodni filmski razstavi na Lidu pri Benetkah!

Bell eskadron

Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

Jutri (petek 2. t. m.) predvaja moč ta program nepreplicno zadnikrat ob 15., 19. in 21. uri

Dobra in zelo napeta vsebina, očarljivi naravni posnetki, ognjene borbe v Sahari in v srcu neprodne Afrike.

KINO UNION

Telefon 22-21

bo nastopil najboljši ženski zbor v državi, ki nosi naslov »Žensko muzičko združenje — Novi Sad«. Zbor je že znan našemu koncertnemu občinstvu in je najboljši ženski zbor v državi. Podrobnosti sledi.

Predavanja

Vse članice KA iz Ljubljane vlijudno vabimo na predavanje, ki bo 2. decembra ob tri četrti na 8 zvečer v uršulinskem samostanu. Predaval bo g. župnik Janko Cegnar o temi: »Kakšno budi sodelovanje med župnikom in laiki KA v Ljubljani«. — Odbor.

O sodobnem zdravljenju jetlike bo v torek, 6. decembra ob 18.15, pod okriljem Prirodoslovnega društva predaval g. primarij dr. Robert Neubauer. Predavanje bo v Mineraloški predavalnici.

Naše dijaštvo

Miklavževanje naših akademikov bo v petek 2. decembra ob 8 v dvorani Trgovskega doma. Najvjudneje vabimo tudi starejšinstvo.

Lekarne

Nočno službo imajo: v četrti: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič; v petek: dr. Piccoli, Tyrševa c. mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Ni še prepozno!

Še ima lepo izbero igrač, torbic, damskega in moškega perila, rokavice nogavice, — in vsega galanterijskega blaga po nizkih cenah trvdka

IVAN SAMEC - Ljubljana

Mestni trg 21.

Maribor

Akademija v proslavo 20 letnice Jugoslavije

Maribor, 30. novembra. Nocojšnja akademija v Narodnem gledališču je bila veličasten uvod v proslavo narodnega praznika zedinjenja Gledališče menda še ni sprejelo v svoje prostore tolikih množic, kakor nocoj. Saj je bilo razprodano že nekaj dni pred prireditvijo do zadnjega prostora Slovenske katoliške organizacije v Mariboru so lahko ponosne na svojo akademijo. Množice, ki so nocoj napolnile gledališče, so zgovoren dokaz, kako je cenjeno veliko delo teh organizacij, katerega opravljajo že 20 let v svobodnem slovenskem Mariboru.

Spored današnje akademije je bil izbran in pester, izvajanje vseh točk pa je bilo na višku. Akademija se je začela z državno himno, ki jo je igrala vojaška godba. Češke proste vaje, ki so jih izvajali člani Fanlovekega odseka z vso preciznostjo, so vzbudile splošno priznanje. Prav tako tudi simbolična vaja Dekliških krožkov. Višek telovadnih vaj pa je vsekakor predstavljali nastop vrste na bradlji, v kateri so zadivili vrhunski telovalci vzorne vrste ZFO. »Maribor«, ki je pod vodstvom dirigenta Jan. Ev. Gašpariča ob spremljavi vojaške godbe in s solisti gđ. Igljevič in Avgustom Živkom izvajal Parmovo skladbo »Povodni mož«, je bil navdušeno pozdravljen. Prav tako je zadovoljil tudi nastop Ljudekega odra. Misleno središče celotnega sporeda pa je tvoril govor predsednika Prosvetne zveze dr. Jos. Hohnjea, ki ga danes zaradi pomanjkanja prostora žal ne moremo objaviti.

VELIKO IZBIRO BLAGA

po najnižjih cenah dobite le v

ČESKEM MAGACINU

MARIBOR, ULICA X OKTOBRA

m Kuhinja Karitativne zveze odprta. Karitativna zveza v Mariboru odpre danes spet svojo pomožno kuhinjo na Aleksandrovi cesti 6, dvorišče. Karitativna zveza prosi Mariborčane, da to dobrodelno akcijo podprejo tudi leti. Naprosajo se trgovci, da bi z raznimi živili, špecerijo itd. pomagali Karitativni zvezi. Kosilo se bo delilo od 11 do 13 in bo veljalo 2 din, kar se bo lahko plačalo tudi s kuponi.

m Slovensna blagoslovitev novega zvana Matere Milosti v frančiškanski baziliki bo v nedeljo 4. t. m. Ob 8.50 bo prihod prevzvišenega lavantinskega škofa dr. Tomažiča, takoj nato posvetitev novega zvana. Ob 9.30 škofova pridiga in ob 10.15 sv. maša z zahvalno pesmijo.

m Clanom Zveze Maistrovih borev. Pozivajo se vsi odseki, da se korporativno udeležijo domače proslave 20-letnice našega državnega zedinjenja. Za mariborske člane je obvezna udeležba pri splošni manifestaciji na Glavnem trgu danes ob 11.30. Naš prostor je pred Marijinim spomenikom.

Ženski plašči

največja izbira v vseh velikostih, izredno nizke cene!

J. PREAC, Glavni trg 13.

m Mariborski umetniki razstavljajo. Dne 8. decembra bo otvorjena letošnja jezenska razstava mariborskih slikarskih umetnikov, na kateri bodo razstavili slikarji Kos, Jirak, Mušič in Kavčič. Razstava bo nameščena v beli Unionski dvorani.

m Procesi prof. Kožuh proti primariju dr. Černiču. Z ozirom na govorice, ki se širijo po Mariboru, češ da toži prof. Kožuh primarija dr. Černiča zaradi žaljenja časti, nas prosi prof. Kožuh za ugotovitev, da ne toži on, ampak je tožbo vložilo državno tožilstvo v Mariboru proti primariju dr. Černiču zaradi uvrede in klevete v smislu § 102. kaz. zak., ker je s to tožbo g. primarij dr. Černič osumljen, da je razžalil prof. Kožuha glede njegovega uradnega poslovanja.

m »Evarhijska ura« za moške in fante bo drevi ob pol 8 v novi cerkvi Sv. Rožnjega Telesa. Pridiga, zborne molitve in petje.

m Blaupunkt in Radione radioaparate dobite pri M. Ozvalič, Maribor, Cafova 1.

m Prosvetno društvo na Pobrežju priredi danes na narodni praznik ob 8 popoldne proslavo 20-letnice obstoja naše države z akademijo in zelo peštrimi sporedom.

m Miklavžev večer za otroke pripravlja Ljudski oder za ponedeljek 5. t. m. v dvorani na Aleksandrovi cesti 6

m SSK Maraton poziva svoje članstvo, ki ni pri kaki drugi organizaciji, da se udeleži proslave državnega praznika. Zbirališče pred Zadržno gospodarsko banko danes ob 11.

m Zaupljiv mojster in nepošten pomočnik. Mizarski mojster Alojzij Verzel iz Vrbanove ulice je prijavil policiji, da mu je bilo ob letošnjega poletja do sedaj ukradenih v raznih presledkih iz denarnice 5000 din. Verzel je skrajja mislil, da mu jemlje denar njegova žena ter ga hrani. Šele zdaj je uvidel, da je njegov pomočnik zlorabljal zaupanje ter je vselej, kadar je pustil mojster suknič iz denarnice v delavnici, vzletel iz nje večji znesek, katerega je potem delil z drugim pomočnikom in vajencem, da ga nista izdala.

Gledališče

Četrtek, 1. decembra, ob 15: »Divji lovec«. Za mestne reveže. — Ob 21: »Prevarac. Red D. Slavnostna predstava.

Jesenice

Najlepša izbira albumov, spominskih knjig, slikanic, nalivnih peres za Miklavževa darila v trgovini Krekovega doma.

Kranj

Podružnica »Slovenca« Kranj se je preselila iz lokalov Tiskovnega društva v svoj novi lokal pri vhodu na novi most čez Kakro.

Vavta vas

Banovina ima v načrtu napeljati elektriko v Dol. Toplice. Ker bo žel daljnovod skozi naše vasi, bomo deležni te dobrote tudi mi. Z deli se prične takoj splošni, ko bo vreme za to ugodno. Ljudje se splošno zanimajo za električno razsvetljavo in se je zelo vesele.

Podlost brez primere. V naši fari je gostilna, v kateri so pred nekaj tedni neki lahkomišelniki mladi ljudje uganjali neumnosti in smesili ter opozarjali sv. mašo. Fant J. P. je rekel nazadnje, da bo dal še blagoslov, kakor je zlezel na peč, električne hlače in pokazal »zadnjico«. Baje so se zanimali za to zadevo že orožniki, a ni sedaj nikakega odmeva. Prosimo, da oblast prizadeje temeljito kaznuje, gostilničarju pa odvzame gostilniško dovoljenje za vselej. Če se v gostilni smesi na ta način, kar je nam sveto, je bolje, da je ni, ker tudi potrebna ni. Ta žalostni dogodek pa dovoli jasno prična, kakšne razmere bi nastopile pri nas, če bi prišli gotovi ljudje na krmilo. Takih eurovosti ne počenajajo niti boljševiski v Rusiji. Sa pa ti ne pridipravi pravi njih bratci, ker so popolnoma prežeti komunističnih misli.

Ptuj

Informacije glede naših listov, naročnine, oglasov itd. lahko dobite vsak dan pri našem zastopniku, akademiku Gunzjerju Francu, v okrajnem tajništvu JRZ v Vseh svetnikov ulici 11 (poleg restavracije »Narodni dom«) v Ptuj. Pisarna je odprta od 9—12.

Miklavžev večer prireditelj Fantovski odsek in Dekliški krožek v Ptuj dne 4. decembra v Dijaškem domu. Popoldne ob 15 bo za naraščaj, mladce, mladenke in otroke, zvečer ob 20 pa za ostalo članstvo in prijatelje obeh društev z družabnim večerom. Darila za obojno obdaritev se sprejemajo do nedelje 4. decembra do 15 pri strežniku v Dijaškem domu.

Prihova

Smrtna žetev. V četrtek 24. nov. smo položili k večjemu počitku dobrega krščanskega moža in družinskega očeta Jožefa Bečana; godzoga nadzornika v pok., ki je lepo preskrbel vse svoje otroke in jih vzgojil v dobrem krščanskem duhu. Ob odprtini grobu se je poslovil od njega g. župnik in eden njegovih lovskih tovarišev. Naj počiva v miru sorodnikom pa naše sožalje!

Sedaj ko postaja za nekatere bolj mrzlo politično ozračje, se tudi mački in drugi pritepenci oglašajo blizu naših voglov; pa naš »mačkovec« iz Kacenskega, ki ga pijemo v veselih urah, ima popolnoma drug duh in okus, kakor tišči, ki ga emejo maloštevilni pristaši hrvaškega voditelja dr. Mačka v konjškem okraju le od daleč gledati. Naša politika na listi JRZ je slovenska, in bomo volili čez dober teden vsi enotno kakor eden našega moža g. dr. Maksima Sevska.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S br. 30474/35.

Bizeljsko

Pomožni odbor je prejel za po toči prizadeje bizeljske vinogradnike se naslednje zneske: Ljudska posojilnica, Celje 250 din; Akejska družba za kem. ind. v Ljubljani, I. Hutter & drug v Mariboru, I. Bonac, papirna industrija v Ljubljani in Pšenčnik Milos, trgovce v Celju po 200 din; I. Pinterič, trg. v Brežicah, dr. St. Černelč, ožr. san. ref. v Brežicah, Kemena tovarna, Moste, dr. J. in F. Tombak, Maribor in nemelovaniz iz Maribora po 100 din; Mislje Anton, trg. v Celju, Pečnik Jože, upok. šol. upr. v Celju, Korant Kristina, hotelirka v Brežicah in M. Lebar, uradnik v Brežicah po 50 din; Mariborska tiskarna d. d. 30 din, mestna občina Brežice 500 din; Vodnik Alojz, Ljubljana 300 din; Christof Josip, ravn. trg. šole v Ljubljani, Ljubljani, Matej, veletrg. Ljubljana, Tončič Ivo, mag. ph. Celje, Grad Ivan, vtn. trg. Berčevo in tvornica Schiecht, Zagreb po 100 din; Zahret Ivan, opokarna, Bobovk, I. C. Mayer, veletrg. Ljubljana, Schiffer Ciril, trg. Strazič pri Kranju, dr. Megušar Anton, odvnetik v Kranju, Tevž Anton, gostilničar v Ljubnem ob Savinji in Kostanjek Janko, trgovce pri Sv. Martinu pri Verbergu po 50 din; Verbiš Anton, delikatena trg. Ljubljana in P. Löschner, trg. v Rog. Slatini po 30 din; Smeh Josip, trg. v Mestinju, Ogrič Julij, trg. v Rog. Slatini in Gaišek Florjan, trg. v Luki pri Zuzumu po 20 din, s čimer se je podporni fond dvignil na znesek 19.005 din v gotovini. V blagu je poslala tvornica Franck, Zagreb 6,5 kg kavnine primesti, upravi ljudske šole pa je poslal g. I. Vidmar, trgovce v Brežicah, večjo množino blaga za perilo in obleko za revne šolarje.

Pomožni odbor izreka vsem darovalcem najiskrenejšo zahvalo in prosi nadaljnega odziva v pomoč prizadetim, kajti katastrofa, kakor je ne pomnilo najstarejši ljudje niti po pripovedovanju svojih prednikov, je zadela vinogradnike tem huje, ker je sledila neposredno trem slabim letinom.

Danes nepreklicno zadnikrat!

Film, v katerem Vas bo ganila tesna povezanost malih ljudi!

Film, v katerem Vas bo zabavala pristen ameriški humor!

Film rima, radosti in bolesti.

KINO MATICA 21-24 Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

Metropola

Louise Reiner — Spencer Tracy

Nemška verzija

Kontingenti za izvoz v Italijo

Kot znano, nam je Italija za uvoz v letu 1939 dovolila kontingentov 250 milij. lir. Ta uvozni kontingent je razdeljen naslednje (v milijonih lir): konji 30, goveda 300, prašiči 20, živa perutnina 150, živa divjačina 0,2, zaklana perutnina 3,0, nepredelano goveje meso 2,0, predelano meso 0,4, jajca 6,0, sveže ribe 2,0, nasoljene ribe 1,0, pšenica 25,0, koruza 15,0, suhe češnje 0,6, suhe gobe 0,75, slanina in salo 1,0, tkanine iz konjske dlake za izdelovanje vreče 0,025, kovine in rude, ki vsebujejo kovine, razen železne rude, 15,0, železna ruda —, kamen za apno in cement 5,0, premog 3,0, igličasto drevje v hlohah 4,0, tesan igličast les 12,0,

rezan igličast les 30,0, bukov les (razen železniških pragov) 18,0, razne vrste listnatega lesa (breza, hrast, črešnja, oreh, jabolane itd.) 25,5, igličast les za imperij in kolonije 5,0, drva 2,0, oglje 2,0, kalcijski cijanamid 2,4, metilni alkohol 0,8 (za začasni uvoz), pirolignit od kalcija 2,4, kože jagladi in koz 2,4, lesna celuloza 4,0, drugi proizvodi gozdarstva in lova 1,0, rezervni kontingent 8,0.

Vsi navedeni kontingenti so razdeljeni na dva enaka dela, vsak za pol leta. Izkoriščevanje kontingentov za prvo polovico se ne more v nobenem primeru zmanjšati, toda če se pokaže možnost, se morejo ti kontingenti povečati.

Za izboljšanje življenjskih pogojev našega kmeta

Kot znano, je letos kr. banska uprava v Ljubljani pripravila veliko anketo o položaju našega kmetijstva, ki naj pokaže tudi pota, po katerih naj se doseže izboljšanje življenjskih pogojev našega kmetijstva. O tej anketi, ki je zbrala mnogo dragocenega gradiva, smo že tedaj obširno poročali.

Sedaj je kr. banska uprava storila hvale vredno delo, da je objavila o tej anketi stenografski protokol. Izšla je sedaj prva knjiga, ki vsebuje agrarnopolitični del ankete, druga knjiga bo obsegala (obširnejši) agrarnotehnični del, tretja pa kulturnosocialni del ankete.

Kr. banska uprava polaga veliko važnost na to, da bi se z vprišani, ki so bila predmet ankete, bavili tudi najbližji krogi, ne samo strokovnjaki. Nadeja se, da bo po tej poti tudi njej olajšano delo pri pospeševanju kmetijstva.

V ta namen je banska uprava tudi nastavila nizko ceno za knjigo, ki obsega nad 180 strani: 20 din. Priporočamo to knjigo vsem javnim delavcem, vsem kmetijskim in kmetijskim ustanovam ter vsakemu posamezniku, ki mu je na srečo izboljšanje življenjskih pogojev našega kmečkega stanu.

Vprašanje tovarnega kolodvora v Ljubljani. V torek dopoldne se je pri železniškem ravnatelju g. inž. Kavčiču zglasila deputacija Zveze trgovskih združenj, ljubljanskega združenja trgovcev, Zveze industrijev ter Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter ga naprosila, naj se zavzame za ureditev vprašanja tovarnega kolodvora v Ljubljani. Posebno je treba urediti dovozno cesto k rampam tovarnega kolodvora.

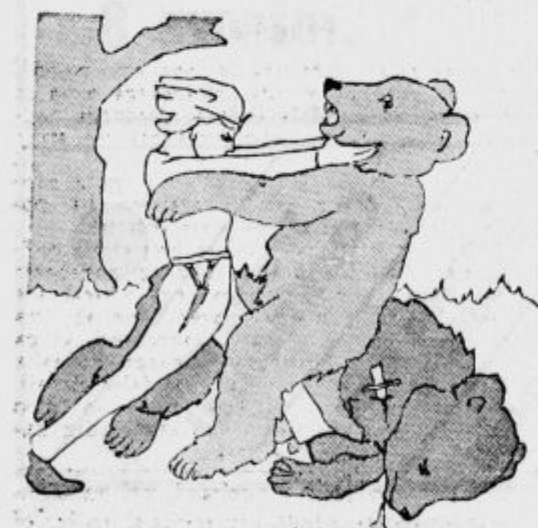
Naše ceste v šestletnem programu. V torek zvečer je predaval v Ljubljanskem klubu gospod dr. Vinko Vrhunec, ravnatelj Trboveljske premo-gokopne družbe in predsednik Društva za ceste, o programu čestnih del v Sloveniji v okviru zna-nega šestletnega načrta. Predavatelj je številnim poslušalcem predstavil predsednik kluba gospod dr. Fran Windischer. Predavatelj je nato s kartami in statističnimi podatki orisal sedanje stanje cest v naši banovini, potrebe našega cestnega prometa ter načrt za modernizacijo naših cest. Poudaril je, da se je sedaj začelo velikopotezno delo za obnovo naših cest, kar je v Sloveniji velikega pomena. Delež Slovenije pri šestletki znaša 10,45%.

Prodaja zavojnega materiala. Minister za so-cialno politiko je razveljavil svoj odlok o prodaji zavojnega materiala, ki ni impregniran. — Kot znano, je ta odlok vseboval določilo, da je dovo-ljeno predajanje tega materiala samo lekarnam.

Konči Ahačič:

3

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Najljubša Črtova zabava je bil lov. Lovil je na brzem belcu Iskri brez spremstva. Tudi orožja navadno ni jemal s seboj razen majhnega bodala. Saj ga ni bilo vepa, medveda, risa ali volka, ki ga ne bi Črt zlahka ubil z golimi rokami.

Nekoč je Črt povabil na lov večjo družbo prijateljev. Razigrano zatrobi lovski rog in že drve konji in krvočelni psi čez drn in strn. Že tone v daljavi strmo grajsko obzidje, že so se prepodili čez polja in dirkajo po travniku v košate gozdove, kjer žive medvedi, jeleni in divje zveri.

Borza

Dne 30. novembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237,20—238,80.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 14,20—14,40.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.411.656, v Beogradu 7.131.000 din. V cefkih je bila v Beogradu prometa 172.000 din.

Ljubljana. — Težaja primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2387,65—2402,25
Berlin 100 mark	1756,02 1769,90
Bruselj 100 belg	741,94—747,—
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	203,86—205,92
Newyork 100 dolarjev	4353,51—4389,82
Pariz 100 frankov	114,06—115,50
Praga 100 kron	149,93—151,03
Trst 100 lir	230,05—233,13

Curih. Beograd 10, Pariz 11,50, London 20,515, Newyork 440,125, Bruselj 74,40, Milan 23,16, Amsterdam 239,90, Berlin 176,37, 105,70, Stockholm 105,70, Oslo 103,10, Kopenhagen 91,60, Praga 15,05, Varšava 82,87, Budimpešta 87,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,045, Buenos-Aires 99,25.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99—99,50, agrarji 60—61, vojna škoda promptna 464—466 begluške obveznice 83,25—89, dalm. agrarji 87—88, 8% Blerovo posojilo 94,50 do 96,50, 7% Blerovo posojilo 91,92, 7% posojilo

Jaz moram biti v vsaki ročni torbici!

Ravnó ob vlažnem in mrzlem vremenu je nujno potrebno, da imate pri sebi Niveo, da si morete poljubno večkrat namazati kožo z Niveo. S tem zagotovite svoji koži trajno varstvo pred vplivom slabe-ga vremena in si ohranite mladostno, svežo in zdravo barvo.

skih slik »Iz naših gor«, katerega ima tudi na zalogi Osrednje društvo SPD v Ljubljani. Vsebuje 55 prvovrstnih posnetkov z naših planin. Planinci, poslužite se ugodne prilike ter obdarujte svoje prijatelje in znance za Miklavža in za Božič z izvrstnimi planin-skimi deli SPD.

Joško OLUP MLAJŠI

KONFEKCIJA MANUFAKTURA IN MODA

V novih prostorih
Stari trg 1

sporoča
cenj. odjemalcem, da ima
že tretjo partijo zimskih
oblačil na zalogi

uknje od 350-

Velika izbira manufakture po konkurenčnih cenah

Zahvala.

Javno se zahvaljujem Vzemni »Karitase, ki mi je vestno in točno izplačala zavarovalno vsto po moji pokojni ženi Ani. Zato vsakomur najpo-pieje priporočam, da se zavaruje pri tem doma-čem in koristnem zavodu.

Gradac 97 v B. K., novembra 1938.

FRANC PETRIC.

Bančni upravitelj

Šefknjigovodja v p. z mnogoletno bančno in in-dustrijsko prakso in znanjem slovensčine, srbo-hrvaščine, nemščine in francoščine, išče odgovor-jajoče mesto v Ljubljani. Cenjene ponudbe na oglasni oddelci »Slovenec« pod 48/1939 — 18704.

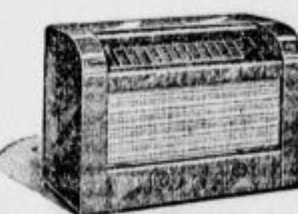
Radio

Programi radio Ljubljana:

Cetrtek, 1. decembra: 9 Napovedi, poročila — 9,15 Solška proslava narodnega praznika (Brespaletni mit, abitur, vodi g. Mirko Demšar) — 10,15 Preno iz stol-nice — 10,15 Naše pesni (plošče) — 10,45 Koncert na klavirski harmoniki (g. Willy Zaidar) — 11,30 Tel-pesni, ena misel: Jugoslavija (koncert Radijskega orkestra) — 13 Napovedi, poročila — 13,30 Radijski smisel, vmes plošče — 17 Iz vseh krajev Jugoslavije, koncert Radijskega orkestra — 18 Fr. Remec: Samo, prvi slovenski kralj, drama, Ivačajo člani rad, igr. druž. — 19 Napovedi, poročila — 19,30 Nae, rad. — 19,30 Plošče — 20 Rezervirano za prenos — 22 Napovedi, poročila — 22,15 Po domače in za ples (plošče).

Petek, 2. decembra: 13 Ovetko iz naših logov in gajev (plošče) — 12,15 Poročila — 13 Napovedi, 13,30 Slovenske uverture, igra Radijski orkester — 14 Na-povedi — 18 Ženska ura: Položaj naših, poročila na deželi (ga. Olga Grahor) — 18,2 Bizet: Zbori iz opere Carmen (plošče) — 18,40 Francosčina (g. dr. Stanko Lehen) — 19 Napovedi, poročila — 19,30 Nae, rad. — 19,30 Kotiček SPD: Mladina in planinstvo (g. Pirk F.) — 20 Zabavni koncert: brata Goloba (dual harmonik) — 20,45 Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22,30 Angleške plošče.

Prispela nova pošiljka radio aparatov

SABA
HAPSCH
MEDIATOR
BLAUPUNKT

Izbirajte med najboljšimi!

„Tehnik“ Jos. BANJAI
Ljubljana, Miklošičeva 20.

Drugi programi:

Cetrtek, 1. decembra: Zagreb: 20 Beograd — So-lja: 19,30 Beethoven koncert — Varšava: 19 Pisan koncert, 21 Vokalni koncert, 22 Kvariet, 23,05 Poljska glasba — Trst-Milan: 21 Orkestralni koncert, 22 Pihala — Rim-Bari: 11,15 Italijansko-brazilski koncert, 21 Sim-fonični koncert — Dunaj: 19 Narodne balade, 20,10 Ti-rolski večer, 22,30 Narodna in zabavna glasba — Ber-lin: 20,10 Vesele melodije z berlinskimi odrov.

Petek, 2. decembra: Zagreb: 20 Osvetni odlomki, 20,30 Zbor, 21 Turin — Sofija: 19 Mascagnijeva opera „Cavalleria rusticana“ — Varšava: 21,15 Filharmonični koncert — Trst-Milan: 17 Komorni koncert, 21 Simfo-nični koncert — Rim-Bari: 21 Opereta — Dunaj: 20,15 Pisan večer, 22,30 Haydnove skladbe — Königsberg: 20,10 Rinaldo Rinaldini, literarni večer, 21 Turin

Sport

Tek Zedinjenja

Za letošnje tekmovanje »Tek zedinjenja« je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo ban Dravske banovine g. dr. Marko Natlačen, častno predsed-stvo pa župan ljubljanski g. dr. Juro Adlešič.

Danes se vrši to tekmovanje je enajstič in bo posebno velika udeležba z ozirom na proslavo 20 letnic našega zedinjenja. Presenečenja zato niso izključena; ne motimo se pa, če trdimo, da ima največje upenja na zmago na dolgi progi Kot-nik. Seveda tudi Krevs, Bručan, Kien in drugi do-mači atleti nas ne bodo razočarali.

Po tekmovanju bo razdelitev nagrad in sicer ob 16 v salonu restavracije Slamič.

Ljubljana liga : Ljubljana B

Danes, na državni praznik, prijatelji nogometa ne bodo ostali brez prireditve. Naš ligaš bo na-stopil z dvema evojima moštvoma, od katerih so skoro vsi že prestali ognjeni krt v težkih ligaskih borbah.

Prav gotovo bo zanimivo si ogledati to revijo. Tekma se bo pričela ob 14 in bo ob vsakem vre-menu.

Mars : Reka

V borbi za točke se v nedeljo pomerita med seboj Mars in Reka. Reka je znana po svojem si-lovitnem zanosu, s katerim zbega nasprotnika in mu razbije igro. Mars sedaj boluje na nekaki krizi in se ne more znajti v svojem starem položaju. Borba obeh klubov bo napeta in zanimiva, saj je edina večja prireditev v Ljubljani. Tekma se pri-čne ob 14 popoldne in sicer na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno.

Planička ne bo več igral

Najslavnejši češki nogometaš, vratar František Planička se je odločil, da definitivno zapusti nogo-metne vrste. Sedaj je ta mož star 33 let in tudi pri nas ga dobro poznamo, vsaj po imenu je znan slehernemu športniku. Okrog osemdesetkrat je igral Planička v češki reprezentanci, v svojem klubu »Slavija« pa je igral nepretrgoma od leta 1923 dalje. Bil je pravi junak na svetovnem prvenstvu leta 1934 v Italiji in v Parizu je delal never-jetne stvari, dokler ni bil v tekmi z Brazilijo ran-jen. Na stotine tekem je odločil Planička v kor-ist svojega moštva samo s svojo fenomenalno obrambo in nikdar ni bil on kriv, če je njegovo moštvo izgubilo. Bil je pravi športnik v vsakem pogledu in ko je lansko leto dne 1. decembra igral v Londonu, ga je ves angleški tisk priznal za najboljšega golmana na svetu in za najboljšega, kar jih je sploh kdaj videla Anglija. Planička je bil ena najmarkantnejših osebnosti v evropskem nogometu in je bil največji strah za nasprotno na-padalno vrsto. Branil je nizke in visoke žoge s tako sigurnostjo, eleganco in drznostjo, da se bo to le še redkokdaj videlo. Stirkat se je moral v svo-jem športnem delovanju po več mesecev zdravit radi težkih poškodb, ki jih je dobil v голу. Pla-nička je oženjen in oče dveh hčerk. Je uradnik v Prahi pri uradu za socialno zavarovanje. Računa se, da je na športnem polju zaslužil okrog pol mi-lijona dinarjev.

Jugoslovanski drsalni šport

Jugoslovanska drsalna zveza priredi letos te-čaj za sodnike v umetnem drsanju in za hokej. Prvi del tečaja je v Zagrebu in ga vodi g. Vodišek. Po drugem delu, ki bo praktičnega značaja, se bodo delali izpiti.

Državno prvenstva v umetnem drsanju bo koncem januarja 1939 v Ljubljani na drsalnišču Ilir-rije, kateri je poverjena ta prireditev. Ze sedaj vlada za to tekmovanje precejšnje zanimanje. Lan-sko leta ei je pri moških osvojil prvenstvo g. dr. P. Švab (Ilirija-Ljubljana), pri ženskah pa gđ. Palme, juniorsko prvenstvo si je priboril Biber. Letos bo prišlo zraven več mlajših moči, tako da se obeta zanimiva borba med stari in mladimi.

Prvenstvo moštev v hokeju na ledu bo tudi v Ljubljani v začetku januarja 1939, ki ga izvede zveza kot dvodnevni turnir, na katerem bodo so-delovala naša najboljša moštva v hokeju. Priča-kuje se, da bodo letos sodelovale naslednje ekipe: Ilirija (Ljubljana), K. S. U. (Karlovac), Slavija (Si-sek), Maraton (Zagreb), Concordia (Zagreb), Z. K. D. Kraljice, Marije (Zagreb).

Obvestila športnih zvez, klubov in društev

SK Planina. Vse članstvo pozivamo, da se polno-številno udeležijo današnjega slavnostnega spreveda, — Zbirališče ob 17,30 na Kerkovnem trgu. — Jutri ob 20,30 pa je važna seja v običajnih prostorih. — Odbor.

ZSK Hermes. Pozivamo vse naše članstvo, da se udeležijo danes slavnostnega spreveda ob 18. — Obtem opozarjamo, da je redna seja centralnega odbora dne 2. t. m. ob pol 30 v prostorih UJZB palača Grafika.

SK Slavija. V petek 2. decembra sestane član-stva v lokalni štrajci, nasproti polniško gimnazije. Kdor ima blok, naj ga prinese s seboj in vse, kar je nabral. Odbor ima redno seja za 1. moštvo — važno! Prosim točnost! Tajnik.

Planincem kot Miklavžovo darilo je najprimer-nejša knjiga Janka Miklavža izbranih planinskih spi-sov prvi zvezek, kateri je pravkar izšlo Osrednje društvo SPD v Ljubljani; dobite ga v društvu ni pisarni na Aleksandrovi cesti 4-I. Leposlovna knjiga znanega kaljivo resnega planinskega pisatelja naj obogati knjižnico vsakega planinca. Ljubiteljem lepih planin-skih slik pa je najprikladnejše darilo album planin-

Javna dražba

vsakovrstnih dobro ohranjenih predmetov bo v soboto, dne 3. decembra, ob 14 v skladišču

A - B - C

Ljubljana, Medvedova cesta 8
tel. 21-44 — poleg gorenskega kolodvora.

Cenjenim gostom in spoštovanemu občinstvu vljudno naznanjam, da odvijam dne 3. decembra v novi palači hotela Slon najmoderneje opremljen

damski česalni

in

moški brivski salon

Za cenjeno naklonjenost se priporoča

Mate Pliverič.

Krzneni paletoji

Lisičji ovratniki

v naravni in beljeni barvi

Za Miklavža!

Beli otroški kožuški mufi in ovratniki

v bogati izbiri pri

L. Rot, Ljubljana, Mestni trg 5

Posebna izložba tudi v pasaži nebotičnika.

Novo, peneče sredstvo za negovanje zob v obliki praška!

Peneč zobni prašek PEBECO se bistveno razlikuje od vseh ostalih zobnih praškov, ki jih poznate. Vsebuje namreč PEBECIN, to je novo sredstvo za čiščenje in negovanje zob, ki se še doslej ni uporabljalo v nobenem zobnem prašku! Edino le peneč zobni prašek PEBECO vsebuje PEBECIN! — PEBECIN je vzrok, da zobni prašek PEBECO čisti zobe in ustno duplino hitro, temeljito in štedljivo. Ostanki jedi in tobaka izginejo takoj in zobje postanejo beli ter bleščeči! — Četudi peneč zobni prašek PEBECO ne vsebuje nikakega mila, vendar se peni. Pri uporabi se razvijajo fine pene, ki prodrejo med zobe in v vse kote ustne dupline ter jih čistijo, desinficirajo in osvežujejo. — Zobni prašek PEBECO nima okusa po kredu ali po milu, ampak nov, čisto svojstven in osvežujoč okus, ki zapusti po čiščenju zob prijeten občutek snežnosti in svežosti. — Ni treba poudarjati, da vsebuje zobni prašek PEBECO samo take sestavine, ki so zobem neškodljivi.

Beiersdorf-Maribor.

Otvoritev.

Čenj. občinstvu naznanjam, da sem z današnjim dnem na novo **otvoril krčmo in trgovino z mešanim blagom na Dobrecu pri Mariboru**, Stanko Vrazova ul. 16. Lastna vina in mizna jedila vedno na razpolago. Za obilen obisk se priporoča **Vilko Rozman**

Podružnica „SLOVENCA“
je na Miklošičevi cesti št. 5

R. Willmann, strojno podjetje

Ljubljana, Slomškova 3

Izvrstanje parnih valjev (cilindrov) s specialnim orodjem na licu mesta
Dobava nadomestnih delov, batov, batnih drogov in obrobov, popravilo parnih strojev in lokomobilov

Objave

Opozorilo!

Opozorjajo se gg. trgovci in ostale trgovke, da Alojzij Mihelin, rojen 1891, pristojen na Bizelsko, ni pooblaščen, da dela kot naš zastopnik. Obrtniška tiskara, Zagreb. (o)

Radio

Radio aparati

Loewe, Minerva, Graetzer in Mende. Božični prazniki bodo mnogo lepši in milejši, če se boste radovali ob zvoku enega teh radio aparatov.

Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

Tudi izbirčni okus

Novi vzorci
nove barve
ugodne cene!

lahko zadovolji velika izbira naših novih vzorcev damskega in moškega blaga za zimo

R. MIKLAUC - „pri Škofu“

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica — Pred škofijo

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem
Ustanovljeno leta 1869

Zahtevajte povsod „SLOVENCA“

V novembru je **1200** novih pristopilo **zavarovancev!**

Pozor! Radi izredno velikega navala rojstnih letnikov 1859, 1864, 1869, 1874, 1879, 1884, 1889, 1894, 1899, 1904, 1909, 1914, 1919, 1924, 1929, — ki si hočejo v zadnjem trenutku zagotoviti ugodnost višje zavarovalne vsote, smo prisiljeni podaljšati rok za sprejem teh letnikov **do 10. decembra 1933.**

KARITAS Ljubljana,
Palača Vzajemne zavarovalnice
KARITAS Maribor, Orožnova 8

Smuči

Drsalke-tanke

VARTA-akumulatorji

Zimska orig. olja

Valvoline Mobiloil Arctic Shell

A. GOREC

d. z o. z.

poleg nebotičnika

Grejci za šipo

Snežne verige

Zarnice proti megli

Treezon proti zmrznjenju

Snežne gume Continental

Ilse von Stach:

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe.
Poslovenil Fr. Omerza.

Ko se je približalo jutro — sončno jutro, ki je prišljalo iz mraka, dasi nedelja, vendar soparna kot noč, iz katere je prišel, je vstal Benjamin s postelje, vedno se težko dihajoč, vendar z odločnim izrazom na resnem obrazu.

S predse iztegnjenimi rokami je stopil h klečalniki, ki je ostal v sobici še iz katoliškega časa in eo se zdaj njegovi obrisi tolažilno odražali v pušči sivini mraka.

Preden je pokleknil, je objel Benjamin za hip z obema rokama klečalniki, — premišljujoč, zakaj pač ne potrebuje novi čas takega inventarja v svojih hišah, zakaj je zaprl svoje cerkve hrepenečemu molitcu, ki hoče ubežati šumu dneva in na tihem kraju vprico Boga skloniti in dvigniti glavo.

Ali ni takih molilcev v novem času?

Ko je sonce popolnoma vzhlo, se je prikradel Benjamin iz sobe, se splazil z lahimi koraki skozi hišo in vrt in ušel na prosto cesto, ne da bi ga poklicala Margareta ali Martin.

Oba sta slišala njegov beg, obema je zastala sapa v nedoločnem strahu. Toda oba sta spoštovala njegovo voljo.

Ko so se zaprla vrtna vrata za Benjaminom, je skočil Martin iz postelje in vstopil pri materi, ki mu je iztegnila roke nasproti in ga s skrbjo nagovarila:

»Martin, pojdi za njim! Včerajšnja večerna ura je bila prelepa, kot da bi mogla trajati, — zdaj odhaja tja in bo javno priznal svojo vero.«

Martina je presenetil preroški matern glas, počul ga je pa in prepričal. Sto strašnih predstav je prihrumelo nadenj in ga pretreslo. Odhiti je nazaj v sobo, da se obleče in nemudoma izvrši Margaretin ukaz.

58

Ni mu bilo treba mnogo hoditi po cesti k metu, ko je zapazil očeta in od daleč uganil njegovo namero.

Benjamin se je ustavil pri portalu grajske cerkve in zapisal neki stavek, ki ga Martin ni mogel razbrati, z belo kreda na vrata, se nato obrnil in menda čakal nedeljskih molilcev.

Tedaj se Martin ni več pomišljal, ampak je stopil k očetu. Se je manjkalo nekako četrte ure do prve napovedane pridige, še je bila cesta prazna ljudi razen ene radovedne straže, ki je režeč se škilila tja, — še je mogel odsvetovati poslanca iz Voghere besno namero, da ujame Wittenberžane pred cerkvenimi vrati in jih pozove, naj gredo vase in se vrnejo v naročje materinske cerkve; kajti kakšno drugo poročilo naj bi bil prinesel Benjamin od onstran Alp?

»Oče,« pravi Martin tiho in proseče, ko stopi tik k Benjaminu, »pri vsem, kar nam je sveto, te rotim, da greš z menoj domov.«

»Pri vsem, kar nam je sveto,« ponovi Benjamin glasno in vsiljivo, ne da bi odmaknil vroči pogled od oblakov in ga obrnil k Martinu, »te rotim, sin moj, da greš z menoj domov.«

S tem je izgovoril Benjamin besedo, ki jo je Martin pričakoval in se je bal in na katero ni mogel takoj najti pravega odgovora.

Kakor se je namreč goreče in nespremenljivo zaprejel za junaka, katerega ime nosi, kakor je vedel jasno kot beli dan, da ne more za nobeno ceno na svetu iti za očetom po njegovi poti, mu je vendar branila otroška ljubezen, ki mu je tuje in čudovito nežno brstela iz srca, da bi nastopil proti Benjaminu kot nasprotnik, ko odločen luterški kristjan in mož.

Zmehdno gleda k tlom in ne ve ničesar bolj šega kot govoriti o Margareti.

»Mati čaka nate,« pravi, ko komaj dvigne oči k Benjaminu, — »skrbí jo, da bi te moglo zadeti kaj hudega.«

Benjamin odvrne Martinovemu boječemu pogledu z žarečim:

»Potem ji prepovedujem,« vzklikne z drgetajočim glasom, »da bi še nadalje skrbela zame. Eden skrbí zame, ki sem se mu izročil, — Jezus Kristus.«

»Tukaj,« — pri tem pokaže napis na cerkvenih vratih — »to je moje vprašanje na tebe, na mene samega, na vsakega, ki ga doseže moj glas: Želiš li biti človek? Ali voliš biti kristjan? Kaj hočeš biti?«

»Ali nisem eno in drugo hkratu?« vpraša Martin odkrito začuden.

»Danes,« odvrne Benjamin, »ko krasi venec nedolžnosti pomlad tvojih dni, danes si resnično lahko človek in kristjan hkratu. Margareta pa, tvoja mati, ne more človeško in krščansko hkratu skrbeti, in jaz, tvoj oče, ne morem človeško in krščansko hkratu ljubiti.«

Pride ura, ko gre človeku Kristusov meč skozi dušo, — mesijanski meč, ki razcepi pred našimi očmi Boga od stvarstva, odrta tudi neumrljivo od ustvarjenega.

Bodi človek in ne hoti pustiti razcepa z njegovo ostro bolečino: potem ne boš lahko ostal podobna božja, ne boš lahko nesel neekremženega obraza pred večnega sodnika. Lahko te bo objela eirenska roka narave in te potegnila v brezdanjo nepojmljivost.

Bodi kristjan in pusti ostro bolečino razcepa: potem bo tvoje božanstvo eicer počasi, toda nevržno vstajalo iz temnega studenca krvi k bogopodobni glavi, toda v bolečinah, v dnevnih bolečinah; kajti samo svetnik more pač onstran razcepa, že na zemlji hoditi v blaženi edinosti z Bogom...

Sele zdaj zapazi Benjamin, da se je zbralo čeprečno število wittenberških zgodnjih molilcev pri njem v polkrogu, ki ga zapira zid. Eni ga poslušajo začudeno in radovedno, drugi pa nejevoljno.

V začetku so radovedneži brzdali nejevoljneže, ko niso ne eni ne drugi prav razumeli, kam meri menih z besedami. Ko je pa izgovoril Benjamin besedo »svetnik«, je bilo jasno, da napada luterstvo.

Neki študentek, ki mu je začel poganjati mah, drzi o zakliče:

»Čujte, čujte, papežnik nas hoče narediti za svetnike!«

»Nočem vas narediti za svetnike, meščani wittenberški,« pravi Benjamin z močno donečim glasom, »ampak povabiti vas hočem, da pustite človečnost in zamenjate zanjo krščanstvo.«

»Ali nismo kristjani? Smo mar pogani, psi ali svinje?« odmeva jezna iz množice.

Toda še enkrat jih je mogel Benjamin pripraviti, da so poslušali.

»Danes ste ljudje in kristjani hkratu,« zakliče, »toda Bog mora popustiti, kjer raste človek v lastno čast; varujte se pred svojo rastjo in ne zaničujte postave Kristusove!«

»Postava, postava!« Zamašite vendar emrdljivemu menihu gobec!« (Lutrov izraz v Wittenbergu l. 1522.)

»Kaj nas briga tvoja zlagana postava!«

»Živi naj svoboda!«

»Živi naj svoboda doktorja Martina Lutra!«

Medtem ko tako naraščajo glasovi nejevolje vedno močneje in gosteje okrog Benjaminu, prileti čez glave sprednjih, ki se kriče razpršijo, težek, dobro namerjen kamen, zadene Benjaminu na levo senco, da se menih brez glasu zgrudi sinu v naročje, kjer mu zginejo čuti.

Ka se prebudi se znajde v majhnem prostoru starega avgustinskega samostana, ki so ga že za menihov uporabljali kot zapor. V njem naj bi torej plačal Benjamin prvi poskus poučiti Wittenberžane.

Tuja, trda roka — poklicali so brivca — se ukvarja s tem, da obveže menihu iz Voghere glavo. Martin stoji z zaskrbljeno sklonjenim čelom, s sočutno vprašujočimi pogledi ob očetu. Ko spozna Benjamin okoliščine, še enkrat zapre oči in poteza boleštne vdanosti se začrta na bledem obrazu.

Kako drugače si je zasajal, da se bo zbudil, ko ga je zadel kamen!

Svetovno znane

harmonike

vseh vrst v zalogi. Brez plačen katalog.

Godbeni instrumenti: Vijoline, citre, gitare, mandoline, tamburice.

Godbena šola

samo v specialni trgovini muzikalij

O. PERC MARIBOR

Gospodarska ulica št. 34.

Za Miklavža!

Železnice, lutke, živali, vozički in drugo pri

F. M. SCHMITT

Pred škofijo 2
Lingarjeva ul. 4
Stritarjeva ul. 1

Radio

Tricevni radio aparat
prodaja za 400 din. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Nujno« 18.602. (1)

Zasluzek

2.500 din potrebujete
da doma zaslužite me-
sečno 1000 dinarjev. Pi-
šite: »ANOS«, Maribor,
Orožnova. (2)

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din: ženski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mal oglas 15 din. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po 3 din. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Dekle z dežele

želi dobiti službo k otro-
kom ali pri manjši dru-
žini v mestu. Starost 30
let. Naslov v upravi »Sl.«
pod št. 18.699.

Službodobe

Urarskega pomočnika

tako. sprejme Jakob Mu-
lavec, urar, Kralja Petra
trg 1, Maribor. (b)

Kovinotiskarja

(druker) tako. sprejme
v stalno službo Metaluks,
Subotica, Sudarevičeva 84

Dekle

važeno kuhe in vseh go-
spodinjstkih del, sprejme
Mehle, Tržič. (1)

Vsled opustitve trgovine

POPOLNA
RAZPRODAJAmoških oblačil in blaga izpod lastne cene
A. KUNC, LJUBLJANA, Gosposka ul. 7

Frizerka

»posobna moč, dobi stal-
no službo. - Godina, Sv.
Petra cesta 3. (b)

Več delavcev

za napravo večje količine
meterskih drv sprejme.
Godec Anton, Jevnica -
Kresnice. (b)

Perfekten železninar

dobi službo. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Strokovnjak« 18.681. (b)

Sprejem strokovnjaka

inženirja, kemika ali sta-
rejšega delovodjo za iz-
delovanje gumi-opank,
galos, gumi-podplatov,
gumi-plošč itd. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 18.647. (b)

Frizerko

dobro verzirano, stalna
služba, ter brivskega po-
močnika, dobrega brivca,
sprejem. Naslov v vseh
poslovalnicah »Slovenca«
pod »Stalna služba« 18.613

Gospodično

(bono) sprejem k trem
otrokam od 1. do 8. leta.
Pogoj: perfektno znanje
nemščine ali francosčine.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Otrokoljubna« 18.411

Mojstra

z dolgoletno prakso, ki
pozna Ideal, Corona Dep-
pelzylinder stroje, takoj
sprejme tovarna nogavic
v Beogradu. Plača dobra,
služba stalna. Ponudbe z
referencami upravi »Slo-
venca« pod št. 18.658. b

Vajenci

Vajenca

za pečarsko obrt, pridne-
ga in poštenega staršev,
sprejem. Naslov v upr.
»Slovenca« pod »Pošten.«

Kupimo

Stare moške obleke

čevlje, perilo, pohištvo
itd. kupujem. Pišite na:
Drame Alojzija, Galluso-
vo nabrežje 29, Ljublja-
na. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Pouk

Kitaro,

mandolino, banjolino in
različne tambure pouču-
jem. Cene nizke. Ponud-
be poslati na naslov: Go-
stilna »Pod Trančo«, Sta-
ri trg 1, Ljubljana. (u)

Strojepisni pouk

Večerni tečaj od 1 do 4
mesece, oddelki od 1/7 do
8 in od 1/8 do 9. Pouk
tudi po diktatu. Vpisova-
nje dnevno, pričetek po-
ljuben. Christofor učni
zavod, Domobranska 15.
Največja strojeplanska! u

[Pohištvo]

Jedilnico

hrastov les, masivno, po-
ceni prodaj. - Dolenjska
cesta št. Rudnik. (s)

Spalnice, jedilnice

kupite najugodnejše pri

Andrej Kregar

pri kolodvoru št. Vid
Vižmarje.

Salon garnitura:

zofa in štirje fotelji, ena
kletka, velika, za papige,
stojalo za k peči itd. —
se zaradi pomanjkanja
prostora ugodno proda.
Ogleda se samo dopoldne.
Stari trg 2-11, desno. (s)

Posrestva

Trgovska hiša

tik železnice in banovin-
ske ceste napredaj. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 18.498. (p)Več stavbnih
parcelnapredaj v bližini kolo-
dvora št. Vid - Vižmarje.
Pojasnila: Vižmarje 59

V Ptuj

zaradi selitve ugodno
prodaj enonadstropno
novo hišo z dvema trgo-
vskima lokaloma. Ponudbe
podružnici »Slovenca« v
Ptuj pod zn. »Prometen
kraj« 18.726. (p)

Komfortno vilo

pod Rožnikom, oddaljeno
15 min. od glavne poste.
veliko, vse pritlikline in
centralna kurjava, velik
sadni vrt - takoj prodaj
ali oddam v najem. Vse
točnejše informacije se
dobe: Rožna dolina, Ce-
sta IX. št. 29, pritličje

Novo zidano poslopje

v izmeri 19x9 m, polo-
vico enonadstropno, polo-
vico pritlično, zemljišča
900 m², pripravno za sta-
novanje, tovarno, delav-
nico, v okolici Ljubljane,
parčela v Ljubljani meri
2000 m², širši gradbeni
rajon, napredaj za vsako
ceno: donar, hipoteko,
knjižice. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 18.623. p

Gospodarska hiša

v centru Beograda, na
najlepšem mestu, čez ce-
sto botanični vrt, visoko
pritlična, 440 m², prednja
stran 12 m, s štirimi sta-
novanji: eno s štirimi
sobami, dve po dve sobi
in ves moderni komfort.
In eno s sobo in kuhinjo
ter lepim vrtom na dvo-
rišču. Letni donos 55.000
din — se zaradi izselitve
iz Beograda proda. Poizve
se pri lastniku: Beograd,
Kneza Pavla ulica 65, te-
lefon 25-462. (p)

Vnajem

Lokal

s skladiščem, primeren
za pisarno, obrt ali trgo-
vino, poceni oddamo. —
Vprašati pri Cihlač, Tyr-
seva cesta 69. (n)

Posestvo

dam v najem osebi, ki bi
bila obenem kot oskrbnik.
Dobi tudi postranski za-
sluzek za napravljanje
drv. Godec Anton, Jev-
nica, Kresnice. (n)

Dva pisarniška lokala

na Privozu 11 (Gostilni-
ski dom) oddamo v naj-
em s 15. decembrom ali
1. januarjem. Poizve se
v pisarni Zdrženjca go-
stilniških podjetij, isto-
tam. (n)

Pension Dubrovnik

Srebrno ob morskem ko-
palisku v bližini Kupari.
z glavnim poslopjem in
dependanco z 20 sobami
in potrebnimi pritliklinami
ter z lastnim velikim
parkom in gospodarskim
zajemljem — se odda v
najem. Za informacije in
ponudbe se je obrniti na
advokata dr. Bajda Po-
ković, Dubrovnik. (n)

[Razno]

Kolesa

Shranjenje čez zimo, la-
kiranje, kromiranje naj-
ceneje pri Remec Oskar,
Dolenjska 5, Ljubljana.

AVTOMOBILISTI, ZIMA JE TU!

„JOJI KAKO SE TEŽKO
VSTANE ZJUTRAJ.“„POSLUŠAJ ME IN
UPORABLJAJ
ZIMSKO OLJE
SINGLE SHELL.“

SHELL MOTOR OIL

olje pametnih avtomobilistov, varuje avto 24 ur na dan. Teče hitro
do vseh pomičnih delov ter jih čuva pri delu. Čvrsta oljnata pre-
vlaka se drži površine ter jih varuje pred korozijo, ko avto počiva.ZIMSKO OLJE : SINGLE SHELL
VEČJA SIGURNOST ZA VAŠ AVTO

Glasba

Harmonij

ki je dober za poučeva-
nje petja, napredaj. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 18.610. (g)Darila za male in velike
gitare, harmonike,
violine in drugonajceneje pri M. MODIC,
Ljubljana, Cozova c. 9.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

oddam. Rudnik št. 109 -
Ljubljana. (c)

Lepo stanovanje

z 2 sobama, kopalnico, v
novi hiši, takoj oddam.
Vprašati pri hišniku na
Meljski c. 48, Maribor. c

Prodamo

Namočena polenovka

se dobi pri I. Buzzolini,
Lingarjeva (Kresija). (1)

Mreže za postelje

najceneje pri Andlovic, za-
loga pohištva, Komenskega
ulica 34. (1)

Plasčev

je še nekaj po 195 din.
od 8—15 let. I. Tomšič,
Sv. Petra cesta 38. (1)

Dobrega starega vina

lastnega pridelka, pro-
dam pet polovnjakov. —
Naslov v upravi »Slov.«
Maribor pod št. 1718. (1)

Razmnoževalec

na matrice, zelo dobro
ohranjen, napredaj. Na
ogled je v trgovini F.
Erjavec, Wolfova 12. (1)

Moške srajce

majje, spodnje blazice, kra-
vate, nogavice, rokavice
še vedno najceneje pri I.
Tomšič, Sv. Petra c. 38.

Poceni napredaj

več še prav malo rablje-
nih šivalnih strojev pri
»Promet«, nasproti kri-
ževniške cerkve. (1)

Halo! Miklavž Halo!

Kupi vse vrste zimskega blaga najbolje vrste in
priznane najceneje samo v manufakturni trgovini

»Pri Zvonu«

I. Strojanišek

LJUBLJANA - Pred škofijo 21
poleg magistrata (rotovža)

Prima orehe

tanke lupine, 100 kg 725
din, 10 kg 1a, jedre 250
din, franko voznina raz-
posilja po povzetju G.
Drechsler, Tuzla. (1)

Merklina železnica

majhna, in foto-aparat
tipe Voigtlander, dobro
ohranjeno, napredaj. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 18.685. (1)

Oddamo na prometnem kraju v Domžalah

1 večji trgovski lokal

s prvovrstnim inventarjem in več lepim stanovanj.
Informacije daje »Prometna banka« v Ljubljani

Zahvala

Ob izgubi našega nepozabnega sina, brata, svaka in strica, gosp.

Joškota Strojana

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom za izraze sožalja
in darovanja vencev in cvetja, najiskrenejšo zahvalo. — Posebno
se zahvaljujemo p. Kastjani za ganljiv govor ob grobu, g. prim.
dr. Lutmanu za njegovo požrtvovalno skrb in nego v bolezni, dalje
g. davč. inspektorju Severju in g. Železniku ter uradništvu davčne
uprave, vsem oficirjem in vojaški godbi za žalne koračnice, in pev-
skemu društvu »Jadran za žalostinke.
Vsem skupaj še enkrat srčna hvala.

Maribor, dne 29. novembra 1938.

Žalujoča rodbina Strojana.

Lastni izdelki slaščičarne

Petriček

Bonboni, bonboniere, čajno pecivo, marcipan, nougat in druge specialitete. — **Prodajamo izključno lastne izdelke.**

Ugodna Miklavževa darila

Crep de Chine od din 10.— naprej dobite pri TRPINU, Maribor, Vetrinjska 15.

POSTELJNO PERJE: kg po 8 in 10 din, čehano; kemično očiščeno 20 din; boljše 30 din; najboljša 45 din; pol puh, čisto belo gosje 115 din; pol puh, čisto belo gosje 125 din; la. beli puh, najcenejše pri »LUNA«, Maribor, samo Glavni trg 24. — Vzorci brezplačno!

KEMIKA

Podjetje živilske stroke išče bistrega mladega iz družine urejenih razmer, ki bi se hotel še naprej izpopolniti. Ponudbe z osebnimi podatki in navedbo dosedanje prakse na Publicitas, d. d., Zagreb, Ilica 9, pod šifro »Mlad kemik«.

Prodamo

Nepremočljive hubertuse dežne plašče in obleke, najboljši nakup: Presker, Sv. Petra cesta 14.

Medarna

Ljubljana, Zidovska ul. 6, nudi sortirani, prvovrstni cvetlični med po najnižji ceni. (1)

KAPPEL

pisalni stroj je odlično božično darilo in sanje marsikoga. Dobl se zelo ugodno pri

Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

Prvovrstni trboveljski premog
brez prahu
koks, suha drva
nudi
I. Pogačnik
Bohoričeva 5 Telefon 20-59

MIKLAVŽEVA DARILA

MOSKO PERILO
DAMSKO PERILO
ROKAVICE
NOGAVICE
USNJATI IZDELKI

STEKLO
PORCELAN
OTOSKE IGRACKE
CEVLJI VSEH VRST
SNEŽKE

V VELIKI IZBIRI PO ZNANO NIZKIH CENAH

ANT. KRISPER

MESTNI TRG 26 — STRITARJEVA ULICA 1—3 LJUBLJANA

V dravski banovini največja konfekcijska trgovina **TRGOVSKI DOM V MARIBORU**

nudi več sto komadov najlepših plaščev, oblek itd. — Izdelujemo tudi po meri

Nasha velika propaganda je že naznanila, da smo odredili **za 1 milijon** raznovrstnega zimskega blaga in nekoliko modelov iz prejšnje sezije **likvidirati**, po polovični ceni

Vabimo interesente, ki želijo poceni kupiti, da se poslužijo naše izredne ponudbe

Veletrgovina „TRGOVSKI DOM“ — Maribor, Aleksandrova cesta 25

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljanska

Lastne rezerve nad din 26,000.000.—

Vse vloge izplačljive brez omejitve! Dovoljujemo posojila proti vknjižbi.

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

GOSPODJE,

ali že veste, da vas brivec Vaš Ciril na Borštnikovem trgu obrije za 5 din in ostriže za 5 din? Postrežba prvovrstna. Salon moderno in higiensko opremljen.

Miklavževa darila
priporoča
Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova 13
Telefon 2367.

Prevozni triciklji več vrst v zalogi. Invalidski vozički, otroški in igračni vozički, šivalni stroji, motorji itd. popeni. — Ceniki franko!

„TRIBUNA“ F. B. L.
Ljubljana, Karlovška cesta št. 4

Za jugoslovanski patent št. 7035 od 1. XII 1929 na **„silostroj na gorenje“**

(»Verbrennungskraftmaschine«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Cenjene ponudbe na: inž. Hinko Petrič, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

Dražba lesa.

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov, Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 24, razpisuje za 20. december ob 11 javno dražbo bukovine na panju etaja 1938 in 1939 in sicer

ca 11460 plm hlodovine
in ca 7440 prn drv

vse iz območja Šumske uprave razlaščenih gozdov Kočevje. Pojasnila, razglas, pogoji in tiskovine so na razpolago pri navedenih upravah v Ljubljani in Kočevju.

BOTOT

skoro 200 let stara in preizkušena svetovna znamka

STARA IZKUŠNJA, POSLEDNJA BESEDA ZNANOSTI.

Desetletja izvršujejo BOTOT sredstva za nego zob in ust najbolj priznani strokovnjaki Francije. Zato je BOTOT najuspešnejše sredstvo za nego zob.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob bridki izgubi naše ljubljene mame, stare mame in tašče, gospo

Nežike Kralj

posestnice

se tem potom najlepše zahvaljujemo. — Najlepšo zahvalo izrekamo g. dr. Mavriciju Rusu za njegov trud in požrtvovalnost za časa boleznih pokojne. Dalje se zahvaljujemo vsem, ki ste rajsko obsuli s cvetjem ter počastili na katerikoli način njen spomin, in vsem, ki ste jo v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 5. decembra ob 8 zjutraj v župni cerkvi sv. Nikolaja.

Ljubljana, dne 30. novembra 1938.

Zalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočustvovanja ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mame, stare mame in tašče, gospo

Uršule Bajc

vdove po dentistu

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. — Posebno hvalo smo dolžni gg. zdravnikom in čč. sestram za njihov trud in požrtvovalnost. — Nadalje se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev, ter vsem, ki so drago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 3. decembra ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 30. novembra 1938.

Zalujoči ostali.

Novinarski koncert

Opozorjamo, da se vstopnice za današnji novinarski koncert dobe še vse dopoldne v Matični knjigarni, zvečer pa pri blaginji. Važno je to, da je Novinarskemu društvu uspelo dobiti pri mestu popust na električni železnici v tej obliki, da z vstopnico za novinarski koncert plačajo potniki od katerekoli postaje do Tabora samo 1 din, in enako tudi na povratku zvečer do izstopne postaje samo 1 dinar brez nočne takse! Kupite si torej vstopnice še danes dopoldne pri Matični knjigarni!

80 letnica smrti misijonarja Lavtizarja

Kranjska gora, 30. novembra.
Dne 3. decembra se bomo spominjali tukajšnjega rojaka in ameriškega misijonarja Lavtizarja Lovrenca, ki je umrl pred 80 leti. Rodil se je bil 11. decembra 1820 v Srednjem vrhu št. 10. Gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Ljubljani z odličnim uspehom. Prepis sprejel je na razpolago. Po novi maši v Kranjski gori je bil kaplan na Trebelnem in Dobrovi pri Ljubljani. L. 1854 je

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 1. decembra: Zedinjenje. Edmund in tovariši, mučenici; Natalija, spoznavka. — Ta nese je dan dolg od 8 ur 56 minut do 8 ur 42 minut. Dan se skrči do 22. t. m. za 16 minut in zopet naraste do 31. za dve minuti.
Petek, 2. decembra: Bibijana, devica, mučenica; Pavlina, mučenica.
Sobota, 3. decembra: Frančišek Ksaverij, spoznavalec.

Volite, volite! Lutz-peči, tovarna Ljubljana VII. Tel. 32-52

— Kakšne ugodnosti imajo sezonski delavci v Nemčiji? Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti javlja: Delavci, ki so odpotovali v Nemčijo na delo l. 1937, in oni, ki so v letih 1937 ali 1938 menjali gospodarja, imajo pravico do brezplačne vožnje samo do Passaua. Oni delavci, ki so šli v tekočem koledarskem letu na delo v Nemčijo in so ostali na delu do konca sezone pri prvem gospodarju, imajo pravico do brezplačne vožnje do št. lila na naši državni meji.

— Poziv nesamostojnim zobotehnikom. Pozivamo vse nesamostojne zobotehnike, ki so vstopili v poklic pred letom 1930, da se gotovo udeležijo sestanka, ki bo v petek 2. decembra ob 8 zvečer v mali dvorani Delavske zbornice. — Društvo nesamostojnih zobotehnikov za dravsko banovino.
— Kontroliran med z zaščitnim znakom »Medved« je zajamčeno pristen, brezhiben in zdravilen. Nudi vam ga edino **Društvo čebelarstva**, zaloga čebelarstvih potrebščin, medu in voska, Ljubljana, Tyrševa 21.

Slaščičarna torte
PELICON piškoti, čajno pecivo
PELICON čokolada, bonboni, bonboniere

Wolfova, Miklošičeva, Kongresni trg. tel. 3147

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 30. novembra t. l. je objavljena »Državna kandidatna lista dr. Milana Stojadinovića (za dravsko banovino)«, dalje »Državna kandidatna lista Dimitrija V. Ljotića (za dravsko banovino)«, »Državna kandidatna lista dr. Vladimira Mačka (za dravsko banovino)« in »Razglas državne odbora o spremembah in popravkih v razporedi volilnih predstavnikov volivnih odborov za volitev narodnih poslancev v dravski banovini«.
— Opozorilo. Po bivšem štajerskem, morda tudi po Kranjskem, nabira nekdo proti plačilu učenke za razne čajne dr. Krekove gospodinjske

Priznana lepa
trajna ondulacija z vodno itd.
samo 50 dinarjev!
Pariska in dunajska diploma!
Cene za dame in gospode zelo znižane.

R. GROBELNIK - CELJE

GLAVNI TRG in poleg HOTELA EVROPE.

Vavta vas

Banovina ima v načrtu napeljati elektriko v Dol. Toplice. Ker bo šel daljnovod skozi naše vasi, bomo deležni te dobrote tudi mi. Z deli se prične takoj spomladi, ko bo vreme za to ugodno. Ljudje se splošno zanimajo za električno razsvetljavo in se je zelo vesele.

Podlost brez primere. V naši fari je gostilna, v kateri so pred nekaj tedni neki lahkomišelniki mladi ljudje uganjali neumnosti in smešili ter oponašali sv. mašo. Fant J. P. je rekel nazadnje, da bo dal še blagoslov, nakar je zlezal na peč, slekel hlače in pokazal »zadnjico«. Bajle so se zanimali za to zadevo že orožniki, a ni sedaj nikakega odmeva. Prosimo, da oblast prizadeje temeljito kaznivo, gostilničarju pa odvzame gostilniško dovoljenje za vselej. Če se v gostilni smeši na ta način, kar je nam sveto, je bolje, da je ni, ker tudi potrebna ni. Ta žalostni dogodek pa dovolj jasno priča, kakšne razmere bi nastopile pri nas, če bi prišli gotovi ljudje na krmilo. Takih eurovosti ne počenjajo niti boljševiki v Rusiji. So pa ti nepridipravi pravi njeni bratci, ker so popolnoma prežeti komunističnih misli.

Obstoji le en Arctic

odšel s škofom Barago v Ameriko. Deloval je najprej v Michiganu v Baragovi škofiji, potem je odšel k misijonarju Pircu v Minnesoto. Sredi svojega dela, pri izvrševanju poklica, je našel smrt, komaj 38 let star. Šel je v hudi zimi obhajal čez zamrzlo Rdeče jezero. Ko se je vračal, je zašel v snežni mež in pritisnil je mraz. Drugo jutro so ga našli Indijanci zmrznjenega. O njegovem življenju je letos pisal in bo še pisal list »Katoliški misijonci«. Prihodnje leto nameravajo vzidati v župno cerkev spominsko ploščo, njegov pranečak, sedanji lastnik rojstnega doma, pa v domačo hišo. Lavtizar Lovrenc je bil svet mož, ves navdušen za misijonsko delo. Blag mu spomin!

Dr. Fr. Cukala - 60 letnik

Danes obhaja stolni dekan lavantinskega stolnega kapitlja g. dr. Franc Cukala šestdesetletnico svojega življenja. Rodil se je 1. decembra 1878 na Gomilskem v Savinjski dolini, po dovršenih gimnazijskih študijah je vstopil v celovško bogoslovje, kjer je bil 20. julija 1902 posvečen v mašnika. Služboval je kot kaplan dve leti v Železni Kapli, odkoder je odšel v Gradec nadaljevati svoje študije. Leta 1905 je postal kolegiatni kanonik pri Gospe Sveti in je tukaj ostal do 1. 1907. 27. julija tega leta je bil na graški univerzi promoviran za

škoftorja bogoslovja. Od 1. 1907 do 1. 1912 je opravljal službo prefekta v celovškem dijaškem seminariu »Marianum« in je bil obenem pridigar pri mestni župnijski cerkvi v Celovcu. L. 1912 je dobil župnijo Podkloster, kjer je ostal do 1. 1920.

Po prevratu je moral zapustiti Koroško, pribežal je v Guštanj, kjer je župnikoval do 1. 1926, od 1. decembra 1923 je bil obenem dekan Mežiške doline. L. 1926 ga je škof dr. Andrej Karlin imenoval za kanonika lavantinskega stolnega kapitlja. L. 1934 ga je papež Pij XI. postavil za stolnega dekana istega kapitlja. Od 1. 1926 do 1936 je bil ravnatelj bogoslovnega seminarija v Mariboru. V stolnem kapitlju in škof. ordinariatu opravlja mnoge važne in odgovorne službe, vodi kapiteljsko gospodarstvo, je med drugim prodirektor lavantinskega bogosl. učilišča, škofov zastopnik v lavantinski Katoliški akciji, predsednik cenzurne komisije za tiskanje knjig, skrbi pod škofovim vodstvom za gradbo novega bogoslovnega seminarija.

All že veste, da popolnoma odprodajamo
Velemanu-faktura Lenasi & Gerkman, Ljubljana
Kamgarn, suknjo, damsko blago in svila. Poslužite se ugodnosti.

šča, kar opravlja z veliko vnemo in spretnostjo. Izven osrednje škofijske službe se še udeležuje kot predsednik Družbe sv. Mohorja v Celju, pisal je mnogo člankov v razne časopise in revije, v lavantinsko škofijo je uvedel duhovniško družbo »Unio Apostolica«.

To so zunanji podatki o plodovitem in bogatem duhovniškem življenju g. jubilanta. Povsod, kamor ga je postavila božja Previdnost, je goreče deloval, svoje velike zmožnosti je uporabljal le v čast božjo in blagor vernikov, do njegovih velikih uspehov sta mu še pomagala njegova močna, izrazito duhovniška osebnost in prikupljiv ter ugleden nastop. Za svoje zasluge je bil g. dr. Cukala že v krški škofiji imenovan za kn. šk. duhovnega svetovalca, v mariborski škofiji je naglo napredoval do stolnega dekana, l. 1929 je bil odlikovan z redom sv. Save III. razreda. Še sedaj, ob šestdesetletnici, je g. jubilant poln zdravja in moči, kar nas potrjuje v upanju, da bo še dolgo let posvečal svoje lepe zmožnosti v prid Cerkvi in slovenskemu narodu. G. jubilantu, vzornemu duhovniku, zaslužnemu kulturnemu delavcu, dragemu duhovnemu sobratu, kličemo vsi njegovi znanci in prijatelji: Bog Vas ohrani še na mnoga leta!

— Trojčke so dobili v nedeljo, 27. novembra v Frfravoti gostilni v Krašah pri Moravčah, ki obstoji že okrog 100 let. Krstili so jih na imena Franc, Marija in Katarina. Mladi ugledni botri so prinesli h krstnemu kamnu sv. Martina v Moravčah že nad 60 novorojenčkov. Bog jih živi z novorojenčki vred!

Dovolite, da Vas poselimo v Vašem domu?

Na Cine Kodak 8 kinoprojekcijskem aparatu nas imate za mal denar vedno doma! — Zahtevajte cenik v

Drogeriji GREGORIČ, LJUBLJANA, Prešernova 5

— Slovenski misal si marsikdo želi. Kar dobro ga pa nadomešča molitvenik Kristus kralju, ki ima v lepem novem prevodu popolno mašno besedilo za vse nedelje in praznike in za vsak drug količnej pomembnejši dan v cerkvenem letu. Še to prednost ima pred misalom, da je obenem molitvenik in cerkvena ljudska pesmarica (145 pesmi z notami!). Ni ga bogočastnega dejanja — od molitve, preko daritve, zakramentov, do raznih pobožnosti — ki bi Ti novi molitvenik ne bil v njem s svojim globokim poukom izvrstnega vodnika in bi Ti ne nudil zanj izbire najlepših molitev. Pri vsem tem se tesno naslanja na sv. pismo in liturgijo, pa daje vendar — brez pretirane čustvenosti — dovolj razmaha zasebni pobožnosti — odlika, zaradi katere zasluži, da pride v roke vsakega slovenskega izobraženca. — Naroča se pri založniku: Škofijskem ordinariatu v Ljubljani; dobi pa se tudi po vseh boljših knjigarnah.

Miklavž pravi: Še danes moram nakupiti za darove: Blago za moške suknje — štucarje, marengo duble, palmaston, avto-loden, Hubertus pri manufakturni trgovini

JANKO ČESNIK, Ljubljana
Lingarjeva

— Nezgodna solarija zaradi neprevidnosti. Grdo navado imajo otroci, da se po cestah obešajo na vozove in se tako izpostavljajo nesrečam. Tako se je tudi 8letni učenec ljudske šole A. na poti iz Rakičana v Mursko Soboto obesil na voz, da bi se zastopil popeljal po cesti. Po neprevidnosti pa mu je zašla noga med kolo, ki mu jo je zdrobilo. Odpeljali so ga takoj v Mursko Soboto v bolnišnico, kjer se trudijo, da mu ohranijo nogo.

Kaj podari?

Dami — eleganten plašč in obleko, gospodu — dobro zimsko suknjo.

Svetujemo Vam, podarite praktično in pocenil

Lukič, pri Grimostovju

— Lepe božične razglednice je založila Prosvetna zveza v Ljubljani. Ena nam predstavlja sv. Tri kralje, kako polagajo darila božjemu Detetu. To lepa slika je naslikal Janez Šubic. Prosvetna zveza se je s tem oddolžila spominu tako odličnega slikarja, kakor je bil Janez Šubic. Druga slika nam predstavlja božje Dete na zemeljski obli, v siju božične zvezde. Naslikala jo je gdca. Grafenauerjeva. Cena razglednicam je le 1 din, kljub temu, da so izšle v večbarvnem tisku. Tisk je preskrbela Jugoslovanska tiskarna. Naročite jih pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7.

Volite, volite! Lutz-peči, tovarna Ljubljana VII. Tel. 32-52

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Opozorilo zdravnikom. Razpisano je 11 zdravniških služb (za specialiste in ne-specialiste) na ozemlju drinske banovine. Podrobne informacije se dobe v Zdravniški zbornici v Ljubljani.

Oglejte si
1. decembra razstavo
pri
A. Sinkovec nasl. K. Soss
Mestni trg 18.

Mobilol Arctic

šole. Vodstvo šole ne ve nič o teh težajih in tudi ni nikogar pooblastilo za kakršnokoli nabiranje priglasenk.

— Kovinarji, pa tudi obratovodje mehaničnih delavnic, najdejo odgovore na vsa pereča vprašanja sodobnega varjenja, lotanja, rezanja in segrevanja kovin v strokovni knjigi ing. Kneza: »Acetilen in kisik v kovinarstvu«. Knjiga, ki vsebuje skoraj 300 strani velike osmerke, se dobi v vseh knjigarnah ali pri avtorju. Cena v elegantni vezavi z angleškim platnom znaša 130 din.

— Huda nesreča v gozdu. S Krave peči so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 42letnega gozdnega delavca Janeza Ruparja. Rupar je v gozdu podiral drevo, ki se je nanj prevrnilo ter ga hudo poškodovalo po vsem telesu. Ruparjevo stanje je zelo resno.

Priporočamo tele mariborske tvrdke:

VELIKO IZBIRO BLAGA
po najnižjih cenah dobiti le v
ČESKEM MAGACINU
MARIBOR, ULICA X OKTOBRA

Ženski plašči
največja izbira v vseh velikostih izredno nizke cene!
J. PREAC, Glavni trg 13.

Protituberkulozni dispanzer in zdravstveni dom v Slov. Gradcu

Po požrtvovalnem prizadevanju Krajevne protituberkulozne lige v Slovenjem Gradcu se je končno posrečilo sedanjemu odboru krajevnega lige, da je s pomočjo in sodelovanjem vseh krajevnih činiteljev, to je Krajevnega PTL, mestne občine Slovenj Gradec, vseh okoliških občin ter OUZD, Protituberkulozne zveze in Hig. zavoda v Ljubljani privedel priprave za otvoritev Protituberkuloznega dispanzera tako daleč, da se bo uresničenje tega načrta izvedlo že 4. decembra 1938.

Istočasno so uspešno prizadevanja tukajšnje zdravstvene oblasti, da bi se v Slovenjem Gradcu otvoril celoten Zdravstveni dom, ki je za te, v higienem in socialnem oziru tako zanemarljive kraje, res nujno potreben.

Popolno sodelovanje zasebne iniciative, združene s prizadevanji javne higienске službe, je privelo do tega, da sta se obe akciji lepo združili in da bo moglo 4. decembra odpreti v Slovenjem Gradcu celoten Zdravstveni dom s Protituberkuloznim dispanzerjem ter oddelki: dečji dispanzer, šolska poliklinika in posvetovalnica za matere.

Je to najlepši primer, kako je moglo s složnim sodelovanjem zasebne iniciative in javne oblasti doseči zaželeni in potrebni cilj, ki naj bo čim izdatnejša in popolnejša pomoč revnemu prebivalstvu. Edino teži složni delovni skupnosti je uspelo, da je v razmeroma tako kratkem času bilo omogočeno v Slovenjem Gradcu uresničenje tako važnih zdravstvenih ustanov.

Kranj

Podružnica »Slovenca« Kranj se je preselila iz lokalov Tiskovnega društva v svoj novi lokal pri vhodu na novi most čez Kakro.

Mobil FREEZONE

ZANESLJIVO ŠČITI PROTI ZMRZEVANJU V HLADILNIKU!

Navodilo za mešanje, potrjeno s strokovnim mnenjem Fizikalno-Kemičnega Instituta v Zagrebu, pri preprodajalcih.

Brežice

Pri nas vlada veliko zanimanje za radio. Da si morejo zainteresirani aparate ogledati in preizkusiti, je naša največja domača tvrdka »RADIO«, dr. z. o. z. iz Ljubljane, Miklošičeva cesta 7, priredila v hotelu »Adamus« veliko razstavo radio aparatov. Razstavo vodi g. Guček Ivan. Cenlj. občinstvo vabimo, da to razstavo obišče. Kdor se zanima za nakup radio aparata, naj se obrne z zaupanjem na to našo domačo tvrdko.

Kranjska gora

Kat. prosv. društvo priredi s svojim odsekom in krožkom drveni akademijo za 20letnico in praznik zedinjenja Jugoslavije. Pevsko in glasbeno društvo »Cecilija«, ki je zelo agilno, pa sodeluje. Zadnje se pripravlja še na Miklavžev večer. Pred svojim godom, tisti dan popoldne, nastopi Miklavž tudi v šoli in obdaruje revne otroke z obleko iz prispevkov letoviščarjev in drugih dobrih sre.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Grof Ciano je odkril resnico o češkoslovaški katastrofi

Rim, 30. nov. AA. Stefani: O priliki otvoritve zasedanja fašističnega predstavniškega doma je imel zunanji minister grof Ciano danes popolnoma dolga govora, v katerem je podal vzroke, ki so dovedli do češkoslovaške krize, ter povedal do sedaj še neznane podrobnosti.

Italija je svarila Čeha

Grof Ciano je začel svoj govor z izjavo, da je že 18. decembra 1937, ko mu je tedanji češkoslovaški poslanik v Pragi dr. Chvalkovski postavil vprašanje o stališču Italije do morebitne češkoslovaško-nemške krize, izjavil, da usoda Češkoslovaške v njenem tedanjem sestavu ni za Italijo predstavljala prvotnega vprašanja, a Italijo pa je zanimala v zvezi z odnosaji Češkoslovaške z Nemčijo, Poljsko in Madžarsko, s katerimi je Italija v evropskih prijateljskih vezeh. Svetloval je Češkoslovaški, da doseže hitro in popolnoma svobodno sporazum z Berlinom, Budimpešto in Varšavo, in sicer prej, preden bi bila prisiljena k temu po neizprosnih dogodkih. Poleg tega je Ciano dejal dr. Chvalkovskemu, da bi bilo zelo pogrešno, zapirati oči pred stvarnostjo in se naprej misliti na kolektivno varnost in praktično možnost prijateljstva z državami, ki so po zemljepisni legi zelo oddaljene.

Pomena teh izjav dr. Chvalkovski ni izgubil izpred oči. Poudaril je, da je postajalo čedalje bolj jasno, da mora Češkoslovaška služiti kot člen verige med Nemčijo in Madžarsko, kar je onemogočalo vsako znošno življenje in sodelovanje manjšin s češkoslovaško državo. Ciano je zatem naglasil, da se je s sklenitvijo češkoslovaško-sovjetskega pakta spomladi leta 1935 Češkoslovaška hotela pretvoriti v pionirja boljševizma v evropskem Podonavju ter da se v tem paktu vidi začetek odločilne krize.

Priljubljenec Avstrije k Nemčiji meseca marca 1938 je tudi razbila sistem pritiska, na katerem je bila zgrajena češkoslovaška država, in na katerem se je vzdrževala. Niti Nemci na Češkoslovaškem ne morejo več prenašati vedno močnejšega nasilja. Tako se je spomladi leta 1938 postavilo to vprašanje, prav tedaj, ko je Henlein v Karlovih varih v svojem programu določil zahteve sudetskikh Nemcev.

Nerazumevanje v Pragi za Henleinove zahteve

Ciano je zatem poudaril nerazumevanje in obstrukcije, ki jo je kazala Praga nasproti zahtevam Henleina, čeprav bi bil vsaj za gotov čas kantonalni sistem zadovoljil sudetske Nemce. — Grof Ciano je dalje omenil, da so bile italijanske napovedi manj enogledne in da je ključ miru še vedno v rokah Prage. Dejal je, da tedaj v teh vznemirjenih trenutkih Nemčija ni pomnožila svojega vojaštva in tudi ni poslala nikakih oddelkov na češkoslovaško mejo.

Ciano je poudaril, da je Mussolini predvideval 20. avgusta neizbežnost zaostrevalne krize ter da mu je dal nalog, da stopi v stik z nemško vlado in zahteva gotova obvestila, kajti Mussolini je že tedaj nameraval podvzeti strožje varnostne ukrepe na meji. Duce je 30. avgusta ustavil križarjenje sedme pomorske divizije, ki je bila namenjena okoli sveta.

Chamberlainova pobuda

V nadaljnjem svojem govoru je Ciano podal sliko čedalje večje napetosti v Evropi, za rešitev katere je Chamberlain dal prvo pobudo s tem, da je sam odpotoval v Nemčijo. Praska vlada pa se ni dala pomiriti in je položaj še bolj zaostrela. V tem trenutku je Mussolini končno določil bodoče stališče Italije in dal nalog grofu Ciano, da o tem obvesti vlado v Berlinu. Če se spor med Nemčijo in Češkoslovaško omeji, bo ostala Italija nevtralna, če pa se ta spor posploši, tedaj pa se bo Italija sama smatrala za ogroženo in bo stopila na stran Nemčije.

V nedeljo, 25. septembra je prispel poseben odposlanec Hitlerja z letalom v Rim ter prinesel Mussoliniju obširna zapurna obvestila ter mu izrazil ponovno hvaležnost nemške vlade in nemškega naroda, da je Italija zavzela takšno stališče.

Hitlerjev ultimatum

Ciano se je v svojem govoru nato bavil z dogodki od ponedeljka 26. septembra dalje, ko je Hitler sklenil postaviti ultimatum Pragi ob 2 popoldne pa do polnoči v sredo 28. septembra. Ta sklep je bil tajen, vendar je grofa Ciano o njem še isti večer obvestil italijanski veleposlanik v Berlinu ter je Ciano ta sklep sporočil Duceju pri sprejemih na postaji v Rimu, ko se je vrnil iz Verone. Duce je sprejel te važne informacije zelo mirno ter je sklenil, da se prihodnji dan izvede mobilizacija. Naša mobilizacija — je nadaljeval Ciano — se je začela pod nadzorstvom duceja 27. septembra.

Vojaški ukrepi Italije

Vojska je podvzela sledeče ukrepe:

1. Pripravljenost obmejnih čet na zahodni meji;
2. Mobilizacijo protiletalske obrambe v Piemontu, Liguriji in na oni strani Tirskega morja;
3. Vpoklic alpskih čet pod zastavo, da se okrepi pas v Cuneu, Turinu in Trentu;

4. Vpoklic vojaških sil turinskega in aleksandrijskega armadnega zbora pod zastavo;
5. Vpoklic vojaštva iz pokrajine ob reki Po, da bi se dosegla jakost tri četrtine vojne efektivne;
6. Okrepitev posadk na Pantaleriji, v Egejskem morju in v Elbi;
7. Vpoklic pod zastavo in odprema v Libijo 20. in 21. armadnega zbora;
8. Vpoklic obveznikov radi okrepitev sicilijanske in sardinske vojske.

Zaradi teh ukrepov, po katerih je bilo poklicanih pod orožje 300.000 ljudi, se je vojaška sila povečala za nekaj ur od 250.000 na 550.000 vojakov. V odločilnem trenutku bi organizacija splošne mobilizacije funkcionirala z dovršenostjo.

Vojaško letalstvo je po načrtih, ki so bili prej izdelani, obsegali štiri letalske eskadre. Poveljniki so bile določene dolžnosti in vse to je bilo potrebno zaradi priprave in izpolnitve vojaških oddelkov. Oborožene so bile vse pomorske enote, kakor tudi tisti rušilci, ki so sicer v rezervi.

Izvršene so bile tudi potrebne razmestitve radi varstva najoddaljenejših krajev, čeprav so bili ti samo relativne važnosti.

Zjutraj 28. septembra je bilo pripravljenih 22 linijskih ladij in križark, 114 torpedov in rušilcev, 81 podmornic in 337 bojnih minskih čolnov in drugih manjših edinic. Na tem brodomu je bilo vsega skupaj 5128 častnikov in 84.731 podčastnikov in mornarjev.

Mobilizacija je potekala v najboljšem redu in v popolnem miru, tako da niti najbolj ektrni opazovalci niso mogli vedeti, v kakšnem obsegu je izvedena.

Monakovo

Po omenjenih ukrepih mobilizacije je duce smatral za potrebno, da na čim bolj jasn način postavi podlago političnega sporazuma z Berlinom in da ustvari organe za vojaško bazo. Velike zahodne demokratske države so to že storile, ali pa so bile na tem, da vsak čas to store.

Z ozirom na to je bil za 25. september določen sestanek v Monakovem, na katerem sva sodelovala tudi Ribbentrop in jaz.

Dne 27. septembra so začele vse države z vojaškimi pripravami, ker je vsak nadaljnji diplomatski poskus obetel, da ne bo imel koristi.

Ob desetih, dne 28. septembra, to je štiri ure pred potekom ultimata, je lord Perth sporočil grofu Ciano, da Chamberlain prosi Mussolinija, naj blagovoli posredovati pri Hitlerju za rešitev miru. Takoj zatem je Mussolini telefoniral veleposlaniku Atholici in mu sporočil svoja navodila. Pojdite takoj k fuderju, mu obljubite, da bom jaz v vsakem primeru na njegovi strani ter recite, da mu svetujem, naj za 24 ur odloži začetek vojaških operacij. Med tem časom bom proučil vso stvar, ter predlagal vse potrebno za rešitev tega vprašanja.

Ko je lord Perth stavil na konferenci štirih Chamberlainov predlog, je Mussolini po svojem veleposlaniku postal Hitlerju tole sporočilo:

1. zahvaljujem se fuderju, da je sprejel moj poziv, naj v 24 urah ustavi mobilizacijo.

Ljubljanske novice

1. Proslava 20-letnice Jugoslavije 1. decembra v Ljubljani bodo lahko poslušali po vsej Sloveniji in tudi po vsem svetu, ker bo ljubljanska radio oddajna postaja pričela ob 18.30 oddajati poročila s slavnostnega sprejema, ko se ustavi pred magistratom in govori z balkona župan dr. Juro Adlešič ter po govoru položi pred spomenik kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja venec v imenu mesta Ljubljane kot glavnega mesta vse Slovenije. Na slavnostnem prostoru pred magistratom bodo nameščeni tudi zvončki, da bo ljubljansko prebivalstvo lahko slišalo tudi vso slavnostno sejo mestnega sveta. Slavnostno sejo ob 17. uri Davorina Jenka uvertura dr. Košovec, za njo je slavnostni govor župana dr. Jura Adlešiča, dnevi red pa zaključijo narodna himna. Muzikalni okvir slavnostne seje preskrbi železniško glasbeno društvo »Sloga« pod osebnim vodstvom kapelnika, mestnega svetnika Heriberta Svetla. Častiljiva mestna hiša ljubljanska bo prvič okrašena z jubilejno preprogo, ki bo ljubljano trajno spominjala na letošnje obletnico osvoboditve in zedinjenja našega naroda. Na preprogi prepleta slovansko lipo in slovenske nagelne bršljan, znamenje kmečkih upornikov, zelenih kadrov in pristašev majske deklaracije, ki je naš narod vnela za svobodo in zedinjenje. Sredino preproge krasi ljubljanski grb z letnico »MCMXXXVIII« 20-letnice Jugoslavije. Krasno perzijsko preprogo je po načrtih mestnega inž. arh. Borisa Kobeta »skala tkalica orientalskih preprog« »Meka« v Subotici prav odlično.

1. Slavnostna občinska seja. Danes ob petih popoldne bo v veliki sejni dvorani mestnega magistrata slavnostna seja občinskega sveta v proslavo 20-letnice zedinjenja in ustanovitve naše kraljevine. Pa slavnostni seja se občinski svet udeležijo obhoda po mestu.

1. Prosvetna zveza v Ljubljani vabi na slavnostno prireditev, ki bo 2. decembra ob 8 zvečer v beli dvorani hotela Uniona. Prireditev je mišljena kot proslava praznika zedinjenja. Spored: 1. Slovenec sem, poje moški kvartet; 2. Žu-

2. Znano mi je besedilo pisma, ki ga je Chamberlain z današnjim datumom 29. oktobra poslal Hitlerju.

3. To pismo, ki bo morda objavljeno, in katerega besedilo v vsakem primeru sporočam, vsebuje predloge, ki jih smatram za sprejemljive, to je, da se Chamberlain vrne ponovno v Berlin, da se najkasneje v 7 dneh likvidira to vprašanje ob sodelovanju šefov in, če želi to Hitler tudi ob sodelovanju Francozov in Italijanov. Italija — to se razume — je pripravljena sodelovati. Priprčan sem, da bo Hitler na ta način dosegel uspeh, ki ga brez pomisleka smatram za veličastnega s konkretnega stališča in s stališča svetovnega prešliza.

Oby 15. uri je veleposlanik Attolico sporočil telefonično, da je Hitler pristal, toda samo pod edinim pogojem, namreč, da Mussolini osebno prisostvuje na konferenci, kajti njegovo sodelovanje predstavlja edino jamstvo za uspeh te konference. Mussoliniju je pripušeno, da si izbere kraj te konference, in sicer München ali Frankfurt.

Mussolini se je odločil za München. Ob 18. je duce odšel na konferenco, ki je bila določena za drugi dan ob 11.

Po srečanju v Kufsteinu sta imela Hitler in Mussolini v posebnem vlaku nemškega kancelerja dolg razgovor političnega in vojaškega značaja. Sporazumela sta se glede potrebe, da pride do neposrednih zaključkov in da se ne davoli, da bi se konferenca razblinila v proceduri in govorih.

Os Rim—Berlin

Potrebno je poudariti, da je bil duce tisti, ki je prinesel osnutek, ki ga je v načelu sprejela Nemčija in ki je bil izvzemski nekaterih formalnih sprememb, sprejel kot končna resolucija. Duce je bil tudi tisti, ki je postavil vprašanje poljskih in madžarskih manjšin, ter predlagal, da se sestavi izvršna komisija, ki se je pozneje izkazala za zelo koristno. Ciano je poudaril, da os Rim—Berlin predstavlja trden instrument in močan vzvod v smislu odločnega vplivanja na potek zgodovine ter dejal, da München ni zabeležil samo rešitve krize, pač pa da ima tudi mnogo širši politični značaj, o katerem bi bilo morda zdaj še prezgodaj izrekaati sodbu. V Münchenu ni samo Nemčija dobila svojih nacionalnih pravic do sudetskikh pokrajin, prišlo je tudi do poraza številnih doktrin in ustanov.

Prav tako na Dunaju kakor tudi pri nadaljnjih dogodkih v Podkarpatski Rusiji je prav tako vladala popolno istovestnost stališč med njima in to kljub podtikanju lažnih vesti, za katere vsi vemo, kam so merile. Italija in Nemčija, ki sta neposredno zainteresirani, tudi soglašata v tem, da se ni treba vračati k razpravam o kaki meji, ki je bila že potegnjena in pred 20 dnevi svečano določena.

Grof Ciano je končal svoj govor z besedami: Razvoj položaja v Evropi po Monakovem in Dunaju dopušča trditve, da je na političnem obzorju nastopila jasnost. V prvi vrsti je omeniti uveljavljenje pakta, ki ureja odnose med Italijo in Veliko Britanijo ter jih postavlja na podlago prijateljskega sodelovanja.

Ni še prepozno!

Se ima lepo izbrbo igrač, torbic, damskega in moškega perila, rokavice nogavic, — in vsega galanterijskega blaga po nizkih cenah trvdka

IVAN SAMEC - Ljubljana

Mesni trg 21.

volili zglasiti pri g. Gregorinu v nedeljo, 4. t. m. med 11—12 v dramskem gledališču.

1 Primerna knjižna darila za Miklavža in božič dobite v knjigarni Akademski založbe (Selenburgova 4, palača Croatia, dvorišče).

1 Trgovine bodo na Miklavževno nedeljo, dne 4. decembra t. l., ves dan odprte. Kupujoče občinstvo izven Ljubljane lahko izkoristi za primeren nakup Miklavževih daril ugodnost polovične vožnje. — Združenje trgovcev.

1 Sveti Miklavž nas je že obiskal, da bo letos nakupil bonbone, bonboniere, južno sadje, likerje, Vermouth, itd. pri nas. Fr. Kham, Kongresni trg 8.

1 Zahvala. Vsem, ki so poštili spomin blagopokojne predsednice ruskega rdečega križa gospe Terezine Mihajlovne Jenko z darovi v dobrodelne namene ruskemu rdečemu križu, izrekam tem potom najtoplejšo zahvalo. 10 let podpira ruski rdeči križ najbednejše, bolnike in otroke. Vedno težja je ta pomoč. Ushajajo viri, naj ne usahne ljubezen do bližnjega. do brata! — Predsednica dr. med. E. Jenko-Groyer.

1 Za mestne reveže je jarovala trvdka Franjo Novak & Komp. na Kongresnem trgu 15 500 din iz odobranja, ker je mestna občina pripravila ljubljanskim revežem v »stari cukrarni« toplo zavetišče z vso brezplačno oskrbo. da tako popolnoma odpravi še skrajno nadležno beračenje. Velikodušnemu darovalcu se mestno poglavstvo najiskreneje zahvaljuje z željo, da ugledni ljubljanski trgovci doli čim več posnemalcev.

1 Namočene polenovke vsak petek v gostilni pri »Bobenčku«

1 Gostilna Martine Zg. Šiška. Miklavž pride v nedeljo zvečer! Priporočite mu svoje drage!

1 Kupujte vedno le zares priznana najboljša žajno maslo »S r n e c«, katerega dobite že v vseh boljših trgovinah dnevno sveže! — Naša kvaliteta je naša reklama.

1 Razne tatvine v Ljubljani. Cirilu Logarju je bila v Strelški ulici ukradena skoraj nova zimska suknja temosive barve, vredna okoli 900 din. — Na Aleksandrovi cesti je bila ukradena perica Marija Aber iz Dobruhi. Nekdo je zmaknil z njenega vozička cel zavoj perila vrednega 830 din. Perilo je bilo last Alojzije Piskliernieve, žene uradnika TPD. — V eni zadnjih noči je neznan tat vlomil v gostilno na Kavskovi ulici ter je ukradel Francu Kavčiču 300 din gotovine ter razne druge predmete, kakor brivski aparat itd. Kržič trpi 650 din škode.

Gledališče

Drama: 1. četrtak: Zaprt. — 2. petek: »La-bodkac«. Red. Cetrtek. — 3. sobota: »Dobruža 1916«. Premierski abonma. — 4. nedelja: ob 15: »Snežulčice«. Mladinska predstava. Nastop sv. Miklavža. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Brezov gaj«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — 5. ponedeljek: ob 16: Nastop sv. Miklavža in njegovega spremstva. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Opera: 1. četrtak: ob 15: »Ero z onega sveta«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. — 2. petek: ob 15: »La Boheme«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. — Ob 20: »Roxys«. Opereta. Red B. — 3. sobota: »Na sinjem Jadranu«. Red A. — 4. nedelja: ob 15: »Poljub«. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Izven. — Ob 20: »Roxys«. Opereta. Izven.

Prireditve in zabave

Miklavžev večer Frančiškanske prosvete M. O. v frančiškanski dvorani v nedeljo, 4. dec. ob 5 pop., in v ponedeljek, 5. dec. ob 7. zvečer Obdaritev otrok bo v zvezi z novo nastudiranim igrokazom za mladino »Zlati orehek« od Milana Skrbinskega v režiji avtorja samega. Igra se prelie v slavnostni nastop sv. Miklavža z vsem njegovim močnim spremstvom: angeljski zbor, sv. Anton in Faust. Nastop Mefista s svojim peklenkim spremstvom se seveda na Miklavževem večeru nujen, ki pa otrokom ne bo v strah in trepet, temveč samo v spomin. Sploh je vsa prireditve zamisljena v priščno: obliki. Obdarovani bodo otroci in odrasli po vrstnem redu, kakor se bodo reverirale vstopnice. Sedeži od 10 din navzdol v pisarni Pax et bonum v frančiškanski pasaji, kjer oddaste naslove za darila in izrazite svoje želje. Člani z legitimacijami popust.

Bežigrad. Miklavž bo prišel v dvorano bežigradske ljudske šole v ponedeljek 5. decembra ob 6 zvečer z vsem svojim spremstvom obdariti otroke in odrasle. Vse želje in naročila za darila sprejema dnevno cerkovnik župnije sv. Cirila in Metoda pri Sv. Krištofu.

Miklavžev večer v Trnovskem prosvetnem domu priredi Prosvetno društvo v ponedeljek, 5. decembra ob 6 zvečer za otroke, ob pol 9 za odrasle. Darila, naročila sprejemamo v društvenem domu v nedeljo od 3 do 7 popoldne in v ponedeljek od 10 dalje.

Prihodnji koncert v veliki filharmonični dvorani bo v petek, dne 9. decembra zvečer. Ta dan bo nastopil najboljši ženski zbor v državi, ki nosi naslov »Žensko muzičko udruženje — Novi Sad«. Zbor je že znan našemu koncertnemu občinstvu in je najboljši ženski zbor v državi. Podrobnosti slede.

Predavanja

Vse članice KA iz Ljubljane vlijudno vabimo na predavanje, ki bo 2. decembra ob tri četrti na 8 zvečer v uršulinskem samostanu. Predaval bo g. župnik Janko Cegnar o temi: »Kakšno budi sodelovanje med župnikom in laiki KA v Ljubljani«. — Odbor.

O sodobnem zdravljenju jetike bo v torek, 6. decembra ob 18.15, pod okriljem Prirodoslovnega društva predaval g. primarij dr. Robert Neubauer. Pr davanje bo v Mineraloški predavalnici.

Naše dijaštvo

Miklavževanje naših akademikov bo v petek 2. decembra ob 8 v dvorani Trgovskega doma. Najvlijudneje vabimo tudi starešinstvo.

Lekarne

Nočno službo imajo: v četrtak: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič; v petek: dr. Piccoli, Tyrševa c.; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Poskušen samomor

Ob 19.30 je bil poklican reševalni avto na Vodovodno cesto v gostilno Repeč, kjer se je ustrčil 20letni dijak Slavko Lampret, doma iz Stične na Dolenjskem. Fant je meril v srce, pa je zgrešil. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Sijajen film italijanske produkcije! Film, ki je bil odlikovan na mednarodni filmski razstavi na Lidu pri Benetkah!

Beli eskadron

Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

Jutri (četek 2. t. m.) predvajamo ta program v neprekinco zadnjikrat ob 16., 19. in 21. uri!

KINO UNION

Telefon 22-21

Danes neprekinco zadnjikrat!

Film, v katerem Vas bo ganila tesna povezanost malih ljudi!

Film, v katerem Vas bo zabaval pristen ameriški humor!

Film ritma, radosti in bolesti.

KINO MATICA 21-24

Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

Metropola

Luitse Reiner — Spencer Tracy

Nemška verzija

Kino Sloga

Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

Telefon 27-30

Indijski nagrobni spomenik

nadaljevanje filma »Šnapurski tiger« po znamenitem romanu Teje v. Harbon

KINO KODELJEVO Tel. 41-64

Poročnik indijske brigade

(Errol Flynn, Olivia de Havilland)

Radi ogromne dolžine filma dvojni spored samo ob 15. in 17. uri

Predstave: danes ob 15., 17. in 19. uri

Jutri in v soboto ob 15. in 17. uri

Utrgani cvet